

ویژه نوزدهمین سالگرد رحلت حضرت امام خمینی

با آثار و گفتارهایی از حمید سبزواری، موسی حقانی، نجف لک زایی، علی معلم دامغانی، قاسمعلی فراست، سمیرا اصلا نیور، منوچهر اکبری، محمد میرکیانی، محمدرضا شرفی، عبدالوهاب فراتی، احمد جهان بزرگی، عباسعلی براتی پور، کامران پارسی نژاد، مصطفی محدثی خراسانی، حمیدرضا شکارسری، جعفر ابراهیمی و ...

در گفت و گوی کتاب هفته با دبیر کتاب سال جمهوری اسلامی بررسی شد

جایزه امام خمینی^(ره) برای برترین آثار

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خبرداد

هزار درخواست برای مجوز نشر

۳

در میان تمامی جایزه های فرهنگی که همه ساله در کشور برگزار می شود، جای خالی جایزه ای ملی و بین المللی با نام و یاد امام خمینی (ره) به شدت احساس می شود. اگرچه نهادهایی مانند موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) و جهاد دانشگاهی همه ساله جشنواره "طریق جاوید" را برگزار می کنند، اما این جشنواره به نوعی یک جشنواره دانشجویی است و وجهه عمومی و ملی قابل توجه ندارد. با دکتر منوچهر اکبری، دبیر جایزه کتاب سال ۸۶ و ۸۷ دبیر چهار دوره از جشنواره کتاب فصل به سبب تجربه ای که در برگزاری جایزه ها و جشنواره های کتاب دارد، درباره ضرورت و بایسته های تصویب و برگزاری چنین جشنواره ای گفت و گویی انجام داده ایم. به گفته اکبری برگزاری جشنواره ای با نام امام راحل، باید از اعتبار زیادی برخوردار باشد تا با نام محبوب ترین شخصیت جهان اسلام در قرون اخیر پیوند گیرد. وی درباره خصوصیات برگزاری جایزه ای با نام جایزه فرهنگی امام خمینی (ره) می گوید: من به برگزاری جشنواره ای به نام امام خمینی (ره) معتقدم اما بشرطها و شروطها. چون چنین جشنواره ای متعلق به بزرگ ترین شخصیتی است که در طول تاریخ بعد از ائمه (ع) آمده است؛ شخصیتی که بنیان نظام جمهوری اسلامی را نهاده است، رهبر کبیر انقلاب است و شاید بتوانیم با قاطعیت بگوییم که محبوب ترین شخصیت جهان اسلام طی دو دهه سال اخیر است. بنابراین برگزاری جشنواره ای به نام امام باید شأن، جایگاه، ثقل، وزن، اساسنامه، مراسم و اعتبار بسیار مهمی داشته باشد.

۱۱

دریا در آکواریوم

انتشار شاهکارهای ادبی کلاسیک جهان در دوره های مختلف تاریخ با ترجمه های گوناگون و به همت مترجمان متفاوت، از جریانات تثبیت شده در حوزه ادبیات کلاسیک است که در کشور ما هم نمونه های فراوانی از آن را در دوره های مختلف، شاهد بوده و هستیم. نمونه تازه ای از این گونه ترجمه ها، برگردان شاهکار بی مانند ویکتور هوگو، نویسنده فرانسوی است که در قالب دو جلد و به همت انتشارات افق منتشر شده است. محسن سلیمانی، مترجم این کتاب کوشیده تا آنجا که می تواند به زبان و ذهن نوجوانان امروز نزدیک شود و به خلاصه کردن متن داستان بپردازد تا حدی که به اصل و کلیت اثر، آسیبی وارد نشود. زیرا سلیمانی بر این باور است که تنها از این طریق می توان خوانندگان پر مشغله و بی حوصله ای را که از یک طرف دوست دارند، بدانند و ویکتور هوگو در «بینوایان» چه گفته و از سوی دیگر، فرصتی برای خواندن این داستان طولانی ندارند، با این گونه کتاب ها آشنا کرد.

۶

سارقان اینترنتی به دنبال راهی برای نفوذ به کتابخانه های دیجیتال

مأموریت غیر ممکن؟

اگرچه ممکن است کتابخانه دیجیتالی به غلط، فضایی برای ذخیره اطلاعات فیزیکی خاص تعریف شود، اما رعایت ملاحظات امنیتی در کتابخانه های دیجیتالی نیز همانند کتابخانه های فیزیکی الزامی است. تأسیس کتابخانه در دنیای فیزیکی و واقعی، نیازمند رعایت قواعد فراوان عملیاتی و ساختمانی است که نیازی نیست کتابداران به همه آنها واقف باشند. با این حال، امنیت یک کتابخانه دیجیتالی تابع مجموعه منابع، کارکنان، مراجعان آن و نیز صدها عامل دیگری است که روی هم رفته موجب می شوند آن کتابخانه چیزی بیشتر از مجموع بخش های تشکیل دهنده آن باشد. مفهومی که در اینجا به کار می رود امنیت سازمانی است. امنیت سازمانی به معنای مجموعه ای از مهارت های مرتبط به هم - شامل ارزیابی تهدید، کاهش تهدید، امنیت فیزیکی، امنیت عملیاتی و پرهیز از شکست - است. فقط معدودی از کتابخانه ها در ایران - اگر نگوئیم هیچ یک از آنها - دارای یک پروتکل امنیت سازمانی هستند. با این وجود به نظر می رسد که همه کتابخانه ها برای دیجیتالی شدن، مشتاقانه با یکدیگر مسابقه گذاشته اند. بعضی از آنها بدون این که به حفاظت مجموعه های خود توجه داشته باشند، به سوی دیجیتالی شدن پیش می روند و بعضی دیگر به موضوعات پراکنده ای نظیر تغییر نحوه استفاده کاربران، افزایش تنوع در شیوه های ارزیابی اطلاعات یا ارائه مؤثر اطلاعات توجه دارند. رویکرد آنها - هر دلیلی که داشته باشد - در صورت نبود پروتکل امنیت سازمانی، ضربه پذیر خواهد بود. بعضی افراد تمایل دارند که کتابخانه مجازی را معادل کتابخانه دیجیتالی بدانند، اما این فقط نوعی بازی با کلمات است؛ زیرا حتی چیزی که به اندازه اندیشه بشری گذرا باشد، باز هم برای موجودیت خود نیازمند یک مغز فیزیکی است. شاید کتابخانه دیجیتالی دارای مکان واحد و خاصی نباشد، اما باز هم باید در مکان فیزیکی خاصی (یک دیسک سخت یا یک مجموعه سرور)

۲۶

کتابخانه

شنبه ۱۱ خرداد ۱۳۸۷
۲۵ جمادی الاولی ۱۴۲۹ می ۲۰۰۸
شماره ۱۳۳، پیاپی ۷۸۴
۲۸ صفحه، ۲۰۰ تومان

ISSN: 1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدram پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۶۶۹۶۶۱۵۱-۴
سازمان آگهی ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

فراخوان جایزه کتاب سال مسجد

جایزه کتاب سال مسجد با اعلام آیین پدram نامه اجرایی خود فراخوان داد. در آیین نامه اجرایی کتاب سال مسجد با تأکید بر اهمیت جایگاه این مکان مذهبی مسلمانان در طول تاریخ، آمده است: اینک کتاب ها و منابعی که درباره مسجد نوشته می شود هرچند به تعداد کم نیست اما به غایت کافی نیز به نظر نمی رسد و از جمله دلایلی که به نگارش در حوزه مسجد لطمه زده است می توان به اطلاع رسانی نامناسب و عدم خرید کتاب های این حوزه توسط مردم و نهادها اشاره کرد. پس لازم است بایجاد محفلی برای معرفی آثار فوق الذکر سبب رونق این منابع در جامعه شود. اهداف کلی برگزاری مراسم انتخاب کتاب سال مسجد شامل موارد زیر است: ۱- مطرح ساختن جایگاه ویژه مسجد و اهمیت منابع نوشتاری در حوزه مسجد...

۴

اعتقاد من این است که ما الان باید برای یک قلم کار فرهنگی، برویم سه، چهار نفر نویسنده متعهد کارآمد و هنرمند را پیدا کنیم و از آنها بخواهیم که ده جلد کتاب داستان و رمان برای شهید بنویسند... رمان و داستان در بهترین شکلش آن است که یک نقطه خاص را مورد توجه قرار دهد و آن نقطه خاص را تبیین و روشن کند. مثلاً فرض بفرمایید شما می خواهید رنج های یک کودک پدر از دست داده را بیان کنید؛ یک داستان نوشته بشود فقط برای نشان دادن رنج های او. این داستان باید نشان بدهد که در مقابل این رنج ها، این جوان چه کار باید بکند. نمونه درست و حقیقی مورد نظر را برای یک فرزند شهید - هنگامی که در مقابل رنج های خودش قرار می گیرد - مشخص کند و آن را در رمان بیاورد. البته اگر یک رمان بخواهد افتخارات و سربلندی های پدر را به احساس این فرزند - چه پسر و چه دختر - منتقل کند، آسان نیست. بنده الحمدلله شرف این را دارم که گاهی به منزل شهدا می روم و روی فرشتان می نشینم و از نزدیک با بچه های شهدا گپ و گفت و گو و صحبت خصوصی می کنم. من به آنها می گویم که شما به پدرتان افتخار کنید؛ اما با این یک جمله که او افتخار نمی کند؛ باید در او روحیه افتخار به وجود بیاید؛ و این جز بایک کار هنری - نوشتن داستان های بسیار زیبا و هنرمندانه - امکان پذیر نیست.

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان فرهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی (۱۳۶۷/۳/۳)

رونمایی از دستنوشته های ملاصدرا

دستنوشته های ملاصدرا همزمان با برگزاری همایش "مکتب فلسفی شیراز" در مجموعه موزه پارس شیراز رونمایی شد.

این دستنوشته ها در ۱۳ صفحه به تازگی و به هنگام ساماندهی نسخ خطی موزه پارس در یک کتابچه کوچک پیدا شده است.

در صفحه نخست این کتابچه آمده است: این ۱۳ ورق مربوط به خط شریف ملاصدرا شیرازی است که از طرف میرزا طالب موسوی شیرازی به حکمران و فرمانفرمای مملکت فارس اهدا شده است.

این کتابچه دستنوشته که منتخبی از مثنوی معنوی و به دو خط نسخ و شکسته است، در سال ۱۳۰۷ هجری قمری از طرف شخصی به نام میرزا ابوطالب که احتمالاً صدر عالییه فارس بوده، به فرمانفرما اهدا و حاشیه نوشته های آن با جدول و کمند طلایی رنگ تزیین شده است.

آیت الله سیدمحمد خامنه ای - رئیس بنیاد حکمت اسلامی صدرا - هنگام رونمایی از این دستنوشته ها با تأیید انتساب آنها به ملاصدرا، احتمال داد، دست نوشته ها به دوران جوانی ملاصدرا مربوط باشد.

با حکم وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی صورت گرفت

انتصاب هیأت علمی جایزه جلال

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی طی حکمی اعضای هیأت علمی جایزه جلال آل احمد را که از سوی معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیشنهاد شده بودند، منصوب کرد.

در حکم محمدحسین صفارهرندی، رئیس هیأت امنای جایزه جلال آل احمد، صادق آینه‌وند، مرتضی سرهنگی، حجت الاسلام والمسلمین رسول جعفریان، عباس سلیمی نمین، راضیه تجار، مجتبی رحماندوست، محمدرضا سرشار و سهراب هادی به عضویت هیأت علمی این جایزه منصوب شدند. در این حکم آمده است: "به استناد تبصره ماده ۴ و ماده ۶ آیین نامه جایزه ادبی جلال آل احمد، مصوبه جلسه ۵۹۳ مورخ ۸۵/۷/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی و به پیشنهاد معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تصویب هیأت امناء، به موجب این حکم به عنوان عضو هیأت علمی این جایزه که وظایف آن در ماده ۷ آیین نامه به تفصیل تبیین و پیش بینی شده است، منصوب می شوید. توفیق شما را از خداوند متعال خواستارم." امسال برای نخستین بار جایزه جلال آل احمد برگزار می شود.

نشست ناشران برگزیده با معاون فرهنگی وزارت ارشاد

نشست ناشران برگزیده نمایشگاه بیست و یکم و ناشران برگزیده سال با دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ساعت ۱۷ فردا از سوی نشریه کتاب هفته و در محل سرای دائمی اهل قلم خانه کتاب برگزار می شود.

در این نشست نظرات ناشران برگزیده در مورد بهبود فعالیت های حوزه کتاب و پیشنهادهای آنان در خصوص نمایشگاه آینده کتاب تهران به اطلاع معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خواهد رسید.

گفتنی است ناشران برگزیده نمایشگاه بیست و یکم شامل انتشارات فاطمی، آستان قدس رضوی، شبانویز، شاهد، نوید شیراز، مرکز نشر دانشگاهی، تیمه، خدمات دانش کتبه و گاج می باشند. همچنین ناشران برگزیده سال عبارتند از: سخن، نی، دلیل ما، مسجد مقدس جمکران، بوستان کتاب قم، دانشگاه تهران، محراب قلم، شبانویز، عروج اندیشه و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.

روایت انقلاب اسلامی در استان های کشور مکتوب شد

انتشار ۶۰ کتاب درباره وقایع انقلاب

وی در ادامه به تشریح برنامه های ستاد بزرگداشت سی امین سالگرد انقلاب پرداخت و گفت: "آرائه اطلاعات در زمینه انقلاب به نویسندگان و هنرمندان در فضاهای مجازی و حقیقی، برگزاری نشست های نویسندگان با مبارزان انقلابی، ایجاد کتابخانه تخصصی در این رابطه، مشاوره های لازم به هنرمندان برای ساخت فیلم و سریال، ایجاد سایت های اطلاع رسانی و انتشار نشریات تخصصی از جمله برنامه های ستاد است."

دبیر کمیته اجرایی ستاد بزرگداشت سی امین سالگرد انقلاب اسلامی تصریح کرد: "در کمیته اجرایی دو اتاق فکر ایجاد شده است که در یکی کارشناسان و متخصصان آشنا با انقلاب در زمینه ارتقای محتوا فعالند و در دیگری زمینه فعالیت ها در قالبی جوان پسند شکل می گیرد."

دبیر کمیته اجرایی ستاد بزرگداشت جشن سی امین سالگرد انقلاب اسلامی از انتشار ۶۰ عنوان کتاب درباره وقایع استان های مختلف کشور در سال های منتهی به پیروزی انقلاب خبر داد.

حجت الاسلام سعید فخرزاده گفت: "این ستاد از طریق ارتباط با سازمان های فرهنگی و هنری ایده ها و پتانسیل های نور در باره ماموریتش پیگیری می کند و به اجرا می رساند."

وی افزود: "در هر استان با تشکیل دفتر ادبیات پایدار و انقلاب به جمع آوری اطلاعات وقایع انقلاب با گرایش های بومی پرداخته ایم و پیش بینی ما این است که تا پایان امسال ۶۰ عنوان کتاب در این باره منتشر می شود. جریان انتشار کتاب ها از شهریور ماه آغاز و اوایل مهر ماه اولین کتاب منتشر می شود."

همایش «سوختگان وصل» برگزیدگان خود را شناخت

حسن وند، عبدالرزاق پوری، عباس جعفری مقدم، ایمان چیت ساز، محدثه رضایی، مریم تمیمی، مجید پورولی، سیده زهرا برقی و مژگان حق بجاناب. برگزیدگان بخش شعر نیز بدین صورت اعلام شد: الهام فرامرز نی، سید محمد ابوترابی، فائزه زرافشان، حسین جنتی، شمس الدین بختکی، عبدالله روبرو جنتی، سید محمد جواد شرافت، اشرف سرلک، مرتضی حیدری آل کثیر، فاطمه رضایی، فاطمه بیران وند، مریم حقیقت، سید محمد امین جعفری حسینی، راضیه رجایی، مریم آریان، سولماز سبزی، کاظم بهمنی، لیلا میرزائیان فر، محسن سلطانی، افسر فاضلی، علیرضا اطلاقی، سید صدیقه عظیمی نی، جمشید عباسی، سکینه سلمانی، نژاد، عبدالحمید رحمانیان، زهرا بیدکی، غلامرضا سلیمانی، منیژه درتومیان، کیومرث باغستانی و نادر حسینی.

برگزیدگان ششمین همایش ادبی سوختگان وصل (شلمچه) در تالار علامه امینی دانشگاه تهران تجلیل شدند.

در این مراسم که سه شنبه گذشته در تالار علامه امینی کتابخانه دانشگاه تهران با حضور محمدحسین صفارهرندی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، ابراهیم کلانتری مسئول نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه تهران و شماری از شاعران و نویسندگان کشور برگزار شد، برگزیدگان در دو بخش شعر و داستان معرفی و تقدیر شدند.

اسامی برگزیدگان در بخش داستان عبارت است از: الهه توکلی، اعظم ایرانشاهی، بهناز ضرابی زاده، اکبر صحرائی، فاطمه قدرتی، سیده اعظم سادات، طیبه نیکو، مریم فردوسی، سمیه مهاجر، لاله زارع، فرخنده حق شنو، داود

جشنواره نقد در هفته کتاب

دبیرخانه پنجمین جشنواره نقد کتاب با انتشار فراخوانی مهلت ارسال آثار برای شرکت در این جشنواره را تا پایان مردادماه اعلام کرد.

بر اساس این فراخوان تمامی منتقدان، مدیران مسئول مطبوعات و نشریات تخصصی کتاب و ناشرانی که اثری با موضوع نقد کتاب در سال ۱۳۸۶ منتشر کرده اند، می توانند آثار خود را تا پایان مردادماه ۱۳۸۷ به دبیرخانه ارسال کنند.

علاقه مندان برای کسب اطلاعات بیشتر می توانند با شماره تلفن های ۶۶۴۱۵۲۵۵ و ۶۶۹۶۶۲۱۸ تماس گرفته و یا به نشانی www.naghdeketab.ir مراجعه کنند. دبیرخانه جشنواره نقد در خیابان انقلاب، خیابان فلسطین جنوبی، کوچه خواجه نصیر، شماره ۱۰، طبقه پنجم واقع است.

گفتنی است پنجمین دوره جشنواره نقد کتاب با هدف ارتقای سطح کمی و کیفی همزمان با شانزدهمین دوره هفته کتاب از سوی مؤسسه خانه کتاب برگزار می شود.

راه اندازی کتابخانه تخصصی مشاوره و روانشناسی

کتابخانه تخصصی مرکز مشاوره دانشگاه لرستان با بیش از هزار جلد کتاب راه اندازی شد.

رحمان پاریاد، مسوول مرکز مشاوره دانشگاه لرستان با اعلام این خبر گفت: "در این کتابخانه انواع کتاب های تخصصی در زمینه مشاوره، تست ها و آزمون های روان شناختی و پژوهشی در اختیار دانشجویان قرار می گیرد."

وی ادامه داد: "این کتابخانه با هدف جذب دانشجویان به امر مشاوره و جمع آوری اطلاعات و دانسته های مختلف در این حوزه پیش بینی شده است."

وی افزود: "در این کتابخانه بالغ بر هزار جلد کتاب در زمینه های مختلف وجود دارد."

کتابخانه تخصصی مرکز مشاوره این مرکز در دانشکده فنی و مهندسی واقع شده است.

هزار درخواست برای مجوز نشر

به گفته معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یک هزار نفر در کشور در نوبت دریافت مجوز تأسیس انتشارات هستند.

دکتر محسن پرویز با بیان این مطلب می افزاید: «در این زمینه، هیئت هایی که قانون مشخص کرده، تشکیل جلسه می دهند و برای صدور مجوز اقدام می کنند.» او همچنین اظهار کرد: «برای صدور مجوز چاپخانه نباید سختگیری شود و در صورت کامل بودن مدارک و شرایط، مجوز لازم باید صادر شود.»

دکتر پرویز تعداد ناشران دارای مجوز نشر در کشور را حدود ۸۹۰۰ نفر ذکر کرد و افزود: از این تعداد، چهار هزار انتشارات که در سال، حدود چهار عنوان کتاب منتشر می کنند، سالیانه پروانه خود را تمدید می کنند.»

معاون فرهنگی وزارت ارشاد افزود: از چهار هزار ناشر، حدود ۶۰۰ ناشر در حوزه نشر به صورت حرفه ای کار می کنند و در واقع حرفه اصلی آنها، انتشار کتاب است.»

وی درباره حذف یارانه کاغذ به ایسنا گفت: «ناشران فعال خود متقاضی حذف یارانه کاغذ بودند که در چارچوب مصوبه مجلس و قانون برنامه چهارم توسعه و بر اساس ابلاغ کمیسیون اقتصاد در این

زمینه، مصارف جایگزین کاغذ پیش بینی شده بود.» وی پرداخت مستقیم یارانه کتاب به طلاب و دانشجویان و افزایش خرید کتاب از ناشران را از جمله تمهیدات جایگزین در این زمینه ذکر کرد و افزود: «سال گذشته، ۲۵۰ میلیارد ریال کتاب خریداری و حدود ۶۰۰ هزار کارت الکترونیک خرید کتاب برای طلاب و دانشجویان و اهالی فرهنگ صادر شد.»

دکتر پرویز میزان یارانه کتاب را برای طلاب و دانشجویان به ازای هر نفر ۳۰۰ هزار ریال عنوان کرد.

راه اندازی نخستین کتابخانه دیجیتال روستایی

فناوری اطلاعات می توانند واسطه های موثری میان روستائیان و کتابخانه های عمومی باشند، به گونه ای که امکان استفاده آسان از منابع مکتوب کتابخانه ها را نیز برای روستائیان فراهم می کنند. روستائیان ضمن استفاده از منابع الکترونیکی کتابخانه عمومی می توانند از طریق دفتر ICT روستای خود، کتاب چاپی مورد نظر خود را نیز جست و جو کنند و از طریق خدمات پستی دفتر امانت بگیرند.»

این استاد دانشگاه همچنین خبر داد: «پیشنهاد راه اندازی اولین کتابخانه مجازی روستایی مشارکتی از سوی مرکز فناوری اطلاعات روستای قرن آباد با اداره کل امور کتابخانه های عمومی استان گلستان مطرح و با آن موافقت شد. ۲۲۰ نفر از مسوولان دفاتر ICT روستایی استان گلستان، آموزش لازم برای انجام خدمات کتابخانه ای را به دست می آورند و از واسطه تابستان روستائیان گلستانی می توانند به آسانی و بدون هزینه از منابع کتابخانه های عمومی استان استفاده کنند.»

مرکز جامع خدمات ارتباطات و فناوری اطلاعات روستای قرن آباد، در دو طبقه که هر طبقه آن ۲۸۰ متر مربع وسعت دارد، ساخته شده است. طبقه اول این مرکز دارای آمفی تئاتر، مرکز ISP، کلاس های آموزشی، پیشخوان دولت و کافی نت است و طبقه دوم این ساختمان به مرکز تحقیقات و مرکز رشد ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی اختصاص دارد.

در این مرکز به برخی نهادهای دولتی فضای مناسبی داده می شود تا در کنار هم بتوانند تحقیقات

اولین کتابخانه دیجیتال روستایی در قرن آباد از سوی اولین مرکز ICT روستایی کشور با همکاری اداره کل امور کتابخانه های عمومی استان گلستان آغاز به کار می کند.

دکتر علی اکبر جلالی، محقق در فناوری اطلاعات و مؤسس مرکز جامع خدمات ارتباطات و فناوری اطلاعات روستای قرن آباد، به عنوان اولین روستای الکترونیکی کشور، با اعلام این خبر گفت: «با تحقق این امر، اواسط تابستان سال جاری ۲۲۰ مرکز ICT روستایی در کشور خدمات کتابخانه ای ارائه خواهند کرد.»

جلالی خاطر نشان کرد: کتابخانه دیجیتال مرکز فناوری اطلاعات روستاها می تواند در کنار کتابخانه مشارکتی جایگاهی ویژه داشته باشد. به عنوان نمونه می توان کتاب هایی را که تاکنون به صورت دیجیتالی درآمده در کتابخانه های عمومی که در آنها متخصصان کتابداری حضور دارند، دسته بندی کرد و در وب سایت کتابخانه قرار داد.»

این محقق، با بیان این مطلب که اکنون پنج هزار و ۶۰۰ مرکز ICT روستایی در کشور وجود دارد، اظهار داشت: توان راه اندازی کتابخانه مجازی در این دفاتر وجود دارد و می توانند با همکاری کتابخانه های عمومی لیستی از کتاب های دیجیتال که در روستاها قابل دسترسی است، تهیه و با قراردادن در وب سایت امکان استفاده آسان و بدون هزینه از این منابع را فراهم کنند.»

موسس اولین مرکز ICT روستایی، تاکید کرد: «مرکز

انتشار سی و یکمین شماره گزارش جمهور

سی و یکمین شماره گزارش جمهور ضمیمه فصلنامه تخصصی نامه دولت اسلامی منتشر شد. این نشریه که از سوی مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری منتشر می شود رویکرد ویژه این شماره خود را «بخش تعاون در دولت نهم؛ ماهیت، راهبردها و دستاوردها» انتخاب کرده است. در سخن نخست این شماره آمده است:

تعاون در نیکی ها و کسب رضایت الهی که عدالت گستری، مهرورزی، خدمت به بندگان خدا و پیشرفت و تعالی مادی و معنوی جامعه اسلامی از مصادیق عینی آن می باشد، نص صریح قرآن کریم و همواره مورد تاکید پیشوایان دینی بوده است. اینک با رهنمودهای رهبر فرزانه انقلاب اسلامی که بخش تعاون را به عنوان «بازوی نظام و ایفاگر نقش اساسی در تحقق اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی در زمینه عدالت اجتماعی و اقتصادی» و همچنین «اساسی ترین، منطقی ترین و بنیادی ترین راهکار استقرار عدالت و نجات بخش کشور از لحاظ اقتصادی در اوضاع امروز و کاهش وابستگی به منابع نفتی» تلقی و معرفی فرموده اند و نیز با تاکیدات ریاست محترم جمهوری، وظیفه متولیان امر در دستیابی به سهم ۲۵ درصدی از اقتصاد ملی، بس خطیر می نماید.

شایان ذکر است مطالب این شماره گزارش جمهور از سوی معاونت تحقیقات، آموزش و ترویج وزارت تعاون و معاونت پژوهشی مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری تهیه و تدوین شده است.

مورد نظر شان را انجام داده و یا آمار و اطلاعات مورد نظر سازمان های متبوعشان را تهیه کنند. علاوه بر نهادهای دولتی، دانشگاه ها و دانشجویان دوره های کارشناسی ارشد و دکتری می توانند تحقیقات خود را در محل روستا انجام دهند و با مسائل حقیقی روستائیان سر و کار داشته باشند و در عین دسترسی به اطلاعات جهانی تحقیق در محل روستا برایشان مقدور باشد.

به گزارش اینا، این مرکز که سال ۱۳۸۴ آغاز به کار کرده، نیازهای روستائیان به اطلاعات و دانش در زمینه خدمات آموزشی، خدمات فرهنگی، خدمات اقتصادی، خدمات اجتماعی و خدمات دولتی را در روستا تأمین می کند.

انتشارات الهام منتشر کرد

فلسفه شوپنهاور

نثر: یونگفلمس دانلزاده

آدرس: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ مردیمن - کوچه وحید نظری - پلاک ۲۴

تلفن: ۶۶۴۶۸۰۱۰

خانه کتاب منتشر کرد

خلاصه مقالات همایش مولود

خیابان انقلاب بین فلسطین و صیالی جنوبی

شماره ۱۱۷۸

فراخوان مقاله

قرض الحسنه، راهبرد اقتصاد سالم

به منظور احیا، سنت قرض الحسنه، همزمان با سالروز تأسیس **صندوق مهر امام رضا (ع)**

همایش قرض الحسنه، راهبرد اقتصاد سالم با حضور صاحب نظران برگزار می گردد از صاحبان قلم و اندیشمندان دعوت می شود مقالات خود را در حوزه های مرتبط با سنت قرض الحسنه تا تاریخ **۸۷/۳/۲۵** به نشانی:

تهران - صندوق پستی ۱۴۱۸۸۱۳۷۹۱ ارسال فرمایند.

روابط عمومی صندوق مهر امام رضا (ع)

قابل توجه نویسندگان و ناشران محترم

صندوق مهر امام رضا (ع) در نظر دارد به نویسندگان و ناشرانی که در دو زمینه:

- ۱- سیره و زندگی امام علی بن موسی الرضا (ع)
- ۲- قرض الحسنه و تأثیرات اقتصادی آن

صاحب آثار ارزشمند باشند پس از ارزیابی اثر، جوایز نفیس تقدیم نماید. لذا از پدید آورندگان آثار فاخر در زمینه های فوق دعوت می شود دو نمونه از آثار خود را حداکثر تا تاریخ **۸۷/۳/۲۸** به نشانی: تهران - ابتدای خیابان فرصت شیرازی، نبش خیابان پیام آوران - روابط عمومی صندوق مهر امام رضا (ع) یا صندوق پستی ۱۴۸۸۱۳۷۹۱ به نام روابط عمومی صندوق مهر امام رضا (ع) ارسال نمایند.

(آثار ارسال شده عودت داده نمی شود)

روابط عمومی صندوق مهر امام رضا (ع)

سنگری، دبیر علمی ربع قرن کتاب دفاع مقدس شد

شواری سیاستگذاری جشنواره ربع قرن کتاب دفاع مقدس دکتر محمدرضا سنگری را به عنوان دبیر علمی این جشنواره معرفی کرد.

این جشنواره که در خرداد ماه سال ۱۳۸۸ و همزمان با آزادسازی خرمشهر برگزار می شود، به بررسی ۲۵ سال ادبیات دفاع مقدس می پردازد. جشنواره ربع قرن کتاب دفاع مقدس در واقع جشنواره جشنواره های جایزه کتاب سال دفاع مقدس است که همه ساله از سوی معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس برگزار می شود.

سنگری که مدت ها در سازمان برنامه ریزی و تالیف کتب درسی فعالیت داشت، دو دوره دبیر علمی جایزه کتاب سال دفاع بوده و کتاب هایی را نیز در خصوص دفاع مقدس تهیه و تالیف کرده است.

دبیر علمی جشنواره، وظیفه نظارت و هماهنگی بیشتر میان داوران و سرداوران را بر عهده دارد. دبیر اجرایی این جشنواره را نیز حسین نصرالله زنجانی - مدیر ادبیات در معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس - بر عهده دارد.

آشنایی نوآموزان با داستان نو

جلسات آشنایی با داستان نو با مدیریت محمدرضا سرشار در مرکز آفرینش های ادبی حوزه هنری تشکیل می شود.

سرشار در این جلسات، مباحثی چون اسطوره و افسانه، داستان های تمثیلی، داستان های رمزی، تفاوت های داستان کوتاه، داستان بلند و رمان، داستان روان شناختی، داستان مینی مالستی، رئالیسم جادویی، داستان پست مدرن و داستان های شبه عرفانی را تدریس خواهد کرد.

وی در این دوره ۱۶ جلسه ای، علاوه بر تدریس مباحث یاد شده، شماری از آثار ادبی مهم از نویسندگان ایرانی و خارجی را نیز مورد بررسی قرار خواهد داد.

پیرزنی که می خواست تمیزترین خانه دنیا را داشته باشد و ماهی سیاه کوچولو از صمد بهرنگی، قصر کافکا، خشم و هیاهو فاکتر، صد سال تنهایی مارکز و رگنایم آل. دکتر و ف از جمله این آثار هستند. علاقه مندان برای ثبت نام و حضور در این جلسات به مرکز آفرینش های ادبی حوزه هنری مراجعه کنند.

۳۰۰ میلیون تومان اعتبار برای ساخت کتابخانه در پارس آباد

اعتباری معادل ۳۰۰ میلیون تومان برای ساخت کتابخانه مرکزی پارس آباد - از شهرستان های استان اردبیل - اختصاص یافت.

با پیگیری مدیرکل امور کتابخانه های این استان برای احداث کتابخانه مرکزی در مراکز شهرستان ها، زمینی به متراژ ۱۰۷ متر مربع به منظور احداث کتابخانه مرکزی پارس آباد اختصاص یافت.

این اقدام بر اساس مصوبه انجمن کتابخانه های عمومی شهرستان پارس آباد و با همکاری و هماهنگی شهرداری و شورای شهر صورت گرفت.

کتابخانه مرکزی پارس آباد در سه طبقه و به فضای به مساحت ۲۵۰۰ متر مربع احداث خواهد شد که نقشه آن تصویب و بودجه ای معادل ۳۰۰ میلیون تومان جهت شروع به کار آن تخصیص یافته و کارفرمای آن سازمان مسکن و شهرسازی استان اردبیل است.

فراخوان جایزه کتاب سال مسجد

جایزه کتاب سال مسجد با اعلام آیین نامه اجرایی خود فراخوان داد.

در آیین نامه اجرایی کتاب سال مسجد با تاکید بر اهمیت جایگاه این مکان مذهبی مسلمانان در طول تاریخ، آمده است: آیینک کتاب ها و منابعی که درباره مسجد نوشته می شود هر چند به تعداد کم نیست اما به غایت کافی نیز به نظر نمی رسد و از جمله دلایلی که به نگارش در حوزه مسجد لطمه زده است می توان به اطلاع رسانی نامناسب و عدم خرید کتاب های این حوزه توسط مردم و نهادها اشاره کرد. پس لازم است با ایجاد محفلی برای معرفی آثار فوق الذکر سبب رونق این منابع در جامعه شد.

اهداف کلی برگزاری مراسم انتخاب کتاب سال مسجد شامل موارد زیر است: ۱- مطرح ساختن جایگاه ویژه مسجد و اهمیت منابع نوشتاری در حوزه مسجد. ۲- ارج نهادن به افرادی که در این حوزه قلم فرسایی می کنند. ۳- گردآوری منابع موجود و ایجاد پایگاه اطلاع رسانی آثار این حوزه. ۴- ایجاد انگیزه در میان نویسندگان و ناشران برای چاپ آثار این حوزه. ۵- ایجاد زمینه مساعد برای معرفی و فروش آثار این حوزه. ۶- بهینه کردن زمینه برای نوشتن آثاری با ارزش های علمی بیشتر.

این جایزه در دو بخش مسابقه اصلی و جنبی برگزار می شود که در بخش اصلی آثار برتر نویسندگان در حوزه مسجد و در دو زمینه تالیف و ترجمه که در فراخوان شرکت کرده اند انتخاب و معرفی می شوند. در بخش جنبی هم به فراخور موقعیت نمایشگاه کتاب، نمایشگاه توانمندی های کانون ها، نمایشگاه نشریات تجربی، آثار غیر نوشتاری از جمله لوح فشرده و غیره پرداخته خواهد شد.

شرایط شرکت در این جایزه عبارت است از: ۱- همه افراد جامعه که در زمینه مسجد، کتابی را تالیف یا ترجمه کرده اند می توانند در فراخوان شرکت کنند. ۲- اثر منتشر شده باید دارای مشخصات

عمومی کتاب و مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باشد. ۳- محدودیتی برای ارسال تعداد عناوین توسط هر فرد وجود ندارد. ۴- از تاریخ انتشار کتاب بیش از دو سال نگذشته باشد. ۵- آثار برگزیده های پیشین در فراخوان شرکت داده نمی شود. ۶- تکمیل و ارسال فرم درخواست شرکت در فراخوان به همراه دو نسخه از کتاب. ۷- مترجمان ضمن ارسال دو جلد اثر منتشر شده باید متن اصلی اثر را نیز ارسال کنند.

عملیات اجرایی دبیرخانه طی هشت ماه به شرح زیر تعیین و تفکیک و از حیث زمان مقطع بندی می شود: ۱- فراخوان دو ماه از هفته کتاب تا پایان دی ماه. ۲- جمع آوری آثار چهار ماه اول بهمن تا پایان اردیبهشت. ۳- ارزیابی دو ماه اول خرداد تا پایان تیر ماه. ۴- مقدمات برگزاری مراسم اختتامیه یک ماه اول مرداد تا هفته جهانی مسجد.

ضوابط انتخاب آثار برتر جایزه نیز به این شرح است: در سال اول به دلیل احتمال قلت منابع در حوزه مسجد، موضوع بندی صورت نمی گیرد و از میان کلیه کتاب های رسیده ۱۴ اثر به عنوان آثار برتر شناسایی و تقدیر خواهند شد. به اثر رتبه اول در هر گروه (یا سه نفر برتر در کل) سه سکه، به اثر رتبه دوم (یا آثار چهارم تا ششم در کل) دو سکه و به اثر رتبه سوم (یا رتبه های هفتم تا دهم در کل) یک سکه کامل بهار آزادی تعلق خواهد گرفت و در صورتی که دو اثر یا بیشتر حائز یک رتبه مشترک شوند، جایزه تقسیم نخواهد شد، بلکه به هر یک از آثار، جایزه ویژه آن رتبه تعلق خواهد گرفت. علاوه بر جوایز اهدایی به صاحبان رتبه های برتر، لوح یادبود جشنواره کتاب سال مسجد نیز به آنها اهدا خواهد شد. به آثار تقدیری نیز لوح تقدیر و سکه رتبه بهار آزادی اهدا خواهد کرد.

رئیس مرکز ملی اسناد و کتابخانه دفاع مقدس خبر داد

تجهیز کتابخانه های دفاع مقدس در ۳۰ استان

مکتوب و ۳۰۰ عنوان پایان نامه فعالیت می کنند. دستاورد این بانک های اطلاعاتی به صورت کتاب های فارسی و لاتین، پایان نامه ها، لوح فشرده، تصاویر، مقالات داخلی و خارجی و بولتن های سازمانی به محققان ارائه می شوند.

وی درباره دیگر فعالیت های مرکز ملی اسناد و کتابخانه دفاع مقدس افزود: این مجموعه فعالیت خود را برای غنی سازی هر چه بیشتر بانک های شانزده گانه در عرصه اسناد دفاع مقدس و غنی سازی هر چه بیشتر صفحات مرکز اسناد در سایت پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس ادامه می دهد. همچنین برای کتابخانه مرکزی و کتابخانه های دفاع مقدس در ۳۰ استان کشور کتاب خریداری می کند. فهرست نویسی این کتاب ها و ارسال آنها به استان ها، الکترونیکی انجام می شود.

به گزارش اینا از اقدامات انجام شده مرکز ملی اسناد و کتابخانه دفاع مقدس در سال ۱۳۸۷ می توان به افتتاح کتابخانه تخصصی دفاع مقدس در کتابخانه ملی و رونمایی از سه جلد (۱، ۲ و ۸) کتاب جنگ ایران و عراق از نگاه مطبوعات جهان که به مناسبت آزادسازی خرمشهر منتشر شده، اشاره کرد.

خارجی و سازمان های بین المللی سازماندهی شد و هر یک از چهار گروه یاد شده به صورت موضوعی و به ترتیب دارای ۱۷۵، ۴۵، ۱۴۳ و ۱۳ زیر گروهند.

وی افزود: این اسناد عمدتاً از مطبوعات داخلی، خبرگزاری ها، گزارش های سازمان ها و نهاد های مرتبط با دفاع مقدس مانند ارتش، سپاه، بنیاد شهید و جهاد سازندگی تأمین شده و شامل اخبار، اطلاعات، مقالات، بولتن ها و گزارش است.

رئیس مرکز ملی اسناد و کتابخانه دفاع مقدس درباره جمع آوری اسناد خارجی گفت: این اسناد در ۲۲ موضوع، عمدتاً از رسانه های جمعی، مطبوعات خارجی و گزارش های سازمان ها و مجامع بین المللی تهیه شده که از پنج زبان انگلیسی، فرانسه، آلمانی، ترکی و عربی، به زبان فارسی برگردانده شده اند.

وی درباره وضعیت فعلی این مرکز اظهار داشت: ذخیره سازی رایانه ای اسناد دفاع مقدس و تشکیل آرشیو ملی جنگ در دستور کار مدیریت اسناد قرار دارد. سرهنگ احمد جنتی محب از تشکیل ۱۶ بانک اطلاعاتی در این مرکز خبر داد و افزود: این بانک های اطلاعاتی با هزار عنوان کتاب در قالب ۱۹ هزار جلد کتاب دفاع مقدس و نزدیک به یک میلیون برگ اسناد

مرکز ملی اسناد و کتابخانه دفاع مقدس برای کتابخانه مرکزی و کتابخانه های دفاع مقدس در ۳۰ استان کشور کتاب خریداری می کند. فهرست نویسی این کتاب ها و ارسال آنها به استان ها، الکترونیکی انجام می شود. رئیس مرکز ملی اسناد و کتابخانه دفاع مقدس گفت: ۳۰۰ عنوان کتاب در قالب ۹۰۰ جلد از انتشارات سال های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ در کتابخانه تخصصی دفاع مقدس کتابخانه ملی گرد آمده اند.

سرهنگ احمد جنتی محب با بیان این مطلب افزود: این کتاب ها با موضوعات شعر، رمان، داستان کوتاه، خاطره، کودک و نوجوان، تحقیقاتی و سیاسی و همچنین کتاب های لاتین به صورت کتابخانه باز در اختیار محققان و پژوهشگران است.

وی درباره فعالیت مرکز ملی اسناد و کتابخانه دفاع مقدس گفت: سابقه شکل گیری مرکز اسناد به زمان آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و تشکیل ستاد تبلیغات جنگ برمی گردد. اما از اوایل سال ۱۳۸۵ با تعریف پروژه های بزرگی مانند جمع آوری اسناد، سازماندهی اسناد، کتاب اسناد جنگ عراق علیه ایران در مطبوعات خارجی، جمع آوری اسناد خارجی دفاع مقدس و توسعه و ساماندهی کتابخانه جامع دفاع مقدس شتاب بیشتری به خود گرفت و با تشکیل پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس، مرکز ملی اسناد و کتابخانه نیز زیر مجموعه پژوهشگاه قرار گرفت.

رئیس مرکز ملی اسناد و کتابخانه دفاع مقدس اظهار داشت: این مرکز اسناد موجود را در دو گروه کلی اسناد داخلی و خارجی ساماندهی کرد. بعد از این، اسناد داخلی در چهار گروه ایران، عراق، کشورهای

پکتا، بخش کتب اسلامی و انسانی
با بیش از ۱۰,۰۰۰ عنوان کتاب در سراسر کشور
توزیع آثار ۱۵۰ ناشر معتبر
۸۸۹۴۰۳۰۳

۲۶ خرداد کتاب فصل ورق می خورد

مراسم چهارمین دوره جایزه کتاب فصل ویژه زمستان ۸۶، روز یکشنبه بیست و ششم خرداد ماه جاری در سرای دائمی اهل قلم برگزار می شود. در این مراسم که با حضور دکتر محسن پرویز، معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از فرهیختگان و صاحب نظران برگزار می شود، برگزیدگان کتاب فصل ویژه زمستان ۸۶ معرفی و جوایز خود را دریافت می کنند. این مراسم ساعت ۱۷ تا ۱۹ در سرای دائمی اهل قلم، واقع در خیابان انقلاب خیابان فلسطین جنوبی، کوچه خواجه نصیر، پلاک ۱۰ برگزار می شود.

کتاب های پزشکی در مرحله دوم

در عین حال داوران گروه کتاب های پزشکی چهارمین دوره جایزه کتاب فصل ویژه زمستان، هفت عنوان را دارای شرایط لازم برای راه یافتن به مرحله دوم تشخیص دادند.

گواتر نوشته عباس توکلیان، نرهان رسا تصحیح حسین رضائی زاده، یک کلید برای هزار فعل زیر نظر گروه نویسندگان به سرپرستی امیرحسین جمشیدی، انگل شناسی پزشکی ترجمه عمید اطهری، میکروبیولوژی تجربی اصول و مبانی و کاربردها نوشته جمشید فقری، درمان گام به گام بیماری های اطفال نوشته محسن مقیمی و ناهید جعفری و راهکارهای طب مکمل در بهداشت و سلامتی زنان ترجمه اکرم السادات سجادیان عناوین کتاب و پدیدآورندگان هستند که امتیاز لازم را برای ورود به مرحله دوم داوری کسب کرده اند.

این کتاب ها از سوی انتشاراتی های ستاره ها، نشر شهر، نوآور، آبیژ، راه کمال، سماط و نوآور به بازار نشر عرضه شده اند.

زبان شناسی در مرحله نهایی

چهار کتاب از گروه های زبان شناسی و زبان های دیگر، جغرافیا و زبان های باستانی نیز از سوی دبیرخانه جایزه کتاب فصل (زمستان ۸۶) به عنوان نامزد دریافت جایزه اعلام شدند.

در گروه زبان شناسی و زبان های دیگر، کتاب فرهنگ ازبکی به فارسی نوشته محمد حلیم یارقین و شفیقه یارقین به عنوان نامزد چهارمین دوره جایزه کتاب فصل انتخاب شد.

در گروه زبان های باستانی، کتاب فرهنگ تعبیرات و کنایات تالشی نوشته علی نصرتی سیاهگزی، امتیاز لازم را برای ورود به مرحله دوم داوری به دست آورد.

در گروه جغرافیا دو کتاب مبانی تغییرات محیطی نوشته هادی قنبرزاده و

برگزاری کارگاه شباک و شبام در قزوین

کارگاه آموزشی یک روزه شباک و شبام، هفته گذشته توسط واحد شباک و شبام خانه کتاب در واحد شباک استان قزوین برگزار شد.

این کارگاه آموزشی به درخواست محمدحسین شفیعی ها مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان قزوین برگزار شد و آذر مشتاق سرپرست شباک خانه کتاب به ناشران، کتابفروشان و دانشجویان رشته کتابداری استان قزوین مباحث لازم را درباره شباک و شبام آموزش داد.

در بخش شباک، مخاطبان با مباحثی چون اهمیت و ضرورت وجود نظام های بین المللی شماره گذاری، تاریخچه شباک در دنیا، تاریخچه شباک در ایران، وظایف و عملکردها، محصولات چاپی و غیر چاپی که در این نظام شماره گذاری می شوند، که محصولات که در این نظام شماره گذاری نمی شوند، ساختار شباک، تغییرات شباک از ۱۰ به ۱۳ و دلایل آن، اعلام پیش شماره جدید ایران، نحوه عضویت در این نظام، معرفی سایت و نحوه عضویت در سایت شباک، قابلیت تبدیل شباک به رمزین و مزایای آن، آموزش استفاده از نرم افزار تبدیل شباک ۱۰ به ۱۳ و تولید رمزین، ارائه اسلایدهای مستند در مواردی که اصولا ناشران در آن اشتباهاتی داشتند از قبیل: متفاوت بودن شباک داخل شناسنامه و پشت جلد، استفاده تکراری از شباک ها، درج شباک ناشر اول در چاپ مجدد کتاب، استفاده از شباک دوره برای کتاب های چند جلدی و ... و ارائه راهکار در این موارد آشنا شدند.

به گزارش اینها، برای مدعوین گواهی حضور در کارگاه نیز صادر و به اداره کل ارشاد قزوین ارسال خواهد شد.

ابوالفضل بهنیاfer و قدرت و منافع ملی نوشته محمدرضا حافظ نیا به مرحله دوم داوری راه یافتند.

این کتاب ها به ترتیب از سوی انتشاراتی های فرهنگ ایلیا، سخن و انتخاب، زمستان ۱۳۸۶ به بازار نشر عرضه شده اند.

داوران در حال بررسی کتاب های تاریخ

داوران گروه تاریخ کتاب فصل نیز این روزها در حال بررسی کتاب های راه یافته این حوزه به بخش پایانی هستند. هفت کتاب در گروه تاریخ، نامزد دریافت جایزه ویژه زمستان کتاب فصل شده اند.

ستارخان و جنبش آذربایجان ترجمه پرویز زارع، صوراسرافیل نامه آزادی نوشته سهراب یزدانی، پنجاه متفکر کلیدی در زمینه تاریخ ترجمه محمدرضا بدیعی، پیدایش فرقه دموکراتیک آذربایجان نوشته منیژه صدری و رحیم نیکبخت، تاریخ امپراتوری اشکانیان ترجمه محمود بهفرزی، سیاست نامه های قاجار نوشته تصحیح غلامحسین زرگری نژاد و وصف خلیج فارس در نقشه های تاریخی تالیف گروهی از نویسندگان، عناوین و پدیدآورندگان آثار راه یافته به مرحله دوم داوری هستند.

این آثار به ترتیب از سوی نشر شیرازه، نی، امیرکبیر، موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران، جامی، موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی و بنیاد ایران شناسی منتشر شده اند.

علی اکبر اشعری خبر داد

خرید ۲۴۰ میلیون تومانی کتابخانه ملی از نمایشگاه

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران از خرید ۲۴۰ میلیون تومانی کتاب از بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران خبر داد و گفت: این خرید فقط محدود به کتاب های لاتین بوده است.

علی اکبر اشعری افزود: حجم ریالی خرید ما رقمی بیش از ۲۳۰ میلیون و نزدیک به ۲۴۰ میلیون تومان و تعداد کتاب های خریداری شده نیز حدود سه هزار عنوان بوده است. رقم خریداری شده سال گذشته ما هم حدود ۱۰۰ میلیون تومان بود.

وی در پاسخ به این سوال که با اینکه هر کتابی که در کشور مجوز نشر می گیرد و به چاپ می رسد، در اختیار کتابخانه ملی قرار می گیرد چگونه سازمان اسناد و کتابخانه ملی دست به چنین خریدی زده است گفت: این نکته ای است که به اشتباه برداشت شده است و کتابخانه ملی هرگز کتاب از ناشران ایرانی نخریده و نمی خرد، بلکه ما همیشه خرید منابع مورد نیاز خارجی را در دستور کار داریم. در این دوره از نمایشگاه هم فقط کتاب لاتین خریدیم.

انتشار نخستین جلد فرهنگ آریان

جلد نخست فرهنگ چهارزبانه آریان که به زبان های فارسی، هندی، انگلیسی و اردو است، در هند منتشر شد. مدیر مرکز تحقیقات فارسی رایزنی دهلی نوبا بیان مطلب بالا گفت: این فرهنگ چهارزبانه توسط مرکز تحقیقات فارسی رایزنی هند منتشر شده است. علیرضا قزوه افزود: شورای مؤلفان و ویراستاران این فرهنگ، مرکب از شش استاد و زبان شناس دانشگاه های متشکل از آقایان مجیب الرحمان، راوندگار گیش، گویند پرساد، عبدالرشید و مدوکر تیواری است.

قزوه ادامه داد: فرهنگ آریان زیر نظر چندین شکر تدوین می شود. جلد نخست این فرهنگ به حروف الف و ب اختصاص دارد و جلد های دوم و سوم نیز تا پایان سال آماده چاپ خواهد شد. وی در پایان گفت: این فرهنگ چهارجلدی توسط مرکز تحقیقات رایزنی و با همکاری انتشارات الهدی منتشر می شود. جلد اول این فرهنگ در ۷۰۰ صفحه در قطع بزرگ وزیری و با جلد گالینگور منتشر شده است و به زودی در اختیار مراکز علمی و تحقیقاتی و استادان و مترجمان قرار خواهد گرفت.

آدریس : نام - مسجد مقدس جمکران
صندوق پستی: نام - ۶۱۷
شماره تماس: ۷۲۵۳۷۰۰ و ۷۲۵۳۳۶۰-۰۲۵۱

اولین نمایشگاه کتاب استانی در کهگیلویه و بویراحمد برگزار شد

رونق خرید الکترونیک در نمایشگاه های استانی

افتتاحیه حضور داشت آیت الله ملک حسینی نماینده مردم استان در مجلس خبرگان رهبری بود. وی که معتقد است نمایشگاه امسال در مقایسه با نمایشگاه های سال های گذشته بسیار وسیع تر و پربارتر برگزار شد می افزاید: «خوشبختانه در نمایشگاه امسال شاهد وجود کتاب های متنوع و مفید برای همه اقشار جامعه بودیم.»

آیت الله ملک حسینی اظهار امیدواری کرد که مسئولان تسهیلات بیشتری برای مردم فراهم کنند تا بتوانیم رشد فرهنگی مردم را بیش از پیش شاهد باشیم.

برنامه های جنبی

در راستای ارتقای کیفیت برگزاری نمایشگاه های کتاب استانی، اجرای برنامه های جنبی بسیاری می تواند مفید و پرمخاطب باشد و در نمایشگاه کتاب استان کهگیلویه و بویراحمد تا حدودی به این مقوله توجه شده بود. راه اندازی غرفه نقاشی با همکاری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، وجود غرفه هنرمندان با همکاری انجمن هنرهای تجسمی، برگزاری نمایشگاه عکس از عتبات عالیات با همکاری ستاد بازسازی عتبات عالیات، راه اندازی غرفه سال نوآوری و شکوفایی و برگزاری نشست های مختلف نقد کتاب با حضور مولفان استان از جمله موارد مرتبط با فعالیت های جنبی این نمایشگاه بودند.

در غرفه سال نوآوری و شکوفایی که به همت موسسه نمایشگاه های فرهنگی دایره شده بود ده ها عنوان کتاب با موضوع انقلاب اسلامی به مناسبت جشن سی سالگی انقلاب در معرض دید مراجعان قرار گرفته بود.

۴۰ درصد تخفیف و اطلاع رسانی گسترده

در نمایشگاه های کتاب استانی امسال نیز چون نمایشگاه های سال گذشته کتاب ها با ۴۰ درصد تخفیف در اختیار مراجعان قرار می گیرد که ۲۰ درصد تخفیف به واسطه تهیه بن های خرید کتاب و ۲۰ درصد دیگر توسط ناشر محاسبه می شود.

البته برنامه ریزی برای تبلیغات و اطلاع رسانی مناسب و به موقع نکته مهمی است که مسئولان برپایی نمایشگاه باید توجه ویژه ای به آن داشته باشند تا همه علاقه مندان به کتاب و کتابخوانی در استان بتوانند از این امکان فراهم شده استفاده کنند.

مقوله ای که در شهر یاسوج بسیار ملموس به نظر می رسد وجود تابلوها، پوسترها و بنرهای مختلف تبلیغاتی و اطلاع رسانی از طرف صدا و سیما استان بود که باعث شده بود همه مردم از برگزاری نمایشگاه و تخفیف ۴۰ درصدی آگاه شوند.

البته در این استان پس از ۹ دوره برپایی نمایشگاه، وضعیت این گونه است که با شروع سال جدید، مردم پیگیر زمان و مکان برگزاری نمایشگاه جدید هستند به صورتی که از چندی قبل خودشان را آماده بازدید از نمایشگاه می کنند و به همین دلیل است که نمایشگاه کتاب امسال نیز از آغازین روز برپایی با استقبال انبوه و گسترده مردم بود.

نمایشگاه های بعدی

دومین نمایشگاه کتاب استانی امسال با فاصله چند روز پس از افتتاح نمایشگاه در یاسوج، در شهر بجنورد مرکز خراسان شمالی راه اندازی شد.

اما اواخر خرداد سومین نمایشگاه سال جاری را در کرمانشاه شاهد خواهیم بود و براساس برنامه ریزی های موسسه نمایشگاه های فرهنگی ایران در تیرماه سال جاری شاهد برگزاری دومین نمایشگاه در استان های لرستان و اردبیل خواهیم بود.

احسان الله حجتی مدیرعامل موسسه نمایشگاه های فرهنگی ایران نیز از برنامه ریزی برای برپایی حدود ۲۵ نمایشگاه کتاب در استان های مختلف خبر می دهد و به افزایش کیفیت نمایشگاه های کتاب استانی امسال اشاره می کند و می گوید: «امسال در اغلب نمایشگاه های کتاب استانی شاهد استفاده از امکان خرید الکترونیک کتاب خواهیم بود. ضمن آن که برخی از نمایشگاه ها با حضور نمایندگان ناشران خارجی به صورت بین المللی برگزار خواهند شد.»

همراه با ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی

برگزاری نمایشگاه های کتاب در استان های کشور در صورتی موفق و پرمخاطب خواهد بود که دیگر سازمان های مراکز استان که با ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان همراه باشند و چهره های مطرح استان از فعالیت های مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی حمایت کنند.

این اتفاق را در نمایشگاه کتاب استان کهگیلویه و بویراحمد شاهد بودیم که صورتی که اغلب مراکز چون استانداری، شهرداری، صدا و سیما، نیروی انتظامی، آموزش و پرورش و ... همکاری نزدیکی با اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی داشتند ضمن آن که نماینده ولی فقیه، محل مصلاهی شهر را به رغم در دست تعمیر بودن در اختیار اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی برای برپایی نمایشگاه قرار دادند. از جمله چهره های سرشناس استان که در مراسم

الهام بخش این نکته دانست که برای حفظ و تداوم انقلاب باید فرهنگ و آگاهی مردم بالا برود؛ چرا که انقلاب ما انقلابی با ماهیت فرهنگی است.

هدایت خواه در ادامه سخنانش گفت: «کتاب در انقلاب ما تنها رسانه ای بود که پیام ها و مبانی انقلاب را تبیین می کرد، بنابراین برای تداوم انقلاب و ایستادگی در مقابل دشمنان، ترویج فرهنگ کتابخوانی و بالارفتن آگاهی های مردم نیز یک ضرورت است.»

توسعه کتابخوانی

قادر آشنا مدیرکل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان در این مراسم به توزیع ۱۶۰ هزار جلد کتاب در کتابخانه های استانی اشاره کرد و از توزیع ۲۸ میلیون تومان کارت الکترونیکی خرید کتاب در بین اهل قلم و هنرمندان استان خبر داد.

وی در ادامه سخنانش به حمایت از مولفان و ناشران استان اشاره کرد و گفت: «طی دو سال اخیر بسیاری از کتاب های ارزشمندی که در استان چاپ شده مورد حمایت قرار گرفته اند.»

ارتقای کیفیت نمایشگاه ها

اولین نمایشگاه کتاب استانی امسال که در شهر یاسوج برگزار شد در مقایسه با نمایشگاه سال گذشته با ارتقای کمی و کیفی قابل توجهی مواجه شد به صورتی که در نمایشگاه امسال بالغ بر ۳۰۰ ناشر تعداد ۳۰ هزار عنوان کتاب را در معرض دید بازدید کنندگان قرار دادند.

همزمان با سوم خرداد؛ سالروز آزادی خرمشهر، دور جدید برگزاری نمایشگاه های کتاب استانی آغاز شد. امسال کهگیلویه و بویراحمد به عنوان اولین میزبان نمایشگاه های کتاب استانی انتخاب شد تا مردم این خطه از کشور شاهد برگزاری نهمین نمایشگاه بزرگ کتاب در استان خودشان باشند.

در مراسم افتتاحیه این نمایشگاه که در مصلاهی شهر یاسوج برگزار شد دکتر محسن پرویز، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حجت الاسلام حسینی نماینده ولی فقیه در استان کهگیلویه و بویراحمد و امام جمعه یاسوج احسان الله حجتی مدیرعامل موسسه نمایشگاه های فرهنگی ایران، نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی، تعدادی از مدیران سازمان ها و نهادهای مختلف استان و بسیاری از علاقه مندان به کتاب و کتابخوانی حضور داشتند.

حمایت از ناشران و مولفان

در مراسم افتتاحیه این نمایشگاه دکتر محسن پرویز به تصمیم گیری های صورت گرفته در خصوص کتاب در دولت نهم اشاره کرد و گفت: «ما دو بحث عمده را پیش گرفتیم؛ نکته اول اصلاح این نگاه بود که اگر کتابی قصد انتشار دارد باید مورد حمایت قرار گیرد و برای این موضوع حداقلی تعیین کردیم و آثاری که از آن حداقل برخوردار باشند مجاز به انتشار هستند و آن حداقل را قانون مشخص کرده است.»

وی افزود: «اگر اثری برای اخلاق جامعه مضر نبود و به امنیت جامعه لطمه نمی زد، باعث اختلاف افکنی نمی شد، موجب فساد و فحشانی شد و عقاید باطل را در سطح جامعه توزیع نمی کرد این کتاب اجازه انتشار می یافت.»

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در ادامه سخنانش گفت: «البته این بخش اول ماجراست و بخش دیگر، مقوله سیاست های حمایتی دولت است. دولت مجاز به حمایت از هرگونه کتاب منتشر شده نیست، چرا که ممکن است کتاب با قانون مغایرت نداشته و چاپ شود، اما این که اگر هر کتابی چاپ شود و ما ملزوم به حمایت آن باشیم سیاست غلطی است که برخی مطرح می کردند و توقعات نابجا به وجود آورده بود که طی دو سال گذشته تلاش شد اصلاح شود.»

وی افزود: «این سیاست که در دوران گذشته مطرح می شد ما باید از همه حمایت کنیم نتیجه اش خرید کتاب هایی بوده که بعضا کتاب های فاخر و ارزشمندی نبوده اند. این سیاست اصلاح شده و امیدواریم با همکاری همه دست اندکاران، حمایت ها معطوف به کتاب هایی شود که به اعتلای سطح علمی و فرهنگی جامعه کمک می کنند.»

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در بخش دیگری از سخنانش به حجم خرید کتاب در سال گذشته اشاره کرد و گفت: «سال گذشته برای اولین بار این افتخار حاصل شد که ۲۵ میلیارد تومان کتاب خریداری کنیم و کتاب ها را در مناطق مختلف کشور توزیع کردیم تا در کتابخانه های مختلف مورد استفاده قرار گیرند.»

کتاب همراه با انقلاب

دیگر سخنران مراسم افتتاحیه یکصد و بیست و سومین نمایشگاه کتاب استانی، ستار هدایت خواه نماینده مردم استان در مجلس شورای اسلامی بود. وی تقارن افتتاح اولین نمایشگاه کتاب استانی سال جاری با سالروز آزادسازی خرمشهر را

خورشید انقلاب در هزاران قاب

حدود دو دهه از رحلت امام خمینی (ره)، بنیانگذار انقلاب اسلامی ایران می‌گذرد؛ شخصیتی که تاکنون هیچ کس آنچنان که شایسته مقام و منزلت و الپشان است، نه شناخته و نه درک کرده است. بسیاری از رهبران، دانشمندان، نخبگان و نویسندگان کشورهای مختلف دنیا در مورد ابعاد گوناگون افکار، شخصیت و رفتار ایشان سخن گفته و متن‌ها نوشته‌اند، اما هر اندازه که در مورد امام راحل گفته و نوشته می‌شود، زوایا و برگ‌هایی نو، تازه و درخشان از زندگی، اخلاق، رفتار و افکار ایشان خودنمایی می‌کند. نه تنها ملت ایران، بلکه سایر ملت‌ها برای حرکت در مسیر حق جویی و مبارزه با ظلم و بی‌عدالتی، زر و زور و... نیازمند شناخت این شخصیت بزرگ و حماسه‌ساز تاریخ معاصر هستند؛ شخصیتی که می‌تواند درس‌ها و پندهای بسیاری به آنان بدهد. بنابراین همچنان تلاش در زمینه شناخت امام خمینی (ره) و تحقیق و پژوهش در مورد ایشان و انقلابی که برپا کردند، گرانبهاست. بسیاری از نوشته‌ها و پژوهش‌هایی که در این زمینه صورت گرفته است، هم‌اکنون در چندین کتابخانه تخصصی کشور که نام امام خمینی (ره) را بر پیشانی دارند، نگهداری می‌شود که برای علاقه‌مندان به فعالیت در این عرصه قطعاً بسیار درخور و قابل توجه است. این کتابخانه‌های تخصصی اغلب به نحوی وابسته به موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) هستند. سال گذشته کتاب هفته در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام عبداللّهی به معرفی کتابخانه تخصصی امام خمینی (ره) قم پرداخت و امسال معرفی کتابخانه تخصصی دیگری موضوع گزارش ما خواهد بود.

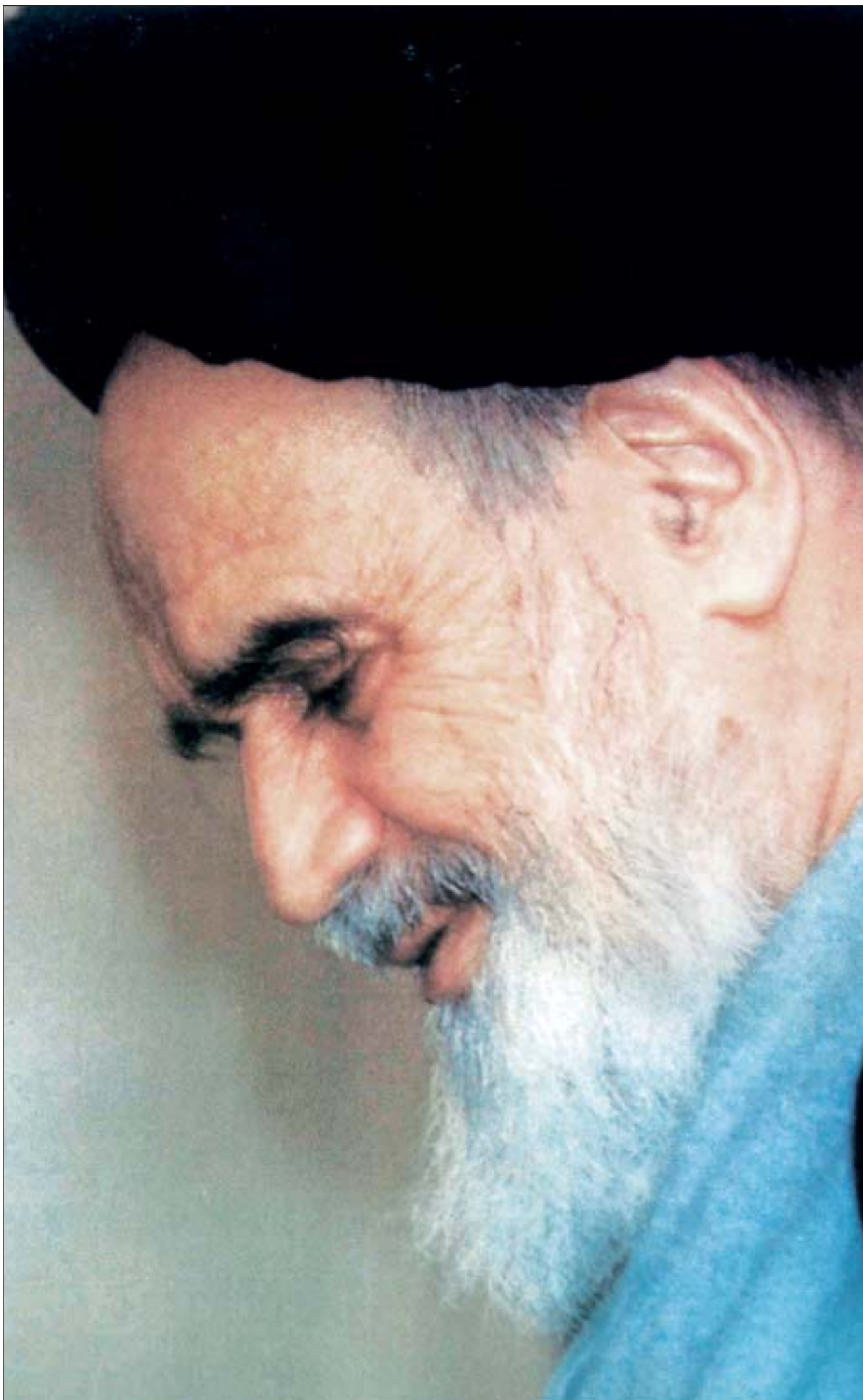
۸

سیمای امام (ره) در شعر امروز فارسی

منشور نور

امام خمینی (ره) را می‌توان نقطه عطفی در شعر معاصر فارسی دانست و این نکته دو علت دارد. نخست این که ایشان با اشعاری عارفانه، بار دیگر شعر فارسی را به اوج بردند و این نکته‌ای است که کمتر کارشناس ادبی به آن اعتراف نکند. از سوی دیگر امام (ره) الهام‌بخش بسیاری از شاعران معاصر بوده‌اند و فضایل اخلاقی و سجایای اندیشه‌ایشان در شعرهای زیادی مضمون شعر شاعران شده است. این نکته سبب می‌شود تا ایشان را موهبتی بزرگ برای شعر معاصر بدانیم. شعرهایی که درباره امام سروده شده‌اند، برگرفته از عاطفه و تغزل عارفانه است. حمیدرضا شکارسری، در این مورد می‌گوید: «شعرهایی که در پیوند با شخصیت و اندیشه‌های حضرت امام خمینی (ره) سروده شده‌اند، اغلب به ویژگی‌های اخلاقی فضیلت‌ها و سجایای ایشان پرداخته‌اند.» وی سپس به شعری از قیصر امین پور استناد می‌کند: «لبخند تو خلاصه خوبی‌هاست/لختی بخند، خنده تو زیباست.» به گفته شکارسری در این شعر و دیگر شعرهایی که برای حضرت امام (ره) سروده شده‌اند وجهه عاطفی پررنگ است.

۱۵

خورشید انقلاب در هزاران قاب

هزار و ۲۹۸ لوح فشرده موجود در کتابخانه تخصصی امام(ره) با ۷۰۸ لوح فشرده که در کتابخانه پژوهشی وجود دارد، تعداد لوح‌ها را به حدود ۲۰۰۰ هزار حلقه رسانده است.

به نظر می‌رسد که دسته‌بندی و سیستم چینش این تعداد کتاب، پایان‌نامه، مقاله، لوح فشرده و... در دسترسی به آنها و عرصه خدمات، بسیار مهم و تاثیرگذار باشد. مسئول مجموعه‌سازی کتابخانه پژوهشکده در این باره می‌گوید: «در دنیا دو نوع رده‌بندی وجود دارد. یکی بر اساس دیویی که معمولاً در کتابخانه‌های عمومی مورد استفاده قرار می‌گیرد و دوم LC کنگره که معمولاً کتابخانه‌های بزرگ دنیا، مثل کتابخانه ملی کشورمان یا کتابخانه ملی آمریکا از این سیستم استفاده می‌کنند. ما نیز برای کتابخانه پژوهشکده از سیستم باز که به صورت LC کنگره است، استفاده می‌کنیم و منابع سمعی و بصری نیز بر اساس رده‌بندی روسو دسته‌بندی شده‌اند.»

حمایت از پژوهشگران

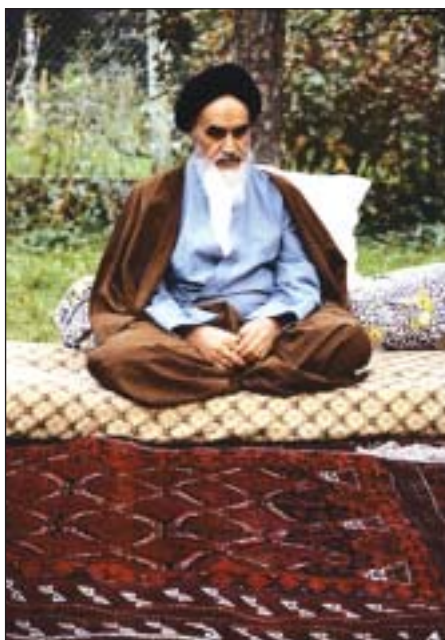
با توجه به ویژگی‌ها و شاخصه‌های مختلف کتابخانه پژوهشکده، قطعاً پژوهشگران و محققانی که قصد انجام تحقیق درباره ابعاد مختلف شخصیت امام خمینی (ره) یا انقلاب اسلامی را دارند، می‌توانند با حضور در این مکان و بهره‌گیری از منابع مختلف آن عمق و غنای بیشتری به کار خود ببخشند. به گفته قاسمی محققان و دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکترا با هماهنگی مرکز علمی و پژوهشی متبوع خود با کتابخانه پژوهشکده، می‌توانند از خدمات کتابخانه بهره‌بردارند. این کتابخانه در خیابان فردوسی شمالی، خیابان کوشک سابق قرار دارد.

مسئول مجموعه‌سازی کتابخانه پژوهشکده در مورد امکان استفاده سایر اقشار حوزه علم و پژوهش یا دانشجویان مقطع کارشناسی از کتابخانه، می‌گوید: «از نظر منابع موجود، محدودیتی برای ارائه خدمت به همگان وجود ندارد اما تنها ۳۰ دانشجو به‌طور همزمان امکان استفاده از کتابخانه را دارند چرا که مکان و فضای محدود کتابخانه، امکان بهره‌گیری دانشجویان و علاقه‌مندان بیشتر را نمی‌دهد» قاسمی معتقد است که تحقیق در زمینه موضوعاتی مثل عرفان اسلامی از دیدگاه امام خمینی (ره) مستلزم مراجعه به کتابخانه پژوهشکده است.

کتابخانه علمی - پژوهشی پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی که در سال ۱۳۷۵ با تعداد اندکی کتاب فعالیت خود را آغاز و با تشکیل کمیته‌ای برای تهیه منابع در همه زمینه‌ها، اقدام به گسترش و افزایش منابع خود کرد و در طول هفت هشت سال با تهیه کتاب از نمایشگاه‌های مختلف، دانشگاه‌های گوناگون و... کتابخانه را غنی کرد.

از قاسمی می‌پرسیم که آیا تلاش و تحقیق و ارائه پژوهش‌های مراجعه‌کنندگان به کتابخانه باعث افزایش منابع آن شده است و او که آمار دقیقی در این زمینه ندارد، می‌گوید: «بسیاری از پژوهشگران و محققان، پس از مراجعه و بهره‌گیری از منابع کتابخانه، کتاب‌ها و مقالات متعددی تولید کرده‌اند. همچنین پایان‌نامه‌های اکثر دانشجویان پژوهشکده پس از دفاع، تبدیل به کتاب شده و یا در اینجا نگهداری می‌شود. به علاوه محققان اینجا تعامل بسیار خوبی با خانه کتاب دارند و کتاب‌های زیادی با همکاری آن مرکز تولید می‌شود.»

پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی همچنین واحدهای برای حمایت از طرح‌ها و نوشته‌های دانشجویان و پژوهشگران دارد که اگر طرحی به تایید آن برسد مورد حمایت ویژه معاونت پژوهشی و کتابخانه پژوهشکده قرار می‌گیرد البته موضوع این طرح‌ها و پژوهش باید با محوریت امام(ره) و انقلاب اسلامی باشد.

نیازهای علمی این دانشجویان است.

کتابخانه‌ای با ۶۰ هزار منبع

کتابخانه پژوهشکده در حال حاضر در سه بخش تخصصی گروه‌های پژوهشی و آموزشی، امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی و سمعی و بصری و الکترونیک فعالیت می‌کند. به گفته مهدی قاسمی مسئول مجموعه‌سازی کتابخانه، این تقسیم‌بندی‌ها برای دسترسی بهتر و سریع‌تر به منابع و ارائه خدمات مناسب‌تر به مراجعه‌کنندگان است و گرنه این کتابخانه تنها منابعی را عرضه می‌کند که مرتبط با امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی باشند. او در این باره می‌گوید: «کتابخانه پژوهشکده تنها کتابخانه ایران است که تا این اندازه در حوزه امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی به صورت تخصصی کار می‌کند و از این نظر غنی‌ترین کتابخانه کشور است. ما از بسیاری از دانشگاه‌های بزرگ کشور مراجعه‌کننده داریم و این افراد کسانی هستند که با مراجعه به کتابخانه‌های دانشگاه‌های خود نتوانسته‌اند نیازهای اطلاعاتی خود را رفع کنند.»

طبق آنچه قاسمی ذکر می‌کند این کتابخانه حدود ۵۵ هزار عنوان منبع مکتوب در دل خود جای داده است که همه آنها فهرست نویسی شده و آماده عرضه به مراجعه‌کنندگان است. از این تعداد کتاب‌های فارسی و عربی بیش از ۴۸ هزار و ۴۰۰ عنوان را به خود اختصاص داده که حدود ۱۲ هزار عنوان آن در بخش کتابخانه امام خمینی (ره) و بیش از ۳۶ هزار عنوان دیگر در قفسه‌های کتابخانه گروه‌های پژوهشی ردیف شده است.

کتاب‌های لاتین نیز از سه هزار و ۶۱۰ عنوان تجاوز کرده است و ۴۰ درصد از آنها در بخش کتابخانه امام و بقیه در اختیار کتابخانه گروه‌های پژوهشی است هرچند تعداد پایان‌نامه‌ها نیز قابل توجه است. هزار و ۱۰ عنوان پایان‌نامه دانشجویی که با محوریت امام و انقلاب تهیه شده است در کنار سایر منابع خودنمایی می‌کند البته ۲۴۶ عنوان پایان‌نامه دیگر که به زبان لاتین نگاشته شده نیز قابل توجه است.

از قاسمی در مورد تعداد مقالات و سایر منابع مکتوب نیز سوالی کردیم و او از ۲۳۵ مقاله و ۷۲۶ سند و مدرک علمی یاد می‌کند و می‌گوید علاوه بر این منابع، ما ۱۲۷ نشریه و حدود ۵۰ جزوه آموزشی نیز داریم.

منابع این کتابخانه برخلاف بسیاری دیگر از کتابخانه‌ها به منابع مکتوب خلاصه نمی‌شود. بلکه اگر سری به بخش سمعی و بصری و الکترونیک آن بزنید خواهید دید که منبعی غنی برای انجام پژوهش‌های مرتبط به شمار می‌رود.

کیوان رسولی؛ حدود دو دهه از رحلت امام خمینی (ره)، بنیانگذار انقلاب اسلامی ایران می‌گذرد؛ شخصیتی که تاکنون هیچ‌کس آنچنان که شایسته مقام و منزلت و الی‌ایشان است، نه شناخته و نه درک کرده است. بسیاری از رهبران، دانشمندان، نخبگان و نویسندگان کشورهای مختلف دنیا در مورد ابعاد گوناگون افکار، شخصیت و رفتار ایشان سخن گفته و متن‌ها نوشته‌اند، اما هر اندازه که در مورد امام راحل گفته و نوشته می‌شود، زوایا و برگ‌هایی نو، تازه و درخشان از زندگی، اخلاق، رفتار و افکار ایشان خودنمایی می‌کند.

نه تنها ملت ایران، بلکه سایر ملت‌ها برای حرکت در مسیر حق‌جویی و مبارزه با ظلم و بی‌عدالتی، زر و زور و... نیازمند شناخت این شخصیت بزرگ و حماسه‌ساز تاریخ معاصر هستند؛ شخصیتی که می‌تواند درس‌ها و پندهای بسیاری به آنان بدهد. بنابراین همچنان تلاش در زمینه شناخت امام خمینی (ره) و تحقیق و پژوهش در مورد ایشان و انقلابی که برپا کردند، گرانبهاست.

بسیاری از نوشته‌ها و پژوهش‌هایی که در این زمینه صورت گرفته است، هم‌اکنون در چندین کتابخانه تخصصی کشور که نام امام خمینی (ره) را بر پیشانی دارند، نگهداری می‌شود که برای علاقه‌مندان به فعالیت در این عرصه قطعاً بسیار درخور و قابل توجه است. این کتابخانه‌های تخصصی اغلب به نحوی وابسته به موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) هستند. سال گذشته کتاب هفته در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام عبداللهمی به معرفی کتابخانه تخصصی امام خمینی (ره) قم پرداخت و امسال معرفی کتابخانه تخصصی دیگری موضوع گزارش ما خواهد بود.

پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی، وابسته به موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) با هدف پژوهش در جوانب مختلف حیات و اندیشه امام (ره) و معرفی دیدگاه‌های ایشان در مجامع علمی داخلی و خارج از کشور و همچنین تربیت محقق در این زمینه در سال ۱۳۷۵ آغاز به کار کرد. هدف اساسی از تاسیس این پژوهشکده، سازماندهی پژوهش‌های بنیادین و کاربردی درباره آرای امام خمینی (ره) و بررسی و شناخت ابعاد مختلف انقلاب اسلامی بوده است و در این راستا تربیت نیروهای متخصص و متعهد و همکاری فعال و سازنده با صاحب‌نظران، در سرلوحه برنامه‌های پژوهشکده قرار داشته و دارد.

کتابخانه علمی - پژوهشی امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی نیز همزمان با تاسیس پژوهشکده و با هدف ایجاد زمینه‌های لازم برای پژوهش و آموزش در نظریه‌ها و مسائل انقلاب و اندیشه‌های امام آغاز به کار کرده است. اهداف، وظایف و خط‌مشی‌های کتابخانه طبیعتاً پیرو اهداف و وظایف کلی و خط‌مشی‌های پژوهشکده است که ایجاد بستر مناسب برای انجام پژوهش‌های بنیادین و کاربردی در زمینه آرا و اندیشه‌های امام، ایجاد ارتباط مستمر با سایر مراکز آموزشی و پژوهشی، گردآوری و تهیه اسناد و مدارک و منابع در مورد امام خمینی (ره)، انقلاب اسلامی و رشته‌های آموزشی - پژوهشی موجود در پژوهشکده و برآورد نیازهای گروه‌های پژوهشی پژوهشکده از جمله این اهداف و وظایف است.

هم‌اکنون پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی در پنج رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی، عرفان اسلامی، اندیشه سیاسی در اسلام، جامعه‌شناسی انقلاب اسلامی و تاریخ انقلاب اسلامی اقدام به پذیرش دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد می‌کند. از سه سال پیش رشته‌های فقه و مبانی حقوق، جامعه‌شناسی انقلاب اسلامی و عرفان اسلامی علاوه بر مقطع کارشناسی ارشد در مقطع دکترا نیز دانشجو می‌پذیرد و یکی از وظایف کتابخانه پژوهشکده نیز تأمین

ویژه نوزدهمین سالگرد رحلت حضرت امام خمینی (ره)

سفر خاطرات به تاریخ

محمودرضا کریمیان، کتاب «نهضت امام خمینی» نوشته حجت الاسلام سید حمید روحانی، اگر چه پژوهش و تألیف جدیدی درباره امام خمینی و نهضت روحانیت نیست، اما ۳۱ سال پس از نخستین نوبت انتشار، همچنان از جامع ترین آثار در این باره به شمار می آید.

این کتاب که تاریخ آغاز نهضت امام خمینی را از مهر ماه سال ۱۳۴۱ خورشیدی (جمادی الاولی ۱۳۸۲ قمری) ثبت کرده است، درست ۱۵ سال پس از این تاریخ، یعنی در پاییز ۱۳۵۶ خورشیدی در شهر بیروت برای نخستین بار به دست چاپ سپرده شد. در واقع می توان گفت که سید حمید روحانی، جزو اولین محققانی بود که به اهمیت ثبت و ضبط وقایع مربوط به نهضت امام و روحانیت پی برد. این اهمیت مورد تأکید امام نیز بود و ایشان یک سال پس از انتشار اثر سید حمید روحانی و در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی (۵ مرداد ۵۷)، مطالبی را در این باره متذکر شدند:

«لازم است برای بیداری نسل های آینده و جلوگیری از غلط نویسی مغرضان، نویسندگان معتمد با دقت تمام به بررسی دقیق تاریخ این نهضت اسلامی بپردازند و قیام ها و تظاهرات مسلمین ایران را در شهرستان های مختلف با تاریخ و انگیزه آن ثبت نمایند، تا مطالب اسلامی و نهضت روحانیت سر مشق جوامع و نسل های آینده شود. ما که هنوز در قید حیات هستیم و مسائل جاری ایران را که پیش چشم همه ما به روشنی اتفاق افتاده است، دنبال می کنیم، فرصت طلبان و منفعت پیشگانی را می بینیم که با قلم و بیان بدون هراس از هر گونه رسوایی، مسائل دینی و نهضت اسلامی را خلاف واقع جلوه می دهند و به حکم مخالفت با اساس، نمی خواهند واقعیت را تصدیق کنند و قدرت اسلام را نمی توانند ببینند و شکی نیست که این نوشتجات بی اساس به اسم تاریخ در نسل های آینده آثار بسیار ناگواری دارد.»

سید حمید روحانی می گوید که فکر تدوین تاریخ نهضت امام خمینی از همان آغاز نهضت به ذهن وی خطور کرده است. بنابراین ضمن ثبت وقایع در دفتر خاطرات خود، آرشیو نسبتاً کاملی از اعلامیه ها، سخنرانی ها، طومارها، تلگراف ها، نامه ها، عکس ها و... فراهم آورده و طبیعتاً این اسناد که همزمان با وقوع حوادث گردآوری شده بودند، از اهمیت و اعتبار خاصی برخوردارند. روحانی در سال ۱۳۴۶ دچار حادثه ای شد که البته جزئیات آن را بیان نمی کند، اما این حادثه وی را ناگزیر ساخت که آرشیو ارزشمند خود را به امانت در اختیار یکی از دوستانش بگذارد. چند سالی سپری شد و او درصدد برآمد که نگارش

کتابی درباره نهضت امام خمینی را آغاز کند. به همین دلیل به سراغ اسناد و مدارکی رفت که پیش تر به دوستش سپرده بود. اما به اطلاع دادند که عمده ای از آرشیو از میان رفته است! روحانی می گوید: «به من خبر رسید که آرشیو مزبور از بین رفته و یا در واقع از بینش برده اند!»

با این حال وقتی سید حمید روحانی دید که عمده ای از نویسندگان، درصدد تحریف قیام ۱۵ خرداد آمده اند، می کوشید تا نقش امام در این حادثه را کمرنگ و حاشیه ای جلوه دهند، دوباره به تعقیب طرح خود برای نگارش تاریخ نهضت امام خمینی پرداخت. او این مهم را در شهر نجف - تبعیدگاه امام - به انجام رساند و کتاب را برای انتشار به بیروت برد.

نگارش کتاب در سال ۵۱ آغاز شد و در سال ۵۵ به پایان رسید. چاپ آن در بیروت نیز از خرداد تا آخر ۵۶ به طول انجامید و حضور سید حمید روحانی در شهر نجف و نزدیکی و دوستی او با مرحوم حاج سید مصطفی خمینی، این امکان را فراهم آورد که برخی از مطالب کتاب در اختیار امام قرار گیرد و نظر ایشان درباره آنها پرسیده شود.

پس از آماده شدن کتاب تا سوم اردیبهشت ماه ۵۶ به مرور آن پرداختند و برخی بخش ها را نیز برای مطالعه نزد خود نگاه داشتند. روحانی که برای چاپ کتاب به لبنان رفته بود، از طریق شهید محمد منتظری برای امام پیام فرستاد که اگر امکان دارد به دلیل آماده شدن کتاب برای چاپ، در مطالعه بخش های باقیمانده شتاب کنند. اما امام فرصت کافی در اختیار نداشتند و بنابراین تنها فصولی از کتاب را از نظر گذراندند.

بعدها پس از پیروزی انقلاب اسلامی، روحانی به بسیاری از اسناد و مدارک مرتبط با نهضت امام (از جمله اسناد ساواک) دسترسی پیدا کرد و بر مبنای آنها ویرایش مجددی از کتاب ارائه داد که البته در کلیات کتاب خللی وارد نیاورد و به گفته او بیشتر مویذ مطالب قبلی بود. اما او در مقدمه این ویرایش که همان چاپ پانزدهم کتاب (بهار ۱۳۸۱) بود، مطالب جالب توجهی را درباره دیدگاه تاریخی امام به قلم آورد. این مطالب حاکی از توجه امام به دقت در ثبت و ضبط وقایع تاریخی است.

در همین حال، یکی از دانشمندان مصری درخواست مشابهی را به امام ارائه داد. او در حال تألیف کتابی حاوی سرگذشت رجالی بود که در کشورهای اسلامی علیه صهیونیسم قیام کرده بودند. امام به خواسته این نویسنده مصری پاسخ منفی نداد و به این ترتیب به بازگویی سیر زندگی خود پرداخت. سید حمید روحانی آنچه را که از امام شنیده بود با سبک و سیاق ادبی به رشته تحریر کشید و به نظر امام رساند. در اینجا نیز گوشه ای

دیگر از دقت، انصاف و تواضع امام روشن شد. امام هشدار دادند که «این سبک نگارش مایه آن است که نوشته ها و آورده های شما درباره تاریخ نیز خیال بافی و افسانه سرایی پنداشته شود و واقعیت خود را از دست بدهد.» سید حمید روحانی نقل می کند که در جایی نوشته بود: «مادر امام خمینی (بانو هاجر) زنی دانا و روشن ضمیر و از خاندان علم و تقوا و معاریف است.» اما امام روی کلمه دانا و روشن ضمیر خط کشیدند و خرده گرفتند که از کجا می دانید بانویی که سده ای پیش در یکی از روستاها می زیسته، دانا و روشن ضمیر بوده است؟

در جایی دیگر آمده بود: «امام خمینی در همان اوان کودکی شوق و علاقه فراوانی به تحصیل و دانش داشته...» امام روی واژه فراوان خط کشیدند و همان گونه که روحانی تصریح دارد «تابلوی زیبایی از آراستگی، وارستگی و بی آلابی خویش را به نمایش گذاشتند و به درستی نشان دادند که تا چه پایه ای، از به کار رفتن واژه ای که رنگی از اغراق داشته باشد، سخت پرهیز دارند.»

با این وجود، نتیجه کار سید حمید روحانی با تقدیر امام روبه رو شد و ایشان در نامه ای به نگارنده در تاریخ ۶۷/۱/۲۵ نوشتند: «با تشکر از زحمات جنابعالی در به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی و تلاش قابل تقدیرتان در تدوین تاریخ انقلاب اسلامی، امیدوارم بتوانید با دقت، تاریخ حماسه آفرین و پرحادثه انقلاب اسلامی بی نظیر مردم قهرمان ایران را بدان گونه که هست ثبت نمایید.» در انتهای این نامه نیز آمده است: «خدایوند به شما که مورد علاقه من هستم و خود از ستم کشیده های این انقلابید، توفیق بندگی بدهد تا بتوانید با دقت نظر گرفتن او - جل و علا - واقعیت ها را برای نسل آینده ثبت کنید. من به شما دعایم کنم...» در فرازی از همین نامه آمده است: «امروز همچون همیشه در تاریخ انقلاب ها، عده ای به نوشتن تاریخ پرافتخار انقلاب اسلامی ایران مشغولند که سردرآخور غرب و شرق دارند. تاریخ جهان پر است از تحسین و دشنام عده ای خاص یا علیه عده ای دیگر و یا واقعه ای در خور بحث. اگر شما می توانستید تاریخ را مستند به صدا و فیلم حاوی مطالب گوناگون انقلاب از زبان توده های مردم رنج دیده کنید، کاری خوب و شایسته در تاریخ ایران نموده اید. باید پایه های تاریخ انقلاب اسلامی ما، چون خود انقلاب، بر دوش پا برهنگان مغضوب قدرت ها و ابرقدرت ها باشد. شما باید نشان دهید که چگونه مردم علیه ظلم و بیداد، تحجر و واپسگرایی قیام کردند و اسلام ناب محمدی را جایگزین تفکر اسلام سرمایه داری، اسلام التقاط و در یک کلمه اسلام آمریکایی کردند.»

کتاب «نهضت امام خمینی» که در دو مجلد بارها و بارها به چاپ رسیده است، سیر نهضت را با زندگی نامه امام آغاز می کند و به ویژه به اقدامات ایشان در دوران پیش از آغاز نهضت نظر می افکند. سپس به بیان ریشه های شکل یابی نهضت و از جمله انقلاب سفید و ظهور استعمار نو می پردازد. آنگاه از جریان تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی و نهضت ضد انقلاب سفید سخن می گوید و به فاجعه خونین مدرسه فیضیه در فروردین سال ۱۳۴۲ و نهایتاً قیام سرنوشت ساز ۱۵ خرداد می رسد. این سیر تا موضع گیری های امام علیه کاپیتولاسیون و تبعید ایشان به ترکیه و سپس نجف ادامه پیدا می کند و با بازگویی وضعیت روحانیون مبارز در زندان های شاه در دوران پس از قیام ۱۵ خرداد جلد اول کتاب به پایان می رسد. در جلد دیگر یا همان دفتر دوم، ادامه نهضت امام در تبعیدگاه بی گرفته می شود. واکنش مردم، علما و مبارزان به تبعید امام، بازتاب جهانی این اقدام، آغاز رسالت و مبارزه امام در نجف، واکنش های انتقام جویانه شاه به مبارزات امام، مقاومت های حوزه و دانشگاه، تحولات منطقه ای و کشمکش ابرقدرت ها در خلیج فارس و توطئه های شاه مهم ترین فصول دفتر دوم کتاب «نهضت امام خمینی» را شکل می دهند.

ویژه نوزدهمین سالگرد رحلت حضرت امام خمینی

گذری بر دو جلد تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی

رد پای نور از مرجعیت تا تبعید

علی محمدی، کتاب «تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی» که به کوشش عبدالوهاب فراتی گردآوری و توسط انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی چاپ و منتشر شده است، به وقایع و حوادث انقلاب اسلامی در مقطع زمانی خاصی می پردازد. این کتاب در واقع مجموعه ای از خاطرات کسانی است که از نزدیک شاهد شکل گیری حوادث، رخدادها و جریانات سه سال اول نهضت اسلامی بوده اند. این کتاب از رحلت آیت الله بروجردی تا تبعید امام (ره) به ترکیه را از زبان شاهدان نقل می کند.

فراتی که کتاب را در پنج فصل سامان داده، در ابتدا به سراغ موضوع مرجعیت امام خمینی (ره) می رود. او ابتدا از شخصیت والای آیت الله بروجردی که از روحانیون پرنفوذ و قدرتمند تاریخ معاصر ایران به حساب می آید سخن می گوید و تلاش های گسترده امام خمینی (ره) را برای اقامت آیت الله بروجردی در قم و تثبیت مرجعیت ایشان یادآور می شود.

نویسنده از انتقال مرجعیت از قم به عراق و تجزیه آن به عنوان دو استراتژی عمده رژیم پهلوی پس از رحلت آیت الله بروجردی یاد و عنوان می کند: «روند حوادث، حاکی از آن بود که رژیم در هدف اول خود شکست خورده است. در درجه بعد، واکنش های متعدد و متنوعی نیز در حوزه در قبال مسئله مرجعیت و نیز مواضع دسیسه آمیز رژیم به وقوع پیوست که نقش سرنوشت سازی در تحولات سال های بعد داشت.»

فراتی پس از ذکر نگرانی های موجود از آینده زعامت حوزه و مرجعیت و تحولات پس از رحلت آیت الله بروجردی از تلاش برخی حوزویان برای به صحنه کشاندن امام (ره) می نویسد: «غربت گزینی امام (ره) از مقام مرجعیت در حالی صورت می گرفت که هم حوزویان به مقام علمی و معنوی ایشان اعتراف داشتند و هم اقتدار از دست رفته حوزه، ضرورت حضور جدی ایشان را در مقام مرجعیت احساس می کرد. از این رو عده ای از شاگردان امام تصمیم گرفتند طی یک برنامه منسجم وارد صحنه شده و از مقام علمی و صلاحیت ایشان برای احراز مقام مرجعیت حمایت کنند.»

نویسنده در فصل بعد به سراغ اصلاحات ارضی و لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی می رود. او پس از بیان مخالفت آیت الله بروجردی با اصلاحات ارضی و برکناری علی امینی، از تصویب لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی در هیأت دولت در زمان صدارت اسدالله علم سخن می گوید. فراتی درباره ورود امام (ره) به صحنه تحولات می نویسد:

«امام که توطئه دشمن را احساس می کردند و آن را مقدمه برنامه های ضد اسلامی رژیم شاه می دانستند، بر آن شدند تا سکوت خود را بشکنند و به عنوان مرجعی دینی در قبال دولت علم ایستادگی کنند.» او در ادامه، روند مبارزه امام (ره) را پس از اعلان لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی در ۱۶ مهرماه ۱۳۴۱ تا عقب نشینی دولت و لغو کامل آن در دهم آذرماه همان سال، از زبان حوزویان و فضلاء وقت به تفصیل بازگو می کند.

فراتی در فصل سوم به فاجعه خونین مدرسه فیضیه اشاره می کند و در مورد اعلامیه معروف امام (ره) درباره این واقعه که به اعلامیه «شاه دوستی یعنی غارتگری» معروف شده بود، از زبان آیت الله گرامی می نویسد: «فاجعه فیضیه آنچنان رعب و وحشتی در قم ایجاد کرده بود که هیچ کس توان سخن گفتن نداشت. بعضی از بزرگان قم حتی درب منزلشان را بستند که مبادا به خانه آنها حمله کنند تنها امام بود که با بستن درب خانه خود مخالفت کرد و با صادر کردن این اعلامیه، به جوهر التهاب آن روز خاتمه داد. وقتی ما اطلاعیه امام را بر در و دیوار قم دیدیم، مبهوت از این همه شجاعت و عظمت روحی ایشان شدیم، انگار که جان گرفتیم.»

امام تدوین شده است و فراتی نیز تحولات نهضت امام را در نجف اشرف روایت می کند که از بدو تبعید به ترکیه آغاز و تا آخر عزیمت به فرانسه به پایان می رسد. او در ابتدا به رابطه و تعامل آیت الله حکیم با امام و در ادامه در بیان رابطه آیت الله سید محمود شاهرودی با امام می نویسد: «از معدود مراجع طراز اول حوزه علمیه نجف که از بدو ورود امام خمینی (ره) به نجف تا پایان دوره اقامتشان در عراق روابط حسنه با امام داشت آیت الله شاهرودی بود. گرچه او مردی غیر سیاسی و نسبتاً حاشیه نشین بود اما به امام خمینی (ره) علاقه مند بود.» او در بخش های دیگری به رابطه سایر مراجع با امام اشاره و از زبان شاگردان و یاران امام خاطراتی را نقل می کند.

فراتی در ادامه کتاب از نحوه ورود امام به حوزه علمیه نجف و تدریس او یاد می کند و ولایت فقیه را مهم ترین دستاورد امام در دوران سکونت در نجف می داند: «اگر تحریر الوسیله مهم ترین دستاورد دوران اقامت کوتاه امام خمینی در ترکیه به حساب می آید، قطعاً ولایت فقیه مهم ترین و سرنوشت سازترین ارمان امام در دوران اقامت در نجف است. ایشان در این نظریه رژیم پادشاهی راضد اسلامی دانستند و راه گونه بازگشت، نشست، سازش، کرنش و معامله را به کلی بستند و به پیروان خود فرمان براندازی دادند و این چیزی بود که در مخیله کسانی که ایشان را به عراق تبعید کردند، نمی گنجید.»

فراتی در فصل سوم، رفتار دولت عراق را با امام به دو مرحله تقسیم می کند. مرحله اول اینکه از بدو ورود امام به نجف تا سال ۱۳۵۳ دولت عراق سعی می کرد از جایگاه ویژه امام به نفع خود در راستای اختلافاتی که با شاه ایران داشت، بهره ببرد اما امام خمینی (ره) نه تنها همراه دولت عراق نشد، بلکه با غاصب خواندن دولت بعثی به تدریج در قبال تحولات داخلی عراق، علیه آن موضع گرفت و برخلاف آنچه می خواست عملاً درگیر مسائل عراق شد.

نویسنده مرحله دوم را از قرارداد الجزایر تا اجبار به تبعید سوم (پاریس) ذکر می کند. او با اشاره به بهبود روابط ایران و عراق در نتیجه امضای قرارداد ۱۹۷۵ می نویسد: «در نتیجه این اقدام فشارها و سختگیری های دولت عراق هم علیه امام خمینی (ره) افزایش یافت.»

نویسنده در انتهای کتاب به تشریح رابطه امام با سایر گروه های سیاسی می پردازد. فراتی در جایی از این فصل از تلاش اعضای سازمان مجاهدین خلق برای گرفتن حتی یک تاییدیه از امام و ناکامی آنها اشاره می کند: «امام خمینی تا قبل از تغییر ایدئولوژی سازمان، نه آنها را تایید کردند و نه رد و بلافاصله پس از مارکسیست شدنشان آنها را علناً رد و طرد کردند.»

در این کتاب همچنین به رابطه امام (ره) با جنبش دانشجویی و نیز یاران امام در قم پرداخته شده است.

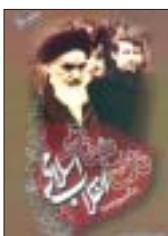
نویسنده در ادامه، علل و زمینه های شکل گیری قیام پانزده خرداد، مبارزات آشکار و شجاعانه امام (ره) و دستگیری ایشان در پی سخنان کوبنده و افشاکاری علیه شاه در روز عاشورا در خرداد ۴۳ را تشریح می کند و در نهایت به سراغ لایحه کاپیتولاسیون می رود و جریان تصویب آن در مجلس را این گونه بی می گیرد: «امام مجلس و دولت را که ربطی به ملت ندارند عامل این ننگ و فضاخت دانست و تاکید کرد که اگر روحانیون در مجلس بودند، اجازه نمی دادند آمریکا، انگلیس و اسرائیل بر سرنوشت کشور مسلط شوند و عمال خود را بر ملت تحمیل کنند و یک دست نشانده آمریکا همچین غلطی بکنند.»

فراتی در جلد دوم تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی به بیان وقایع و رخدادهای سال های ۱۳۳۳ تا ۱۳۵۷ می پردازد. به اعتقاد او طرح حکومت اسلامی طی یک سلسله مباحث فقهی که توسط امام پس از تبعید به نجف صورت می گرفت، به قدری مهم بود که هم حوزویان نجف را شگفت زده و هم رژیم پهلوی را به تلاش برای متوقف شدن مباحث حکومت اسلامی در میان جلسات ششم و هفتم وادار کرد، اما امام تهدید رژیم را جدی نگرفت و به تدریج مباحث مذکور به صورت های مختلف چاپ و وارد ایران شد و تمام مخالفان پهلوی را وادار به واکنش کرد.

نویسنده در بخش دیگری از پیشگفتار می نویسد: «حضرت امام در طول اقامت سیزده ساله در نجف اشرف، هیچ گاه از آزادی عمل کاملی برخوردار نبودند و علاوه بر تضيیقاتی که جو حوزه علمیه نجف بر ایشان تحمیل می کرد همواره تحت کنترل و مراقبت آشکار و پنهان دولت ایران و عراق بودند. با این حال این عوامل هرگز موجب نشد تا در ایفای رسالت تاریخی خود در حق مردم ایران و جهان اسلام کوتاهی کنند.»

به تعبیر فراتی، گذشته از استقبال گرمی که به هنگام ورود به کربلا و نجف از امام شد، در بقیه دوره اقامت، ایشان تنها بودند و به جز تنی چند که به ایشان علاقه داشتند، اکثر آن نسبت به ایشان بی مهر بودند یا علناً مخالفت می کردند و معتقد بودند که ایشان قصد برهم زدن آرامش نجف را دارند. از دیدگاه امام خمینی (ره) در تمام دوران تبعید در نجف بی وقفه از سه ناحیه تحت فشار بودند. وی در این باره می نویسد: «ابتدا از سوی رژیم شاه و جاسوسان در عراق، دوم از سوی دولت بعثی عراق که فعالیت های حضرت امام را محدود می ساخت و در نهایت از سوی روحانیون غیر سیاسی حوزه علمیه نجف.»

ولایت فقیه؛ مهم ترین ارمان امام (ره) از نجف
جلد دوم کتاب در واقع براساس مصاحبه با یاران و شاگردان

کتابخانه

ویژه نوزدهمین سالگرد

رحلت حضرت امام خمینی (ره)

شنبه ۱۱ خرداد ۱۳۸۷

در گفت و گوی کتاب هفته با دبیر کتاب سال جمهوری اسلامی بررسی شد

جایزه امام خمینی^(ره) برای برترین های فرهنگ

در میان تمامی جایزه های فرهنگی که همه ساله در کشور برگزار می شود، جای خالی جایزه ای ملی و بین المللی با نام و یاد امام خمینی (ره) به شدت احساس می شود. اگر چه نهادهایی مانند موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) و جهاد دانشگاهی همه ساله جشنواره "طریق جاوید" را برگزار می کنند، اما این جشنواره به نوعی یک جشنواره دانشجویی است و وجهه عمومی و ملی قابل توجه ندارد. با دکتر منوچهر اکبری، دبیر جایزه کتاب سال ۸۶ و ۸۷ دبیر چهار دوره از جشنواره کتاب فصل به سبب تجربه ای که در برگزاری جایزه ها و جشنواره های کتاب دارد، درباره ضرورت و بایسته های تصویب و برگزاری چنین جشنواره ای گفت و گویی انجام داده ایم. به گفته اکبری برگزاری جشنواره ای با نام امام راحل، باید از اعتبار زیادی برخوردار باشد تا با نام محبوب ترین شخصیت جهان اسلام در قرون اخیر پیوند گیرد.

بزرگ ترین محقق، جایزه ملی و بین المللی امام خمینی (ره) را به او بدهیم.

راه اندازی چنین جایزه ای را چگونه باید ساماندهی کرد که در سطح شایسته ای برگزار شود؟

اعتقاد این است که طرح این جشنواره باید در درجه اول در شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شود. حتی شاید جا داشته باشد که در هیأت دولت یا مجلس تصویب شود و یقیناً یکی از متولیان آن، موسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) خواهد بود. معمولاً هر کاری که پیرامون اندیشه های امام خمینی صورت می گیرد، طبق قانون مصوب مجلس شورای اسلامی، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) به طریقی در آن دخیل یا متولی آن است.

متولی دیگر می تواند وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باشد و چون امام (ره) مرجع و فقیه بوده اند، باید از حوزه های علمیه نیز افرادی حضور داشته باشند. به خاطر بعد عرفانی و ادبی شخصیت امام خمینی (قدس سره) هم باید از استادان شاخص و نام آور ادبیات ایران کمک گرفت. کار یک فرد، گروه یا سازمان نیست. وقتی ملی شد، باید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری هم حضور داشته باشد چون متولی اصلی علم در کشور است. شاید بهتر باشد که دبیرخانه اش در موسسه تنظیم و نشر آثار امام تشکیل شود و از ظرفیت، امکانات، توان و مستنداتی که در اختیار موسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) است، استفاده شود.

در حال به اعتقاد من، متولی این جشنواره نباید یک نهاد باشد اگر چنین جشنواره ای به صورت مشترک برگزار شود، ظرفیت و توان ارشاد را نمی توان نادیده گرفت.

اول باید چارچوب و مأموریت جشنواره تعریف شود و سپس به استناد آن، افراد و متولیان و همکاری که باید آستین بالا بزنند، از سطح کشور شناسایی شوند و گروه های علمی و اجرایی را تشکیل دهند.

برگزاری و ساماندهی چنین جایزه ای چه قدر زمان نیاز دارد؟

فکر می کنم حداکثر می شود در دوازده ماه به طور فشرده و برنامه ریزی شده آن را طراحی کرد و مجلس شورای اسلامی یا دولت یا شورای عالی انقلاب فرهنگی هم آن را تصویب کند و متولیان آن هم تعریف شوند تا ان شاء الله کلید بخورد.

اسم پنج تن از بزرگ ترین استادان و فیلسوفان ایران را بردید، دیگر کسی بیرون نمانده باشد. جوایز آن هم باید در سطح بالایی باشد. به ۵۰ نفر جایزه ندهند، اما به ۱۰ نفر جایزه های خوب بدهند و اعتبارات مادی و معنوی هم برای برندگان در نظر بگیرند. مثلاً به کسی که دارای مدرک دانشگاهی نیست و جایزه بین المللی امام خمینی (ره) را می گیرد، دکترای افتخاری هم بدهند یا از مزایایی برخوردار شود. چرا کسی که در یک رشته ورزشی قهرمان ملی می شود، از مزایایی برخوردار می شود، اما نباید برای کسی که این جایزه علمی را می برد، مزایایی تعریف کنیم؟ به نظر من یک بعد از این مزایا باید معنوی باشد. برنده این جشنواره در جشنواره ها و مراسم ملی کشور جایگاه ویژه ای داشته باشد، زندگی مادی او هم تأمین باشد و حتی دریافتی معینی هم داشته باشد، این برندگان باید در جهان بدرخشند و همه بدانند که قطب های علمی ایران در رشته های تخصصی خود هستند.

اگر برگزاری این جایزه تصویب شود، محوریت جایزه های آن باید بر مبنای پژوهش در اندیشه های امام راحل (ره) باشد یا محور دیگری پیشنهاد می کنید؟

الان جایزه جلال که توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شده، لزوماً به این معنا نیست که روی اندیشه های جلال کار شود. چون اگر کسی تحقیق گسترده و نقد وزینی روی آثار جلال انجام دهد، بالاخره طی چند سال تمام می شود و در سال های بعد وقتی کسی کاری ضعیف تر از آنها انجام دهد، دیگر نمی تواند جایزه بگیرد. با ذکر این مثال فکر می کنم بهتر باشد این جشنواره به نام امام خمینی (ره) باشد. می توان اولویت را به این داد که در حوزه اندیشه های امام خمینی (ره) هم کار شود یک مثال می زنم.

اگر یکی از عارفان و شاعران معاصر مانند آیت الله حسن زاده آملی شرحی همه جانبه بر دیوان امام خمینی بنویسد و جایزه بگیرد، بعد از آن هر کس نقد یا شرحی بنویسد، در سایه آن کار بزرگ قرار می گیرد و جشنواره سال به سال تنزل می کند و سطح آن پایین می آید. باید اگر کتابی در مقایسه اندیشه های امام با عارفان و فیلسوفان و متکلمان و فقها بود یا در زمینه اندیشه های امام، فتاوی امام، نوآوری های امام در فقه و... نوشته شده بود، برای آن اولویتی قائل شویم. ولی بهتر است نام امام را بر جایزه بگذاریم و دایره آن را توسعه دهیم. مثلاً اگر کسی در پزشکی تحقیق عظیمی انجام داد، به عنوان

جایزه فرهنگی امام خمینی (ره) باید در سطح ملی برگزار شود و موضوعات آن گسترده و متنوع باشند، در این جایزه می توان به آثار پژوهشی در حوزه اندیشه های

امام (ره) اولویت داد

جایزه ای با نام جایزه فرهنگی امام خمینی (ره) در صورت برگزاری، باید چه خصوصیتی داشته باشد؟

من به برگزاری جشنواره ای به نام امام خمینی (ره) معترضم اما بشرطها و شروطها. چون چنین جشنواره ای متعلق به بزرگ ترین شخصیتی است که در طول تاریخ بعد از ائمه (ع) آمده است؛ شخصیتی که بنیان نظام جمهوری اسلامی را نهاده است، رهبر کبیر انقلاب است و شاید بتوانیم با قاطعیت بگوییم که محبوب ترین شخصیت جهان اسلام طی دو دهه سال اخیر است. بنابراین برگزاری جشنواره ای به نام امام باید شأن، جایگاه، ثقل، وزن، اساسنامه، مرام نامه و اعتبار بسیار مهمی داشته باشد. یعنی اعتبار ملی و بین المللی برای آن در نظر بگیریم که شخصیت های طراز اول کشور به خصوص در زمینه های علمی در آن دخیل باشند و بزرگ ترین شخصیت های جهان را در زمینه های مختلف - حداقل زمینه های مختلف اندیشه امام خمینی - در نظر بگیریم و مطرح کنیم.

قبل از اینکه آیین نامه و اساس نامه و پشتوانه مالی و اعتباری این طرح تصویب شود، فکر می کنم زود است که بخواهیم درباره اش صحبت کنیم، مگر اینکه خانه کتاب یا وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی طرحی تهیه کنند که بخواهیم راجع به پیشنهادهای اولیه آن صحبت کنیم.

تأسیس چنین جایزه ای حداقل برای آشنایی نسل جدید با آرمان های امام راحل (ره) چه ضرورت هایی دارد؟

حدود شش دوره است که چنین جشنواره ای، با همکاری موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) و مرکز تحقیقات انقلاب اسلامی جهاد دانشگاهی - که یک مرکز دانشجویی است - برگزار می شود که عنوان آن "جشنواره طریق جاوید" است. این جشنواره آثار نقاشی، فیلم، خطاطی، گرافیک، طراحی، رمان، داستان، شعر و مطالبی را با محوریت امام و انقلاب اسلامی، گردآوری و داوری می کند و در نهایت نمایشگاهی از آن آثار تشکیل می دهد و جایزه اش را در یک روز اهدا می کند و معمولاً متولی موسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) یعنی حجت الاسلام سید حسن خمینی و یکی از شخصیت های کشور جوایز افراد را اهدا می کنند؛ اما همان طور که گفته شد اصل این جایزه دانشجویی است و جوایز بخش آزاد هم دارد.

اگر بخواهیم این جایزه را به سطح ملی و بین المللی برسانیم، باید چه ویژگی هایی برای آن در نظر بگیریم؟ به نظر من ساختار جشنواره طریق جاوید باید به همین شکل بماند و دانشجویی باشد و آن را همانند جشنواره های دیگری مثل جشنواره خوارزمی، شیخ بهایی یا دیگر جشنواره های کلان کشوری در نظر بگیریم.

چنین جشنواره ای باید در سطح کاملاً ملی برگزار شود و متخصص ترین افراد در رشته های مختلف و بزرگ ترین محققان و حتی نظریه پردازان باید در آن حضور داشته باشند؛ چون امام راحل یک تئوریسین سیاسی هم بوده اند و تشکیل حکومت داده اند. البته بعدها می شود درباره محورهای آن بحث کرد و محورهایی مانند کلام امام، عرفان امام، فلسفه امام، سیاست، تشکیل حکومت، فقه و... را برای آن تعریف کرد.

این جایزه باید در بالاترین سطح علمی تشکیل شود و قوی ترین و استخوان دارترین شخصیت های علمی کشور عضو کمیته های علمی و داوری آن باشند، یعنی مثلاً وقتی

ویژه نوزدهمین سالگرد رحلت حضرت امام خمینی^(ره)

با قاسمعلی فراست درباره دو رمان «آوازه‌های ممنوع» و «عشق منعی ندارد»

پایان دلتنگی در هوای آفتابی جماران

سایر محمدی: «آوازه‌های ممنوع» جدیدترین رمان قاسمعلی فراست است که در زمستان ۸۶ از سوی انتشارات قدیانی به بازار آمد و در ایام برگزاری بیست و یکمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران چاپ دوم آن عرضه شد. فراست علاوه بر این، رمان دیگری به نام «عشق، منعی ندارد» نوشته که زودتر از رمان قبلی تحویل نشر عروج داده و قرار بر این بود که در نمایشگاه کتاب منتشر شود، اما هنوز به بازار نیامده است. فراست در این رمان، داستان عشق و دلدادگی یک جوان معلول و دختری را روایت می‌کند که به دلیل مخالفت خانواده، احتمال وصلت آن دو بسیار ضعیف است اما امام در بچوچه جنگ از آنها حمایت می‌کند تا این عشق سرانجامی شیرین پیدا کند. این رمان طی روزهای آینده منتشر خواهد شد. فراست یک مجموعه داستان هم توسط انتشارات قدیانی منتشر خواهد کرد. قاسمعلی فراست متولد ۱۳۳۸ گلپایگان است و در رشته ادبیات دراماتیک تحصیل کرده است. او نوشتن را از دوران انقلاب آغاز کرده و در حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی مجموعه‌های «بچه‌های سوره» و «گاهنامه داستان» را منتشر کرده و آثاری چون «زیارت»، «نخل‌های بی سر»، «گلاب خانم»، «روزهای برفی» و... را در کارنامه اش دارد.

این داستان به من محول شد، به خانه این خانم در قم رفتم، ساعت‌ها با ایشان صحبت کردم و فضا و مکان این رویداد را دیدم. الان هم ننه منیر زنده است.

شما شخصاً با حاج حسن آقاخیمینی صحبت کردید و متوجه تمایل ایشان برای نوشتن این رمان شدید؟

آقای ارگانی، معاون هنری موسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) که با حاج حسن آقا در ارتباط بودند، این موضوع را به اطلاع من رساندند و از تمایل و علاقه فراوان ایشان نسبت به نوشتن این داستان خبر دادند. حاج حسن آقا خیلی پی‌گیر مسئله بودند که حتماً این داستان نوشته شود. وقتی هم نوشته شد، خیلی خوشحال شدند و ابراز لطف کردند.

آیا رمان را قبل از چاپ برای بازخوانی به ایشان ارجاع دادید؟

من این کار را نکردم. اما فکر می‌کنم آقای ارگانی که دستنویس این رمان را در اختیار داشتند، چنین کاری کرده باشند. زن و شوهری که مورد لطف و محبت امام قرار گرفتند، امروز چه وضعیتی دارند؟

این دو نفر عاشقانه در کنار هم زندگی می‌کنند و خانواده‌ای بسیار صمیمی با فرزندان مومن و متعهد تشکیل داده‌اند.

مرد خانواده در استخدام دولت و خانم خانه هم خانه دار است. یکی از بچه‌هایشان سال گذشته، سال اول دانشگاه را می‌گذرانند و متأسفانه به خاطر شهریه سنگین و هزینه تحصیلی زیاد تصمیم داشت از ادامه تحصیل منصرف شود که خبر آن را به طریقی به اطلاع حاج حسن آقا خیمینی رساندیم تا کمکی به او بشود که از تحصیل بازماند. من موضوع را خیلی پی‌گیری کردم و به آقای حمید انصاری که مسئولیت موسسه تنظیم و نشر آثار امام خیمینی (ره) را برعهده دارند، اطلاع دادم که مساعدت لازم را بکنند.

آقای فراست! چنین داستان مستندی را چگونه و از چه زاویه‌ای روایت کردید؟

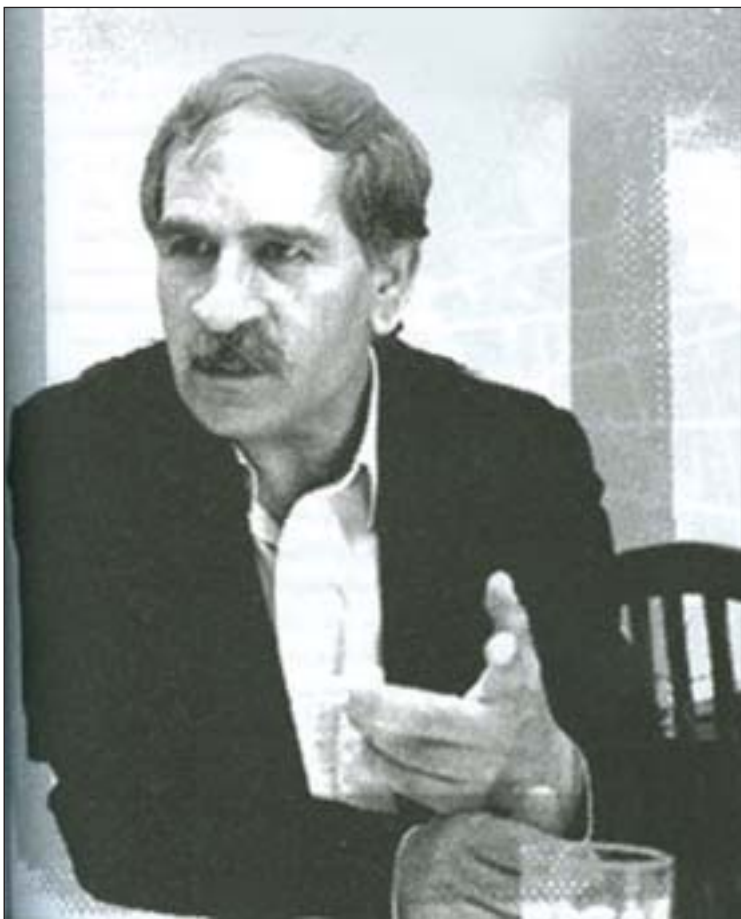
به لحاظ داستانی این رمان را از زاویه دید اول شخص روایت کردم و یک فصل از رمان را از منظر مرد و فصل دیگر را از منظر زن نوشته‌ام.

نقش امام را در این اثر چگونه ترسیم کرده‌اید؟

درواقع نظر امام و موضع ایشان را در این زمینه از طریق رابط که همان ننه منیر باشد، نشان داده‌ام.

افراد دیگری که در شکل‌گیری ماجرا دخیل بودند، همه در این رمان به عنوان شخصیت‌های پیرامونی حضور دارند؟

بله، افراد اصلی داستان، شخصیت‌های مستند و واقعی هستند و به همان صورت که در اصل ماجرا دخیل بوده‌اند، ترسیم شده‌اند. البته چنین داستان مستندی برای قوام یافتن، ضرورت دارد که با خیال پردازی همراه شود و گر نه تبدیل به

آقای فراست! رمان «آوازه‌های ممنوع» در فاصله بسیار کوتاهی پس از انتشار به چاپ دوم رسید. این رمان در چه زمینه‌ای است؟

«آوازه‌های ممنوع» رمانی است که از یک موضوع و مضمون اجتماعی برخوردار است. در واقع این رمان رویارویی دو نسل از جامعه را ترسیم می‌کند، یعنی چگونگی مواجهه نسل امروز با نسل دیروز که هر کدام مسائل و دلمشغولی‌های خاص خودشان را دارند و از موضع و منظر خودشان با یکدیگر به چالش می‌پردازند و یا در تقابل با هم هستند. چاپ اول این رمان در بهمن ماه سال ۸۶ منتشر شد و چاپ دوم آن هم مقارن با برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به بازار آمد.

گویا رمانی با عنوان «عشق، منعی ندارد» توسط نشر عروج زیر چاپ دارید که در آن وجوهی از شخصیت حضرت امام (ره) را به تصویر کشیده‌اید؟

بله، کاملاً درست است. رمان «عشق، منعی ندارد» قرار بود از سوی نشر عروج در ایام برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران چاپ و عرضه شود که متأسفانه این اتفاق نیفتاد و چاپ آن به تأخیر افتاد. اما من طی تماسی که با این موسسه انتشاراتی داشتم، متوجه شدم این

رمان در حال حاضر مراحل نهایی چاپ را می‌گذراند و طی روزهای آینده به بازار می‌آید.

دلیل این تأخیر چه بود؟

دلایل تأخیر می‌تواند متعدد باشد. ولی به گمان من ناشرانی مثل عروج اغلب در مقایسه با ناشران بخش خصوصی، کندتر عمل می‌کنند که شاید به خاطر حجم زیاد کارهایی باشد که در دست چاپ دارند. شاید به خاطر این باشد که دغدغه بازگشت سریع سرمایه را ندارند. به هر حال من رمان «آوازه‌های ممنوع» را خیلی دیرتر از این رمان به انتشارات قدیانی سپردم و در حال حاضر چاپ دوم «آوازه‌های ممنوع» هم به بازار آمده اما هنوز چاپ اول «عشق منعی ندارد» منتشر نشده است.

موضوع رمان «عشق منعی ندارد» بر اساس یک زندگی واقعی و با استناد به یک اتفاق در دوران جنگ شکل گرفته است؟

محور اصلی داستان این است که دختر و پسری قصد ازدواج دارند. اما خانواده دختر به خاطر این که پسر معلول است، با این قضیه به مخالفت برمی‌خیزند و حاضر نمی‌شوند این وصلت اتفاق بیفتد. امام خیمینی از ماجرا مطلع می‌شوند، یعنی وقتی خبر به گوش امام می‌رسد، ایشان علاقه و اشتیاق خودشان را به این وصلت نشان می‌دهند و موضوع را پیگیری می‌کنند اما وقتی می‌بینند که خانواده دختر به هیچ طریقی حاضر نمی‌شوند دخترشان را به این جوان بدهند، شخصاً پادرمیانی می‌کنند تا این ازدواج سر بگیرد. از طرفی چون

دختر از طرف خانواده طرد می‌شود امام هزینه ازدواج این دو جوان را شخصاً تقبل می‌کنند و نیازهای اولیه یک زندگی مشترک برای این دو جوان را از قبیل خانه و جهیزیه و... فراهم می‌آورند. در واقع جشن ازدواج آبرومندانه‌ای برایشان تدارک می‌بینند.

ماجرای مربوط به چه سالی می‌شود و شما چگونه از این قضیه باخبر شدید؟

موضوع را من از زبان چند نفر از افراد معتمد و صالح شنیدم، اما کسی که خیلی پی‌گیر این موضوع بود، حاج سیدحسین آقاخیمینی بودند که علاقه داشتند این قصه نوشته شود. چون قصه علاوه بر اجتماعی بودن، جنبه آموزشی هم داشت.

حاج حسن آقا خیلی دوست داشتند که قصه این عشق نوشته و چاپ بشود. من با آن پسر و دختر که محور اصلی این داستان بودند، از نزدیک آشنا شدم و به دیدار آنها رفتم و از نزدیک زندگی‌شان را دیدم. ساعت‌ها با آنها به مصاحبه نشستیم و با هر دو نفر حرف زدم و از آنها فیلم گرفتم.

امام چگونه از موضوع علاقه‌مندی این دو جوان به یکدیگر مطلع شده بودند؟

در بیت امام خدمتکاری بود به نام «ننه منیر» که از قم به جماران می‌آمد. این شخص در بیمارستان متوجه عشق و دلدادگی این دو جوان می‌شود و موضوع را به امام منتقل می‌کند. در واقع رابط این دو جوان با امام ننه منیر بود که سال‌ها در بیت امام حضور داشت. زمانی که وظیفه نوشتن

کتابخانه

ویژه نوزدهمین سالگرد رحلت حضرت امام خمینی (ره)

شنبه ۱۱ خرداد ۱۳۸۷

یک رمان خوب نمی‌شود. شخصیت‌های اصلی داستان، افراد واقعی و مستند هستند. شخصیت‌های فرعی دیگری نیز در رمان حضور دارند که سعی کردم با حضور آنها، جنبه داستانی ماجرا علاوه بر باورپذیری، شاکله یک رمان مدرن را نیز داشته باشد.

آیا می‌توان رمانی را که محتوای ارزشی دارد، با محوریت عشق به نگارش درآورد؟

عشق در ادبیات کلاسیک ما موضوع ممنوعه‌ای نیست. در ادبیات دینی و در نگاه و حیانی ما هم ابداً عشق منع نشده است. شکل و شیوه برخورد و نوع نگاه به این مقوله است که تعیین‌کننده است. این که چقدر نجیبانه یا شیرانه باشد موضوع فرق می‌کند. مثلاً در ادبیات کلاسیک فارسی داستان عشق لیلی و مجنون یا شیرین و فرهاد، بسیار نجیبانه است. نگاه عاشق و معشوق در این آثار نگاهی آسمانی و انسانی است و ما را به اصالت خودمان و به ذات انسانیت نزدیک می‌کند و اصلاً با فطرت و خصایل انسانی منافات ندارد. مهم این است که چگونه و با چه رویکردی به عشق بپردازیم. کسی که حقیقتاً عاشق باشد و با ادبیات کلاسیک فارسی خو بگیرد به نظرم در زمینه مسائل عاطفی بیمه می‌شود و عقل و دینش را نمی‌بازد.

این را هم بگویم که چند مسئله سبب شده که ادبیات معاصر فارسی کمی از نگاه عاشقانه فاصله بگیرد. یکی قضاوت غلط ما نسبت به عشق است یعنی نشناختن جایگاه واقعی عشق در زندگی انسان. دلیل دوم این است که گاهی آن تصورات قبلی ما و آن نگاه غلط گذشته درباره مسئله عشق که زمانی در جامعه جا باز کرده و بروز و ظهور یافته بود، سبب می‌شود که به سراغ این موضوع نرویم.

در ادبیات داستانی ما شخصیت و سیره امام (ره) چگونه تصویر شده و سلوک سیاسی، اخلاقی و اجتماعی امام (ره) به چه صورت تجلی پیدا کرده است؟

اگر این تصویر را بخواهیم مستقیم ببینیم، متأسفانه خیلی کم چهره امام در ادبیات داستانی معاصر ترسیم شده است و داستان‌هایی که مستقیماً به امام پرداخته باشند خیلی نداریم، اما اگر بخواهیم تأثیر امام را در ادبیات داستانی معاصر بررسی کنیم، بسیار زیاد است. به نظر من در این تقسیم‌بندی همه داستان‌هایی که به دفاع مقدس مربوط می‌شوند به نوعی متأثر و ملهم از شخصیت امام، نگاه امام و مشی و مرام امامند. یعنی اگر داستانی می‌خوانیم که در آن استقلال، آزادی، اعتماد به نفس و مبارزه با ظلم و استکبار و... موضوع و محور قرار گیرد، چه بخواهیم چه نخواهیم، باید بپذیریم که متأثر از حضور آن بزرگمرد است. اما رمان‌ها و داستان‌هایی که به شکل مستقیم، زندگی امام را محور خود قرار داده باشند، آنچنان بر تعداد نیستند.

تاکنون رمان‌های تأثیرگذاری که مضمون آنها زندگی و سلوک دینی و سیاسی حضرت امام (ره) باشد، نوشته شده است؟

رمان بر اساس زندگی امام این طور نیست که اصلاً نوشته نشده باشد. نوشته شده. شاید آنقدر برجسته و آنقدر قوی نبوده که زبانزد خاص و عام شود. رمان‌هایی داریم که به امام پرداخته باشند، اما تعداد این رمان‌ها زیاد نیست. ضمناً رمانی که بتواند عظمت، شخصیت و جایگاه این ابرمرد تاریخ معاصر را تصویر بکند، نداریم. شاید این به معنای ناتوانی ما در خلق رمان نباشد بلکه دلیلش بزرگ‌تر بودن مظهر و ظرف است. یعنی عظمتی که در شخصیت امام هست و وجوه گوناگونی که ابعاد وجودی امام دارد مانند منشوری رنگارنگ از هر طرف که نگاه کنی یک وجه آن قابل رویت است و کمتر نویسنده‌ای می‌تواند ابعاد وجودی امام را با همه تأثیری که بر نگرش مردم نسبت به دین و اجتماع داشت، به شکل جامع و کامل در یک رمان تصویر کند.

آیا خودتان هیچ وقت به فکر نوشتن چنین رمانی نیتافته‌اید؟
واقعیت این است که بنای چنین اثری را در ذهن دارم و مطالعاتی هم در این زمینه انجام داده‌ام. فیلمی هم از آن مطالعات و قضایای پانزده خرداد ۴۲ در سه قسمت تهیه کرده‌ام و بخش هم شده است. بنابراین با خودم قرار گذاشته‌ام که این بخش مهم تاریخ را در قالب رمان بنویسم و امیدوارم فرصت و فراغت چنین کاری هر چه زودتر فراهم شود.

کارشناسان از بازتاب زندگی و سلوک امام (ره) در ادبیات داستانی می‌گویند

حکایت دوست

علیرضا سعیدی پور: رمان و داستان کوتاه یکی از عرصه‌هایی است که شخصیت‌های بزرگ و ماندگار تاریخ بشری در آن حضور می‌یابند و جلوه‌هایی دیگر از شخصیت و رفتار خود را در آن به نمایش می‌گذارند. از این رو می‌توان رمان‌های بسیاری را نام برد که با استفاده و استناد به زندگی شخصیت‌های بزرگ تاریخ بشری، نوشته شده‌اند. حضور بزرگان دین و پیامبران الهی که نقاط عطف زندگی به شمار می‌آیند، بخشی از این ماجراست. شما رمان‌های موفق بسیاری را می‌توانید سراغ بگیرید که به زندگی پیامبران پرداخته‌اند. از ذکر نمونه‌هایی می‌گذریم اما یادآوری این نکته ضروری است که این آثار داستانی اغلب از سوی مخاطبان مورد توجه و وسیع قرار گرفته‌اند و چه بسا موجب شناخته شدن نویسنده‌شان هم شده باشند.

نگاهی به تاریخ معاصر ایران و جهان نشان می‌دهد شخصیت‌های تأثیرگذار در تاریخ معاصر کم نیستند و یکی از این شخصیت‌های تأثیرگذار امام خمینی (ره) است. این شخصیت بزرگ دینی و سیاسی، پایه‌گذار یکی از مردمی‌ترین حکومت‌های جهان در نقطه‌ای از کره خاکی شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری این شخصیت والا، بسیاری از مردم دنیا با

شنیدن صدای مردم ایران ندای آزادی خواهی خود را سر دادند. از این رو امام خمینی (ره) را نمی‌توان شخصیتی منحصر به مردم ایران دانست. با این همه، آثار داستانی‌ای که بر اساس شخصیت، منش فکری، رفتار و اخلاق امام خمینی (ره) نوشته شده به گفته برخی از کارشناسان مسائل ادبی، شایسته عظمت موضوع نیستند. به اعتقاد این دسته از کارشناسان هر چند کارهای مهمی در عرصه‌های ادبی دفاع هشت ساله مقدس و انقلاب اسلامی صورت گرفته، اما هنوز کارهایی که در شأن بنیان‌گذار جمهوری اسلامی باشد نوشته نشده است. سمیرا اصلانپور، که نگرشی اینچنینی به ماجرا دارد. او با بیان این نکته که آثار خلق شده در مورد امام راحل (ره) کمتر موفق بوده‌اند، این آثار را تا اندازه‌ای مهجور می‌داند و معتقد است که آثار منتشر شده هرگز در شأن شخصیت والای این شخصیت جهانی نبوده‌اند.

مسئله گذشت زمان، یکی از عامل‌هایی است که در مواجهه با رویدادهای مهم تاریخی مورد توجه قرار می‌گیرد. برخی از مسائل تاریخی و اجتماعی، برای آن که به صورتی دقیق تر مورد توجه قرار گیرند و وارد حوزه نقد، تحلیل، کارشناسی و در نهایت ادبیات شوند، نیاز به گذشت زمان دارند. به این ترتیب باید کمی از رویداد مهم مورد نظر فاصله بگیریم تا بتوانیم آن را بهتر و کارشناسانه‌تر ببینیم. سمیرا اصلانپور در این مورد می‌گوید: «ممکن است بخشی از کار به گذشت زمان اختصاص پیدا کند تا مسائل رسوب پیدا کنند و نویسنده راحت‌تر بتواند از آنها بنویسد. اما به گمان من این مسئله در مورد حضرت امام (ره) مصداق ندارد. ما از سویی می‌توانیم بهتر و مستندتر در مورد ایشان بنویسیم، چون به واقعه نزدیک بوده‌ایم و تأثیرگذاری ایشان را در جامعه دیده‌ایم و این خاطرات آنقدر زنده و شفاف هستند که به راحتی می‌توانیم درباره آنها بنویسیم. از این رو، اگر الان دست به کار شویم، به طور حتم بهتر از آن خواهد بود که ده سال بعد کار را شروع کنیم.» به این ترتیب سمیرا اصلانپور بر این اعتقاد نیست که گذشت زمان مسئله را برای نویسنده روشن می‌کند و حتماً باید کمی از واقعه بگذرد. او به کشورهای مختلف جهان اشاره می‌کند که به وقایع تاریخی‌شان بلافاصله توجه کرده و آن را به ادبیات داستانی کشانده‌اند. اصلانپور به عنوان نمونه از واقعه یازده سپتامبر یاد می‌کند که بلافاصله بعد از حادث شدن، از سوی هنرمندان مورد توجه قرار گرفت و آثار متعددی درباره‌اش نوشته و ساخته شد. وی این اتفاق را یکی از عواملی می‌داند که سبب ماندگاری جزئیات حادثه در ذهن جامعه خواهد شد. سمیرا اصلانپور می‌افزاید: «متأسفانه ما نویسنده‌ها کم کاری کرده‌ایم و آنچنان که باید به موضوع نپرداخته‌ایم.»

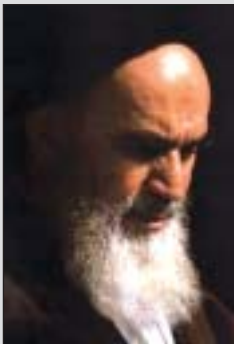

از سوی دیگر، بسیاری بر این باورند که شخصیت متعالی امام راحل (ره) سبب می‌شود تا کار نویسنده برای پرداختن به آن با دشواری همراه باشد چرا که به طور قطع بازتاب سلوک و زندگی این شخصیت در قالب‌های داستانی آنچنان آسان نیست. سمیرا اصلانپور این مسئله را نیز رد می‌کند و از داستان‌های زندگی ائمه اطهار (ع) می‌گوید که توسط نویسندگان بسیاری مورد توجه قرار گرفته است. این نویسنده و پژوهشگر ادبی در ادامه می‌گوید: «ماجرای بیش از هر چیز به ضعف ادبی ما برمی‌گردد. نویسندگان نمی‌دانند که از چه زوایایی به ماجرا بپردازند و از چه زاویه دیدی آن را مورد تحلیل قرار دهند تا در قالب داستان، تأثیرگذاری بیشتری داشته باشد.» وی می‌افزاید: «حتی نیاز نیست که ما همه زوایای شخصیت یک چهره بزرگ مثل امام (ره) را بشناسیم تا داستانی در مورد ایشان بنویسیم. تنها کافی است یکی از زوایای شخصیت ایشان را مورد توجه قرار دهیم و به اصطلاح یک شاخه را بگیریم و جلو برویم. همین نیز به نقاط مثبتی خواهد انجامید.»

برخلاف سمیرا اصلانپور، کامران پارسی نژاد داستان‌هایی که در مورد امام خمینی (ره) نوشته شده‌اند را چندان ناموفق نمی‌داند. او معتقد است که در عرصه

داستان کوتاه نویسندگان به خوبی عمل کرده‌اند، هر چند در عرصه رمان چندان موفق نبوده‌ایم. پارسی نژاد معتقد است که نویسندگان بسیاری به زندگی، شخصیت، منش فکری و اخلاقی و در نهایت به زندگی اجتماعی-سیاسی امام (ره) پرداخته‌اند و به طور کلی شاهد آثار خوبی در این عرصه هستیم. وی در پاسخ به این نکته که به چه علت این توجه بیشتر در عرصه داستان کوتاه مطرح بوده، به جریان داستان‌نویسی در ایران به طور کلی اشاره می‌کند و می‌گوید که نویسندگان در عرصه ادبیات داستانی بیشتر به داستان کوتاه گرایش دارند. وی گرایش به داستان کوتاه با موضوع زندگی و اندیشه‌های امام خمینی (ره) را ناشی از این مقوله می‌داند و می‌گوید: «این سبک داستانی دست نویسنده را باز می‌گذارد تا برش‌هایی از زندگی ایشان را مورد توجه قرار دهند.» این نویسنده و پژوهشگر ادبیات معتقد است که گذشت زمان سبب می‌شود تا نگاهی دقیق‌تر به ماجرا صورت گیرد. او در این مورد می‌گوید: «البته شاید نیاز به آن باشد که کمی زمان بگذرد تا شخصیت امام (ره) خود را در رمان‌ها نشان دهد. نباید شتاب‌زده عمل کنیم و نوشتن در مورد شخصیت والایی مثل حضرت امام (ره) باید با تحقیق بیشتر همراه باشد.» وی از سوی دیگر معتقد است که نویسندگان وقت کافی ندارند یا وقت کافی روی این موضوع نمی‌گذارند و این نکته‌ای است که برای نوشتن در مورد امام به آن نیاز داریم. پارسی نژاد در این مورد می‌گوید: «حتی گاه نیاز است که دو سال یا بیشتر روی این قضیه وقت صرف شود تا بتوان به ماده اولیه رمانی رسید که محوریت آن حضرت امام (ره) است.» وی مطالعه خاطرات و زندگی امام را راهی برای رسیدن به این هدف عنوان می‌کند و معتقد است که یکی از دلایل موفقیت داستان کوتاه در این عرصه آن است که نویسندگان ما تنها به برش‌هایی از این موضوع می‌پردازند. این پژوهشگر از مجموعه داستان‌هایی نام می‌برد که در هر کدام از داستان‌های آن، به بخشی از زندگی و اندیشه‌های امام (ره) توجه شده است.

حسین فتاحی در این بین راه میانه را می‌گیرد. به گمان این نویسنده هر چند که داستان‌های خلق شده با محوریت حضرت امام (ره) در شأن این شخصیت بزرگ نیستند، اما کارهای خوب این عرصه را نیز نمی‌توان نادیده گرفت. از سوی دیگر این نویسنده معتقد است که هر چند گذر زمان، ابعاد گوناگون شخصیت امام (ره) را بیشتر نشان خواهد داد اما این موضوع سبب نمی‌شود که نویسندگان معاصر دست روی دست بگذارند. وی پیدایش خاطرات و تحلیل‌هایی در مورد زندگی امام خمینی (ره) را یکی از مسائلی عنوان می‌کند که می‌تواند به نویسندگان کمک کند تا روایت زندگی و اندیشه‌های امام خمینی (ره) را وارد حوزه ادبیات داستانی کنند.

ویژه نوزدهمین سالگرد
رحلت حضرت امام خمینی (ره)

با دکتر محمدرضا شرفی درباره کتاب «تربیت اسلامی با تأکید بر دیدگاه امام خمینی (ره)»

درس های زندگی آفتاب

حمید سعیدی: «تربیت اسلامی با تأکید بر دیدگاه حضرت امام خمینی (ره)» عنوان کتابی به قلم دکتر محمدرضا شرفی است که در سال ۸۰ چاپ و منتشر شده و تاکنون به دلیل استقبال جامعه از آن دوبار تجدید چاپ شده است. علاوه بر این، کتاب مذکور به عنوان یک اثر پژوهشی و تحقیقی به عنوان کتاب برگزیده سال معرفی شد. دکتر محمدرضا شرفی نویسنده این کتاب متولد ۱۳۳۳ تهران، دارای مدرک دکترا در رشته فلسفه تعلیم و تربیت از سال ۶۷ تاکنون عضو هیئت علمی دانشگاه تهران است و تالیف بیش از ۲۲ عنوان کتاب را در کارنامه خود دارد. نخستین کتاب او به نام «مراحل رشد و تحول انسان» در سال ۶۴ چاپ و منتشر شد. به دنبال آن کتاب «دنیای نوجوان» را منتشر کرد و «خانواده متعادل»، «جوان و بحران هویت»، «زبان و نیروی چهارم زندگی»، «تفکر برتر»، «دانش خانواده» و ... عناوین برخی از آثار دیگر اوست. دکتر شرفی کتاب «تربیت اسلامی با تأکید بر دیدگاه امام خمینی (ره)» را در سال ۷۹ به مناسبت سال امام خمینی (ره) فراهم آورد و در سال ۸۰ توسط انتشارات پنجره آن را چاپ و منتشر کرد. سه عنوان از کتاب های این استاد با سابقه دانشگاه برگزیده جوایز مختلفی شده اند که «خانواده متعادل» یکی از این آثار محسوب می شود. «دنیای نوجوان» کتاب دیگر او دو بار از سوی جشنواره های معتبر به عنوان اثر برتر شناخته و معرفی شده است.

داشته اند و چه حق و حقوقی را برایشان در نظر می گرفته اند. امام هم در جنبه عملی و هم در جنبه علمی و کلامی این توصیه ها و رفتارها را در ارتباط با خانواده داشتند که برای ما نوعی الگو و سرمشق است. به خاطر این که خانواده در فرهنگ ما اصالت دارد، اگر خانواده متزلزل باشد جامعه ما متزلزل است و اگر خانواده مستحکم و متعادل و موفق باشد، یک جامعه استوار و ثابت و ارزشمند خواهیم داشت.

در زمینه شناخت امام و آموزش نسل جوان از سیره ایشان با چه کمبودهای تحقیقی و پژوهشی مواجهیم؟

به نظر می رسد در همان همایش موسسه امام خمینی (ره) که در هفته پژوهش سال گذشته برگزار و کتاب «تربیت اسلامی»، با تأکید بر دیدگاه امام خمینی (ره)، به عنوان اثر برگزیده شناخته شد، این موضوع مطرح شد که ما هنوز نتوانسته ایم راه امام و نگاه امام و رویکرد امام را به حوزه های تخصصی تری که مورد نیاز جامعه امروز است جمع بندی و استخراج کنیم و در اختیار نسل جوان قرار دهیم. به عنوان مثال در حوزه مردم شناسی، مناسبات با مردم و لحن و کلامی که در مواجهه با مردم باید داشته باشیم چگونه است، هنوز در این زمینه تحقیق و پژوهشی صورت نگرفته است که اثر مستقیمی به نام مردم شناسی از منظر امام داشته باشیم و در سلسله مباحث در زمینه جامعه شناسی هم احساس می شود که با کمبود شدیدی مواجهیم. در این زمینه بعضاً مقالاتی موجود است اما اثر مستقل و جامعی که دیدگاه امام را نسبت به جامعه شناسی اسلامی و نسبت به مردم شناسی و ... تبیین کند هنوز در دست نیست. شمامی دیدید که امام در قبال مردم متواضعانه ترین رفتارها را داشتند و خودشان را خدمتگزار مردم تلقی می کردند حتی در آن کلام و سخنرانی بلندشان، رهبر را آن نوجوان سیزده ساله ای معرفی می کنند که با شهادت خود دنیا را به حیرت وامی دارد. با مردم بودن، در کنار مردم بودن و خوی مردم دوستی بسیار تاثیرگذار است وقتی لحن و کلام مسئولان ما به این رفتار و کردار امام نزدیک می شود، آثار خوب آن را می بینیم که مردم با عشق و علاقه در حل مشکلات جامعه به مسئولان کمک می کنند، اما وقتی لحن و کلام مسئولی از شیوه و روش امام فاصله بگیرد، و مردم احساس کنند که این لحن، دوستانه و مردم گرایانه نیست، خودشان را کنار می کشند. بنابراین امام تأکید داشتند تا وقتی مردم در صحنه حضور دارند، ما باید قدر این مردم را بدانیم. این اندیشه و تفکر همیشه در بیان و کلام امام بود و ما می بینیم امام حتی در ارتباط با یک بخش مهم از جامعه که زنان باشند افکار بزرگ و قابل تأملی دارند. امام بر تقویت هویت و ارزش زن بحث بسیار مستوفایی دارند که من در همین کتاب به آن اشاره کرده ام. ما وقتی روی عوامل تربیت اسلامی بحث می کنیم یکی از آن عوامل جایگاه زن در تربیت فرزند و نسبتش با همسر است و ما در این کتاب آورده ایم که امام دیدگاهشان نسبت به زن دارای کرامت است. یعنی برای زن مقام و منزلتی در حد کرامت در نظر می گیرند و به حد کرامت والای انسانی می رسانند و می فرمایند: «مرد از دامن زن به معراج می رود». این عبارت امام فوق العاده پر محتوا و عمیق است. در این کتاب به این موضوع هم اشاره شده است. امام (ره) این جایگاه را زنده کرد و به آن عظمت بخشید و ماهیتی اسلامی و انسانی به آن داد. امام فرمودند که حکومت پهلوی زن را از برای جلب توجه و وسیله ای برای تبلیغات قرار داد و نقش و جایگاه زن

به عنوان سیره عملی ایشان می شناسیم. امام همیشه بر این فراز از مناجات شعبانیه خیلی تأکید داشتند: «خدا یا به من قدرت انقطاع کامل از غیر خودت عنایت کن که همه توجه من به سوی خودت معطوف باشد» بعد وقتی این عبارت را از گفتار امام می آوریم به سراغ سیره عملی امام می رویم.

امام زندگی اش در نهایت سادگی بود. در اوج ساده زیستی بود و همگان را به ساده زیستی دعوت می کرد بنابراین می بینیم که کلام و سیره عملی امام با یکدیگر همراه می شوند و در یک راستا قرار می گیرند و هر دو یک هدف را تعقیب می کنند که نسبت به دنیا نگاه بصیرتی داشته باشیم که دل بسته آن نشویم. بنابراین می بینیم که می شود و ارستگی از دنیا را در مقابل وابستگی به دنیا قرار داد. امام دعوت به و ارستگی از دنیا می فرمود اما دیگران که دنیا دوست و دنیا طلب هستند ما را به دنیا طلبی و دل بستگی به دنیا دعوت می کنند در واقع ما توانستیم در این کتاب طی فصل های مختلف این مباحث را به صورت تطبیقی بیابیم و به آنها اشاره کنیم.

غیر از کتاب «تربیت اسلامی...» که با استفاده از دیدگاه امام تالیف شده، اثر دیگری هم دارید که از اندیشه و آراء امام ملهم باشد؟

حدود چند سال پیش دانشگاه تبریز همایشی تحت عنوان «خانواده در منزلت و سیره امام خمینی (ره)» ترتیب داد که به مناسبت بزرگداشت امام برگزار می شد که از طرف دانشگاه تبریز از من دعوت شده بود و من هم مقاله ای در این زمینه نوشتم که چاپ شد. غیر از این کتاب در آن مقاله به طور اخص روی بعد خانواده و منزلت آن از منظر امام بحث کردم. در آنجا هم همین کار را کردم. یعنی روی تک تک مولفه های خانواده بحث کردم مثل جایگاه مادر، جایگاه پدر، جایگاه همسر، جایگاه فرزند، تقدم دختر در مسائل عاطفی نسبت به پسر و ... همه این مباحث را از منظر امام مورد بحث و بررسی قرار دادم. بعد رفتار امام را از مجموعه شش جلدی «حکایت های برگزیده از زندگی امام (ره)» و «ایا به پای آفتاب» که راجع به امام (ره) است استخراج کردم و از زبان نوه ها، فرزندان و اطرافیان امام، نوع مناسبات ایشان را با خانواده مورد بحث قرار دادم. مثلاً ایشان در خانواده نسبت به همسرشان چه نوع ملاحظاتی

آقای شرفی! شما کتاب «تربیت اسلامی...» را چگونه و بر اساس چه رویکردی نوشته اید؟

برای تالیف این کتاب ابتدا چارچوبی را برای تربیت اسلامی تعریف کردیم که این چارچوب شامل معنا و مفهوم شناسی تربیت بود. بعد اهداف تربیت را از دیدگاه اسلام مورد توجه قرار دادیم و در مرحله سوم اصول تربیت را بر اساس همین دیدگاه بررسی کردیم. در یک فصل از کتاب، عوامل تربیت را که گستردگی فراوانی داشت مورد نظر قرار دادیم و در فصل دیگر انسان به عنوان موضوع تربیت مورد بررسی قرار گرفت. بعد از آن در فصلی مستقل روش های تربیت مطرح شد، یعنی ساختاری که از مفهوم شناسی شروع و به روش های تربیتی ختم شد. وقتی این چارچوب ها را از دیدگاه اسلام تعریف کردیم، دیدگاه های امام (ره) را از منظر تطبیقی و از حیث انطباق با موضوع سیره و کلام امام تا حدی که مرتبط با این قضایا بود استقراء و استخراج کردیم و اینها را در جای خودش به کلام امام مستند کردیم. به عنوان مثال وقتی راجع به جوانان در حوزه تعلیم و تربیت بحث می کنیم، کتابی از مجموعه گفتارهای امام چاپ شده به نام تبیان (دفتر هفتم) که جوانان از دیدگاه امام خمینی (ره) را منعکس می کند. این کتاب حدود چهارصد صفحه است یعنی هر جا امام راجع به جوانان مطلبی و موضوعی را مطرح کرده اند، در این کتاب آمده است. ما از همین کتاب مهم ترین کلیدواژه هایی را که امام درباره جوانان به کار بردند، استخراج کردیم. به عنوان مثال امام وقتی راجع به جوانان صحبت می کنند یا آنها را مورد خطاب قرار می دهند، بر کرامت جوانان، شخصیت جوانان و عزت نفس جوان خیلی تأکید و اصرار دارند. نوع خطاب ها و کلمات مورد استفاده امام راجع به جوانان حاکی از نوعی عزت نفس و کرامت جوانان است و از بیانات عاطفی و تاثیرگذار فوق العاده ای برخوردار است. مثلاً می فرمایند: «جوانان عزیزم که چشم امیدم به شماست». از این تعبیرها که امام به کار می بردند در کتاب «تربیت اسلامی از ...» فراوان داریم. باز از کلیدواژه های امام راجع به نسل جوان، خودباوری و اعتماد به نفس است. امام معتقد بودند جوان اگر دارای خودباوری و اعتماد به نفس باشد، قدرت انجام خیلی کارها را می تواند پیدا کند. بنابراین کاری که در این کتاب انجام دادیم، بر این مبنا بود که از مجموع آثار امام سعی کردیم نکاتی که به حوزه تعلیم و تربیت مربوط است را استخراج کنیم و در قالب آن پنج فصل عرضه کنیم.

برداشت هایی که از سیره و شخصیت امام داشتید، برگرفته از رفتار و روش امام در حوزه مباحث اجتماعی و سلوک خانوادگی بود یا صرفاً کتاب هایی را که در این زمینه منتشر شده مورد توجه قرار دادید؟

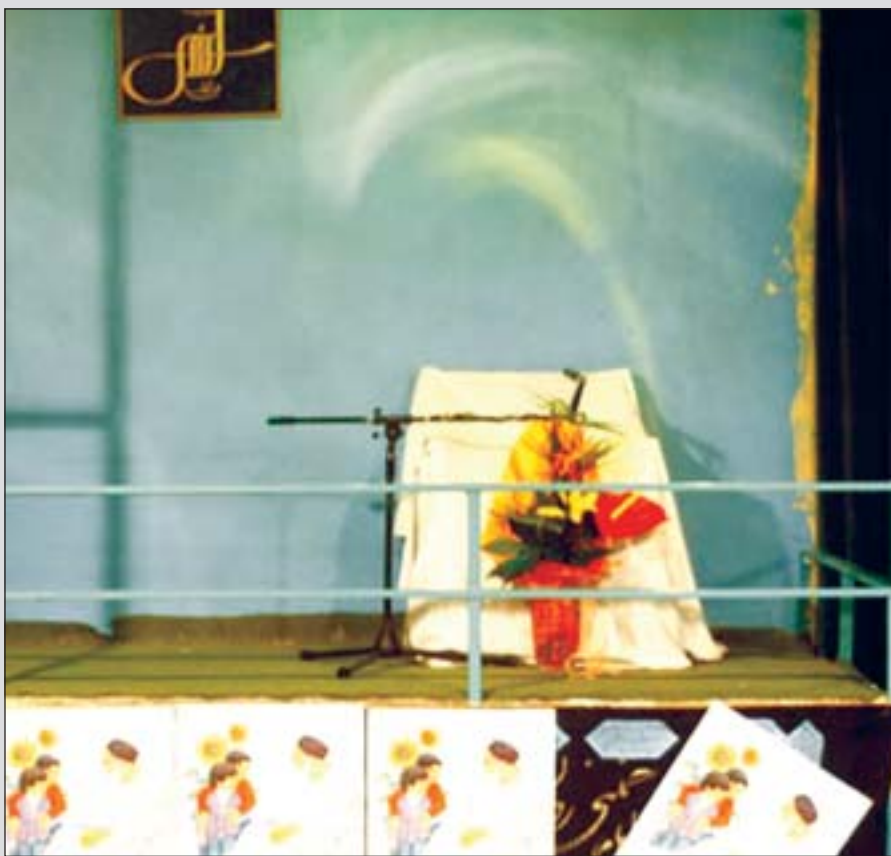
انکای ما در نوشتن این کتاب بر دو محور استوار بود؛ یکی سیره علمی که همان گفتار امام است و یکی سیره عملی که زندگی امام را در بر می گرفت. سعی ما بر این بود که از هر دو محور کمک بگیریم. به عنوان مثال وقتی ما روشی را در تربیت به نام ایجاد بصیرت مطرح می کنیم که در اسلام هم جایگاه مهمی دارد، اول راجع به نگاه قرآن به ماهیت دنیا و بصیرت و ... بحث می کنیم و پس از آن رویکرد معصومان به ماهیت دنیا را مورد بحث قرار می دهیم و بعد وقتی وارد حوزه تفکر و عمل امام می شویم، می گوئیم امام نگاهشان به ماهیت دنیا این بود. سپس روش زندگی امام را که با ساده زیستی توأم بود

کتاب آفتاب

ویژه نوزدهمین سالگرد

رحلت حضرت امام خمینی (ره)

شنبه ۱۱ خرداد ۱۳۸۷

سیمای امام (ره) در شعر امروز فارسی

منشور نور

شود. «علی معلم دامغانی نیز شعرهایی را که درباره امام (ره) سروده شده‌اند، متأثر از اندیشه امام و همچنین اشعاری می‌داند که بعد از رحلت ایشان به چاپ رسیده است. معلم می‌افزاید: «رشد شاعران انقلاب به مدد امام خمینی (ره) بود که آمد و زندگی معنوی را پایداری بخشید.» وی شعرهایی که برای امام راحل (ره) سروده شده‌اند را در راستای انقلاب اسلامی و ادبیات آیینی عنوان می‌کند و معتقد است که ادبیات ما تشنه متفکرانی همچون امام خمینی (ره) بود. وی در این مورد می‌افزاید: «هر چه در فلسفه هست ریشه در شعر و اندیشه شاعران دارد و فلاسفه از این آبشخور بهره‌ها گرفته‌اند.» استاد معلم با اشاره به دو وجه اندیشه و شاعرانگی در وجود امام، معتقد است که ایشان به اندیشه، جنبه شاعرانه و به شعر جنبه عارفانه و فلسفی بخشیده‌اند. به گفته این شاعر، امام (ره) علاوه بر این، پدیدآورنده نوعی هم‌زمانی در ملت‌های مسلمان جهان شد که این نکته را می‌توان در آینه آثار ایشان مشاهده کرد.

مصطفی محدثی خراسانی، نیز شخصیت امام (ره) در شعر معاصر را به دو دوره تقسیم می‌کند. به گمان این شاعر و روزنامه‌نگار، امام خمینی (ره) چه بعد و چه قبل از انقلاب نماد و نقطه ثقل اشعاری بودند که برای انقلاب سروده می‌شدند. وی در این مورد می‌گوید: «شخصیت امام و اندیشه‌های ایشان به گونه‌ای بود که همگان را به شدت تحت تاثیر قرار می‌داد و شاعران نیز در برابر این امواج قوی اندیشه، احساس و عاطفه قرار می‌گیرند و از این رو می‌توان گفت که امام (ره) همواره یکی از منابع بزرگ الهام برای شاعران معاصر بوده‌اند.» به گفته محدثی خراسانی، رحلت امام (ره) جلوه دردناک پررنگی در شعر معاصر داشت و شاعرانی که در سوگ این رهبر گرانقدر بودند، تاثر خود را به شاعرانه‌ترین وجه ممکن منعکس کردند. محدثی خراسانی معتقد است که گرچه اشعار عاطفی و تغزل‌هایی که برای امام خمینی (ره) سروده شده‌اند جلوه‌های زیبایی از سیره ایشان را به نمایش می‌گذارند اما آن اشعاری ماندگارترند که به فلسفه و اندیشه‌های ایشان بپردازند. وی در این مورد می‌گوید: «امام خمینی (ره) دوست نداشتند که مدح شوند و این را چند بار تذکر دادند، شاعران نیز عاشقانه درباره ایشان می‌نوشتند، چرا که شعر گفتن درباره ایشان مدح یک انسان نیست، بلکه مدح اندیشه والایی است که ریشه الهی دارد.»

یوسف داوودی: امام خمینی (ره) را می‌توان نقطه عطفی در شعر معاصر فارسی دانست و این نکته دو علت دارد. نخست این که ایشان با اشعاری عارفانه، بار دیگر شعر فارسی را به اوج بردند و این نکته‌ای است که کمتر کارشناس ادبی به آن اعتراف نکند. از سوی دیگر امام (ره) الهام‌بخش بسیاری از شاعران معاصر بوده‌اند و فضایل اخلاقی و سجایای اندیشه‌های ایشان در شعرهای زیادی مضمون شعر شاعران شده است. این نکته سبب می‌شود تا ایشان را موهبتی بزرگ برای شعر معاصر بدانیم. شعرهایی که درباره امام سروده شده‌اند، برگرفته از عاطفه و تغزل عارفانه است. حمیدرضا شکارسری، در این مورد می‌گوید: «شعرهایی که در پیوند با شخصیت و اندیشه‌های حضرت امام خمینی (ره) سروده شده‌اند، اغلب به ویژگی‌های اخلاقی فضیلت‌ها و سجایای ایشان پرداخته‌اند.» وی سپس به شعری از قیصر امین پور استناد می‌کند: «لبخند تو خلاصه خوبی‌هاست/لختی بخند، خنده تو زیباست.» به گفته شکارسری در این شعر و دیگر شعرهایی که برای حضرت امام (ره) سروده شده‌اند وجه عاطفی پررنگ است. به گفته شکارسری اشعاری که برای امام خمینی (ره) سروده شده‌اند در این جنبه عاطفی افتراق‌هایی دارند. وی سپس شعری از زنده یاد سیدحسن حسینی را مثال می‌زند: «هلا روز و شب خانه چشم تو/دلم شد چراغانی چشم تو.» شکارسری همچنین بر این باور است که وجه دیگر اشعاری که درباره امام (ره) سروده شده است، در مورد شخصیت سیاسی. اجتماعی ایشان است. به گفته این پژوهشگر ادبی بسیاری از شاعران، شخصیت حضرت امام خمینی (ره) را به دلیل فعالیت‌های سیاسی‌شان می‌ستایند. وی به عنوان نمونه شعری از سیاوش دیهیمی را نقل می‌کند: «ما با نفس تو شستشو یافته‌ایم/وز نام بلندت آبرو یافته‌ایم.» حمیدرضا شکارسری در توضیح بیشتر می‌گوید: «شاعر در این شعر به فعالیت‌های اجتماعی - سیاسی حضرت امام (ره) نظر دارد. او عزت و اعتبار ایران اسلامی در جهان را ناشی از پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) می‌داند.» به گفته شکارسری، شاعران دیگری نیز هستند که فعالیت‌های امام در عرصه اندیشه و مسائل اجتماعی را محور اصلی آثارشان قرار داده‌اند. وی به عنوان نمونه شعر دیگری از زنده یاد سید حسن حسینی را مطرح می‌کند: «با گام تو راه عشق آغاز شود/شب با نفس سپیده دمساز شود/ با نام تو ای بهار جاری در جان/یک باغ گل محمدی باز

را به پایین‌ترین حد انسانی خود تنزل داد. امام فرمودند: «ما آمدم شخصیت زن را احیا کنیم و اسلام آمده جایگاه زن را احیا کرده است. زن به عنوان مادر، شخصیتی است که می‌تواند در مسیر آینده فرد تاثیرگذار باشد. امام روی مادر بودن تاکید خاصی دارند و بر تربیت فرزند توسط زن تاکید می‌کنند. یک مادر خوب می‌تواند یک ملت را با تربیت فرزندان خوب متحول کند و با حفظ حجاب و متانت و ارزش‌هایش می‌تواند این نقش کلیدی را داشته باشد. چرا امام این همه به نقش زن و جایگاه زن تاکید دارند؟ چون قبل از انقلاب این طور در جامعه جا افتاده بود که زن اگر درآمدی داشته باشد دارای شأن و اعتبار است و اگر شاغل نباشد و درآمدی نداشته باشد هویت و شأنیتی ندارند. امام روی این موضوع انگشت گذاشتند که تربیت نسل یکی از بامعن‌ترین و مهم‌ترین کارهایی است که زن می‌تواند انجام دهد و هیچ کس جز زن نمی‌تواند به خوبی از عهده این مهم برآید. این است که کم‌کم شخصیت زن در کلام امام، جایگاه و منزلت خود را به بهترین وجه پیدا می‌کند. می‌شود روی این موضوع به عنوان یک نمونه مستند و مستقل کار کرد که هویت زن در نهضت اسلامی از نگاه امام چه معنایی دارد؟ باید روی این موضوع کار کرد.

بحث دیگری که درباره شخصیت امام مطرح است، این است که ایشان هم معمار و بنیان‌گذار یکی از بزرگ‌ترین انقلاب‌های قرن اخیر بودند و هم به عنوان حکیم و عارف شناخته می‌شوند. این دو جنبه از شخصیت امام را چگونه تبیین می‌کنید؟

ما اگر موضوع را عمیق‌تر و گسترده‌تر نگاه کنیم باید این تعبیر را در مورد امام به کار ببریم که امام شخصیتی جامع‌الاطراف داشتند. ایشان علاوه بر این که در حوزه سیاست و حکومت مقتدرانه وارد صحنه شدند، در عرصه رزم هم شجاعت عجبی از خود نشان دادند. مثلاً در پروازی که قرار بود از فرانسه به تهران انجام شود، تهدیداتی شده بودند و برخی از دوستان و یاران امام نگران بودند. اما امام فرمودند من باید در میان ملت باشم و باید به میان مردم برگردم و اگر قرار است کشته شوم، چه بهتر که در میان مردم خودم باشم. یعنی آن شجاعت و صلابت در وجود ایشان بود. بسیاری از سیاستمداران دنیا، لزوماً افراد شجاع و دلیری نیستند، اما امام علاوه بر سیاستمداری و رهبری بزرگ‌ترین انقلاب قرن، از شجاعتی ویژه برخوردار بود. در ماجرای پانزده خرداد ۱۳۴۲ فرموده بودند که من سینه خودم را برای مسلسل‌ها و سرنیزه‌های شما آماده کرده‌ام. یا در واقعه ۱۷ شهریور که نقطه عطفی در انقلاب اسلامی بود و چهار هزار نفر فقط در تهران به شهادت رسیدند، امام در اعلامیه‌ای خطاب به مردمی که شهید داده بودند، فرمودند: «ای کاش خمینی در بین شما بود و همراه شما به شهادت می‌رسید.» این حرکت‌ها نشان می‌دهد که امام نه تنها در طراحی سیاست‌های یک حکومت نوپا به نام جمهوری اسلامی بلکه در میدان رزم و عرصه خطر هم قاطعانه ایستاده بود، از طرف دیگر می‌بینیم که امام عارف و شاعر هم بودند. وقتی شما پای صحبت‌های ایشان در تفسیر سوره حمد می‌نشینید احساس می‌کنید که این تفسیر را کسی بیان می‌کند که در اوج عرفان قرار دارد. یعنی تفسیری با عرفان عالی و ناب می‌تواند انسان را به چنین برداشتی رهنمون کند. یا در عرصه شعر عرفانی و ادبیات که مطرح کردید، امام وقتی وارد این عرصه می‌شوند با توفیق و پیشرفت‌هایی همراه هستند که اگر کسی فرضاً فقط این اشعار بخواند و امام را نشناسد تصور می‌کند امام تنها یک ویژگی برجسته داشته‌اند آن هم در عرصه سرودن شعر و ادبیات بوده است. امام را وقتی در عرصه خانواده می‌بینیم، وجه دیگری از شخصیت برجسته ایشان نمایان می‌شود. چون برخی که اهل سیاست ممکن است اهل خانه و خانواده نباشند، اما امام در مناسبات خود با خانواده در تمام سال‌های عمر چیزی فروگذار نکرد. یا وقتی این وجوه گوناگون از شخصیت امام را در کنار هم قرار می‌دهیم می‌بینیم امام یک شخصیت عادی و معمولی نبود. شخصیتی جامع‌الاطراف داشت که به جوانب مختلف شخصیت خود اشراف داشت و توجه می‌کرد و اهمیت می‌داد. بنابراین ورود در زندگی امام و دقت در زندگی و رفتار و کردار مستحکم ایشان نشان می‌دهد که حقیقتاً ایشان الگویی بودند که در دوران معاصر ظهور کردند و به تجدید حیات اسلامی پرداختند.

ویژه نوزدهمین سالگرد

رحلت حضرت امام خمینی (ره)

نگاهی به کتاب سیر تطور تفکر سیاسی امام خمینی

شوق جست و جو در اندیشه امام (ره)

اشرف جوانشیر: معمول آن است که وقتی پای تفکر سیاسی به میان می آید، نتوان با استناد به عمل سیاسی آن را مورد بازخوانی قرارداد چراکه اساساً نظرات در مرحله عمل با تغییرات بنیادینی مواجه می شوند و اصل و اساس موضوع تحت الشعاع آن قرار می گیرند. از این حیث زمانی که بحث درباره اندیشه تئورسین یا نظریه پرداز سیاسی شکل می گیرد، پژوهشگر در بادی امر باید به شکلی محتاطانه نظر و عمل سیاسی را از هم تفکیک کند تا مگر از این رهیافت بتواند تصویری مطابق با واقع از اندیشه و تفکر سیاسی به دست بدهد، چراکه گاه نظر تئورسین در مقام عمل نتیجه دیگری در پی دارد.

موضوع زمانی بغرنج تر می شود که برخی متفکران، خود به حوزه عمل وارد می شوند که البته در این میان مسائلی نظیر کاربزمای فکری، کلامی و درعین حال زیرساخت های فکری آنان نقشی تعیین کننده دارند.

در عرصه سیاست جهان در عصر حاضر بسیاری از متفکران در مرحله عمل چندان ظاهر نمی شوند و در صورت پیوستن به جریان های عمل گرا، علاوه بر تغییر موضع های غیر قابل توجه (برای حفظ منافع) گاه برعکس تفکر خود رفتار می کنند.

اما در این میان آنچه که امام خمینی (ره) را از دیگر متفکران و یا سیاستمداران قبل از خود در عرصه جهانی متمایز می کند، بحث درباره نوع نسبت نظر و عمل است به این معنی که در مقایسه متفکران پیشین سیاسی امام نه تنها در عرصه نظر توانست یک پارادایم پویا و خلاق طرح ریزی کند، بلکه در رأس نهضتی قرار گرفت موفق شد که در عرصه پراتیک و عمل نیز بر اساس همین پارادایم تحول ساز باشد. اما آنچه که در این میان جای پرسش دارد این است که اساساً چگونه یک پارادایم سیاسی در مرحله عمل می تواند اصالت خود را حفظ کند و نیازمند چه تحولاتی است؟ از سوی دیگر اندیشه سیاسی باید از چه ابزاری برای رسیدن به این جایگاه استفاده کند؟

طبعاً اگر بخواهیم به این پرسش ها پاسخ دهیم نیازمند مصداقی هستیم تا بتوان با استناد به اندیشه های به عرصه عمل درآمده برای این پرسش ها پاسخی درخور پیدا کنیم. به باور بخش عمده ای از پژوهشگران فلسفه

سیاسی، اندیشه سیاسی بنیادگذار انقلاب اسلامی ایران مصداقی بر این گذار از نظر به عمل با حفظ اصالت آن اندیشه است. تاکنون مطالعات بسیاری در حوزه های مختلف جامعه شناسی، علوم سیاسی، زبان شناسی و... در حوزه انقلاب اسلامی صورت گرفته است و اولین گام برای تبیین انقلاب اسلامی، بازفهمی شالوده آن بر اساس تئوری های موجود است، اما مسئله این است که انقلاب اسلامی درست زمانی اتفاق می افتد که می توان گفت نظریه های پوزیتیویستی تدریجاً زیر سوال رفته و خود انقلاب اسلامی نیز ضربه بسیار سنگینی به این پوزیتیویسم حاکم بر علوم اجتماعی و علوم سیاسی وارد می کند. با ناکارآمدی نظریه های پژوهشگران غربی در تبیین انقلاب، این دسته از پژوهشگران در صدد بازخوانی اندیشه سیاسی حضرت امام (ره) به عنوان معمار و بنیان گذار انقلاب، به عنوان مهم ترین منبع و شاخص شناخت تفکر مستتر در انقلاب اسلامی برآمدند اما در تحقیقاتشان به دلیل نداشتن قدرت درک زیرساخت های دینی و معرفت شناسی اسلامی حاکم بر جامعه ایران، چراکه اساساً درک اندیشه حضرت امام بدون بازفهمی زیرساخت های تفکر اسلامی ایشان غیرممکن می نماید.

با ادامه یافتن این شکست ها گروهی از متفکران و

قرون جدید در جهان است و همین تفاوت اساسی یکی از عوامل مهم موفقیت و پیروزی انقلاب اسلامی شمرده می شود.

در این مرحله امام خمینی (ره) علاوه بر مبارزات برای نفی استعمار و استبداد، به ارائه نظام مند فلسفه سیاسی اسلام پرداخت و به این دو پرسش اساسی و فهم فلسفه سیاسی که چه کسی باید حکومت کند؟ و چگونه باید حکومت کرد؟ پاسخ های صریح و روشنی داد و در عمل نیز پس از پیروزی انقلاب اسلامی برای جاری کردن این اندیشه اهتمام ورزید.

کتاب حاضر در اصل برای تبیین این معنا ساماندهی شده و مولف پس از باز تعریف مفاهیم نظیر دین و سیاست، رابطه این دو مفهوم را مورد واکاوی قرار داده از لابه لای این رابطه مفهوم اندیشه سیاسی را در این گستره بازخوانی کرده است. فصل دوم با طرح بحث درباره ماهیت اندیشه سیاسی اسلام، تمهیدات تاریخی و نظری لازم برای بحث درباره اندیشه سیاسی امام فراهم شده و در فصل بعدی موضوع ثبات و تحول و منطلق تحول اندیشه و عمل سیاسی امام خمینی (ره) مورد بحث قرار گرفته است.

او پس از پیش فرض قراردادن تحول در اندیشه سیاسی حضرت امام (ره) در دو فصل بعدی به تحلیل چگونگی این تحولات پرداخته و با طبقه بندی اندیشه امام مقایسه ای میان اندیشه آن بزرگوار و تفکر یکی از فقه های گذشته یعنی محقق سبزواری صورت داده است تا از این رهیافت ساختار فکری و وجوه تمایز اندیشه امام (ره) با متفکران پیش از خودش مورد فهم قرار گیرد.

مولف بر این واقعیت پای می فشارد که اصول ثابت در اندیشه امام و ثبات فکری ایشان تا حد زیادی تحولات رو بنایی را نیز سامان می دهد. وی در فصل پنجم اصول ثابتی که مبنای تحول در اندیشه سیاسی قلمداد می شود را مدنظر قرار داده است و فصل پایانی نیز به بحث گذار از فقه سیاسی به کلام سیاسی می پردازد و در ضمن آن به این نتیجه می رسد که مهم ترین اقدام امام خمینی (ره) در حوزه اندیشه سیاسی شیعه، احیای فقه، اجتهاد و رهبری دینی و قراردادن آن در جایگاه نیابت امام عصر (عج) ذیل عنوان ولایت فقیه بود.

باری مطالعه این کتاب شاید به عنوان گذرنامه ای به جهان تفکر سیاسی حضرت امام خمینی (ره) تلقی شود؛ تفکری که حاصل آن عزت مسلمانان جهان در سایه تعامل با یکدیگر بوده است.

پژوهشگران ایرانی که خود هم حضور امام (ره) را درک کرده بودند و هم در بطن جریانات نهضت انقلاب اسلامی حضور داشتند سعی کردند شاکله تفکر معمار کبیر انقلاب اسلامی را بازخوانی کنند، البته نباید فراموش کرد که بررسی و تحلیل اندیشه سیاسی امام خمینی (ره) به عنوان ولی فقیه و رهبر دینی و سیاسی بدون توجه به سه محور تخصصی کلام، فقه و اندیشه سیاسی غیرممکن می نماید. در اثری که چندی پیش به تلاش دکتر نجف لک زایی از سوی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی روانه بازار شد این نکات به شکل مبسوطی مورد بحث قرار گرفته است.

لک زایی در اثر حاضر علاوه بر تبیین چارچوب و ساختار اندیشه سیاسی امام خمینی (ره) با پیش فرض قراردادن این اندیشه، در صدد تبیین تطور یادشده و منطق حاکم بر آن است.

کتاب «سیر تطور تفکر سیاسی امام خمینی (ره)» در شش فصل کلی به این نتیجه می رسد که امام خمینی (ره) با توجه به مقتضیات زمان و مکان در بخشی از زندگی و حیات سیاسی خود، وارد گفتمان انقلاب شده است. او با تاکید بر این که محور این ورود در بهمن ۱۳۴۸ و در تدریس درس ولایت فقیه امام (ره) - که بعدها در پیام ۱۳۴۹ ایشان به حجاج بیت الله الحرام خود را نشان داد - قرار دارد یادآور می شود که اساساً انقلاب اسلامی محصول دو عنصر اندیشه و عمل سیاسی انقلابی حضرت امام (ره) بود.

نکته دیگر این که به اعتقاد لک زایی، کلید فهم اندیشه و عمل سیاسی، نسبت سنجی آن با مبانی نظری، زمینه ها و شرایط محیطی است. او بر این نکته تاکید دارد که نه ثبات اندیشه به خودی خود یک امر مثبت است و نه تغییر آن به خودی خود یک امر مذموم بلکه آنچه تغییر یا ثبات یک اندیشه را ممدوح یا مذموم می کند علل، عوامل، دلایل و تغییر یا ثبات است. طبعاً اگر تغییر در چارچوب مبانی و اصول باشد، نه تنها مثبت، بلکه ضروری می نماید در مقابل اگر تغییر به معنای خروج از پارادایم و مبانی فلسفی باشد نه تنها منفی بلکه مضر است.

به اعتقاد لک زایی، امام خمینی (ره) قیام و نهضت اسلامی خویش را از نظر فکری با احیای اندیشه سیاسی اسلام، به ویژه احیای تئوری حکومتی اسلام آغاز کرد و این در واقع یکی از تفاوت های اساسی نهضت بیدارگرانه و حیات بخش امام راحل (ره) با دیگر نهضت های اسلامی

کتابخانه

ویژه نوزدهمین سالگرد

رحلت حضرت امام خمینی (ره)

شنبه ۱۱ خرداد ۱۳۸۷

گفت و گو با دکتر احمد جهان بزرگی درباره کتاب «اندیشه سیاسی امام خمینی»

قرن ۲۱؛ عصر امام خمینی (ره)

«اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)» عنوان کتابی است که اخیراً از سوی کانون اندیشه جوان به عنوان یکی از کتاب‌های مجموعه کتاب دانشجوی روانه بازار شده است. دکتر احمد جهان بزرگی مدیر گروه علوم سیاسی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در اثر حاضر سعی کرده تا آرای حضرت امام (ره) را در حوزه سیاست دسته‌بندی و طرح و الگوی جدیدی بر اساس آن سامان دهد. او در این گفت‌وگو، ضمن توضیح در مورد خاستگاه اثر حاضر به بازخوانی رویکردهای اندیشه سیاسی حضرت امام (ره) می‌پردازد.

آقای دکتر جهان بزرگی تصور می‌کنم بهترین آغاز برای گفت‌وگو درباره کتاب «اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)» پرسیدن درباره خاستگاه اثر حاضر باشد. چه انگیزه‌ای موجب نگارش کتاب حاضر شد و به تعبیری اثر حاضر محصول چه رویکردی است؟

حدود سال‌های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸ موجی در کتاب‌ها، مطبوعات و گفتمان‌های دانشگاهی آغاز شد با محوریت نقد و زیر سوال بردن اندیشه سیاسی اسلام و انقلاب اسلامی و حضرت امام (ره) که سعی در ارائه تصویری مخدوش از اندیشه سیاسی امام داشت در این دوره تاریخی حتی برخی از استادان دانشگاه، کتاب‌ها و مقالاتی با محوریت زوال اندیشه سیاسی در ایران و اسلام به رشته تحریر درآوردند. از این حیث در همین سال‌ها لازم بود که پژوهش‌هایی جدی اندیشه سیاسی اسلام، انقلاب اسلامی و حضرت امام (ره) انجام گیرد.

به نظر می‌رسد که این پژوهش باید به شکل مفصل‌تری انجام می‌گرفت ولی اثر شما حجم کمی دارد و به صورت مجمل به واکاوی اندیشه سیاسی امام (ره) پرداخته است.

باید پذیرفت که این اقتضای همان روزگار بود چرا که مخاطب

اصلی کسانی که اندیشه سیاسی حضرت امام را در آن مقطع خاص زیر سوال می‌بردند جوان‌ها و علی‌الخصوص دانشجویان بودند بنابراین باید مجموعه‌ای از اندیشه متفکران اسلامی درباره فلسفه سیاسی اسلام تهیه می‌شد و قرار اولیه ما در پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی این بود که مجموعه‌ای از اندیشه سیاسی اندیشمندان مختلف در طول تاریخ تشیع و اسلام تهیه شود. این کتاب نیز به عنوان یکی از حلقه‌های آن

مجموعه بود اما چون طول می‌کشید که اندیشه همه متفکران بررسی و در قالب مجموعه‌ای بیرون بیاید، تصمیم گرفته شد تا کتاب‌های این مجموعه در حجم اندک تحت عنوان کتاب دانشجوی در قطع پالتویی منتشر شود تا دانشجویان و قشر جوان بهتر بتوانند آن را مطالعه کنند.

باید بگویم این اثر تنها به اشاره، آثار و اندیشه‌های حضرت امام را واکاوی کرده است و به نوعی می‌توان آن را یک گذرنامه به جهان فکری حضرت امام در حوزه اندیشه سیاسی دانست و معرفی کرد.

مسئله این است که گاه تعداد گزاره‌هایی که حضرت امام (ره) مثلاً در مورد مفاهیمی نظیر آزادی یا عدالت دارند بسیار زیاد است و در عین حال هر کدام از گزاره‌ها و جوی از این مفاهیم را به مخاطب منتقل می‌کند. البته نباید فراموش کرد که هر کدام از گزاره‌ها در یک موقعیت تاریخی خاص صادر شده است.

همواره می‌توان خلاصه‌ای از همه مطالب تهیه کرد تا خمیرمایه یک پژوهش آماده شود. عمدتاً دانشجویان رشته علوم سیاسی با یک سری نوشته‌ها روبه‌رو هستند که اندیشه متفکران غربی را به اجمال معرفی می‌کنند. نمونه بارز این مدعا کتاب «خدانودان اندیشه سیاسی» است که هر متفکری در چند صفحه معرفی شده و به نوعی خمیرمایه اندیشه آن متفکر

اگر بخواهیم یک سیر منطقی از تفکر سیاسی در عالم اسلام قائل شویم، جایگاه اندیشه سیاسی حضرت امام در کجای این جغرافیای فکری قرار می‌گیرد؟

اساساً متفکران مختلفی نظیر شیخ مفید، محقق ثانی، علامه نراقی، علامه نائینی و... در طول تاریخ تشیع اندیشیده و اندیشه سیاسی اسلام را در جامعه تبیین کرده‌اند اما جایگاه حضرت امام (ره) در میان این اندیشمندان ویژه است چرا که ایشان با شجاعتی مثال‌زدنی ضمن این که اندیشه سیاسی اسلام را به صورت مستقل و نه در پرتو اندیشه‌های دیگر مطرح کردند و مهم‌تر از همه طرح جدیدی در سیاست و حکومت مطرح ساخته‌اند که سیر اندیشمندان چنین طرحی نداشتند. این طرح مردم‌سالاری دینی بود.

تاثیر تحولات عصری را بر اندیشه سیاسی امام چگونه می‌بینید؟

درواقع باید گفت که ایشان در مسائل اساسی و اصلی اندیشه‌شان ثابت قدم بوده‌اند و به جرئت می‌توان گفت که هیچ تحولی در زیرساخت‌های اندیشه ایشان نمی‌بینید چنان‌که اگر کتاب کشف الاسرار ایشان را که در سال ۱۳۲۲ نوشته شده مطالعه کنید خواهید دید که طرح حکومت اسلامی در پرتو نظام ولایت فقیه از همین کتاب سرچشمه می‌گیرد یعنی درست بیست سال قبل از ۱۵ خرداد ۱۳۴۲.

البته حضرت امام (ره) در آغاز نهضت اسلامی رویکرد اصلاح‌گرایانه دارند. اما وقتی این تاکتیک جواب نمی‌دهد، رویکرد دیگری اتخاذ می‌کنند؛ رویکردی که بعدها به انقلاب اسلامی منجر می‌شود. این تحول به هر حال وجود داشته که ابتدا بر خورد اصلاحی صورت گیرد و بعدها رویکردی انقلابی اتخاذ شود. پس از آن که امام (ره) با آن تجربیات و رویکردها به نتیجه دلخواه جامعه اسلامی نمی‌رسند، رویکردی انقلابی اتخاذ می‌کنند.

پژوهش‌هایی که تاکنون در حوزه آرا و اندیشه‌های سیاسی حضرت امام (ره) صورت گرفته، چقدر این قابلیت را دارد که مورد استفاده مسلمانان سایر کشورها قرار گیرد؟

مسلماً باید پذیرفت که اندیشه سیاسی حضرت امام جای کار بسیاری دارد چرا که هم در مرحله نظر با آرای جدیدی مواجه هستیم و هم در عرصه عمل تحول بزرگی در دنیا به واسطه انقلاب اسلامی شکل گرفت. از این حیث بنده نیز به مانند بسیاری از پژوهشگران علوم سیاسی بر این باورم که قرن بیست و یکم قرن حضرت امام (ره) خواهد بود و آرای ایشان در زمینه نفی استکبار و پاسداری از عدالت و آزادی انسانی به الگوی بسیاری از مردم جهان بدل می‌شود. بنابراین بر ماست که با بررسی و واکاوی آرای ایشان، این تفکر مترقی را به جهان معرفی کنیم.

به حساب می‌آید تا مخاطب بتواند با جنس تفکر آن اندیشمند یا فیلسوف آشنا شود. روش پژوهش بنده در اثر حاضر بر همین مبناست تا مخاطب بتواند چکیده اندیشه حضرت امام (ره) را درک کند.

یکی از مباحثی که در برخی مقاطع سال‌های گذشته چالش برانگیز شده، تاویل‌های گاه متعارضی است که از اندیشه حضرت امام (ره) شده و همین موجب موضع‌گیری‌های کاملاً متفاوتی در مورد اندیشه‌های حضرت امام بوده است. تصور می‌کنید بهترین راه برای این که اثری پژوهشی با دقت و بدون شائبه در این حوزه پدید آید چیست؟ در مسائل تفسیری و هرمنوتیکی یک اصل وجود دارد که به کل اندیشه متفکر یا متن تاکید می‌کند به این معنی که شما تمامی اندیشه‌های یک متفکر را باید در ظرف مفهومی و سیر تطور آن اندیشه مورد بررسی قرار دهید برای نمونه وقتی با یک گزاره مواجه هستید، باید پیش زمینه و تاریخچه‌ای برای فهم آن مفهوم داشته باشید. از این حیث تصور می‌کنم باید همه اندیشه‌های حضرت امام را مورد بازفهمی قرار دهیم تا بتوانیم گزاره‌ای از ایشان را تاویل کنیم چرا که هیچ‌گاه بعد سیاسی تفکر ایشان از بعد جهان‌شناسی تفکرشان جدا نبوده است.

کمی از نظریه ولایت فقیه در اندیشه سیاسی حضرت امام (ره) بر ایمان بگویند چرا که تصور می‌شود نظریه ولایت فقیه کلیدی‌ترین بخش تفکر سیاسی ایشان باشد.

اصل ولایت فقیه در واقع خمیرمایه اندیشه سیاسی حضرت امام است. در نظر ایشان اخلاقی‌ترین فرد در نظر و عمل باید در رأس جامعه قرار گیرد تا علاوه بر هدایت روحانی و سیاسی، بتواند به مثابه الگو در جامعه حضور یابد. به اعتقاد حضرت امام (ره) سیاست، قدرت و نفوذ نیست و همین موضوع با تفکر غربی در تعارض است چرا که آنها بر این باورند که سیاست، توزیع قدرتمندانه ارزش‌هاست، اما نگاه حضرت امام (ره) این رویکرد را بر نمی‌تابد و این مفهوم به اداره جوامع انسانی و هدایت آنها به سوی تعالی تعبیر می‌شود و طبعاً هدایت به سوی تعالی جز با فضایل اخلاقی نهادینه شده در جامعه حاصل نخواهد شد.

از فحوای اندیشه ایشان می‌توان دریافت که خداوند از علما پیمان گرفته که بر سیری ظالم و گرسنگی مظلوم قیام کنند و این جز در پرتو تشکیل حکومت اسلامی امکان‌پذیر نیست. حال که این حکومت تشکیل شد، چه کسی باید در رأس جامعه باشد و بر چه اساسی حاکمیت کند؟ در نظر حضرت امام (ره) خداوند علما را تعیین کرده و علما نیز باید با استناد به نصوص دینی، آیات، روایات و احادیث حرکت کنند.

ویژه نوزدهمین سالگرد

رحلت حضرت امام خمینی (ره)

برگ‌هایی از بهار

امیر حسین شرافت: با گذشت ۱۹ سال از رحلت جانگداز بنیانگذار جمهوری اسلامی هنوز هم گفتن از سیر اندیشه‌های این عالم گرانقدر جذابیت‌های فراوانی دارد. هر ساله کتاب‌های فراوانی در این حوزه چاپ و منتشر می‌شوند که نشانگر توجه ویژه پژوهشگران به سیره علمی و عملی امام راحل است. کتاب هفته به سیاق هر ساله در این روزها، مروری بر برخی آثار منتشره در حوزه آرا و اندیشه‌های امام خمینی (ره) دارد.

امام، اخلاق، سیاست، سید حسن اسلامی، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی
موضوع کتاب درباره رابطه اخلاق با سیاست از منظر امام خمینی (ره) است. نویسنده با بهره‌گیری از کتاب‌های اخلاقی و عرفانی امام خمینی، به مبانی و اصول اخلاقی از دیدگاه ایشان پرداخته و با توجه به کمال‌خواهی انسان از یک سو و داشتن غرایز مختلف از سوی دیگر، معتقد است از منظر امام، انسان آمیزه‌ای است از فطرت الهی و غرایز خاکی که بر اثر خودسازی و مبارزه با غرایز نفسانی می‌تواند به قله‌های کمال برسد. وی، همچنین به رابطه سیاست با اخلاق پرداخته و با توجه به تعریف امام از اخلاق، معتقد است سیاست نیز امتداد همان مبانی و اصول اخلاقی است و صداقت، انتقاد پذیری و ساده زیستی از ارکان مهم آن است. سرفصل‌های کتاب عبارت‌اند از: منظومه اخلاقی امام، انسان در وضع طبیعی، انسان عرصه نبرد خیر و شر، دنیا و آخرت، فلسفه رنج، اخلاق و سیاست و سه رکن اخلاقی سیاست.

توکل از دیدگاه امام خمینی (ره)، حسینعلی پور، حمید، تهران: مؤسسه چاپ و نشر عروج

در این کتاب مبانی و جنبه‌های تربیتی و اخلاقی توکل و نقش آن در شخصیت انسان بررسی شده است. توکل از مفاهیم بلندی است که گذشت زمان بر آن غبار کهنگی نمی‌نشانند. انسان‌های بلندهمت و دارای روح الهی، به تکیه‌گاهی توکل می‌کنند که هرگز بالاتر از آن وجود ندارد؛ یعنی به وجود لایزال الهی. کتاب حاضر درصدد برداشتن گامی در این زمینه است تا ضمن مروری بر معنا و مفهوم توکل، با ذکر آیات قرآن کریم و روایات ائمه معصومین (ع) به این موضوع بپردازد. همچنین بر آن است تا به تحلیل و بررسی سخنان و آثار امام خمینی دیدگاه ایشان را در خصوص نقش سازنده توکل مطرح نماید. در نوشته‌های اخلاقی امام خمینی (ره) توکل به عنوان یکی از مقامات سیر و سلوک و منازل خودسازی مورد بحث قرار گرفته است.

فرهنگ خودسازی و خدمت‌رسانی از دیدگاه امام خمینی (ره)، قم: تسنیم

گردآوری بیانات و پیام‌ها و تحلیل‌های امام خمینی (ره) از موسوعه ۲۲ جلدی «صحیفه امام» و تنظیم آنها در ۲۶ فصل است. موضوع کتاب، خدمت‌رسانی و مسئولیت‌ها و وظایف مسئولان حکومت اسلامی در قبال طبقات مختلف جامعه است. امام خمینی در تبیین خدمت‌رسانی معمولاً به سیره و تعالیم پیامبران و اهمیت خودسازی اشاره می‌کرده‌اند. خودسازی، اخلاص، مردمی بودن، سالم‌سازی محیط خدمت، ساده‌زیستی، استقامت و قانون‌گرایی از خصوصیات است که برای خدمت‌رسانی ضرورت دارد. فرهنگ و اخلاق خدمت‌رسانی در حکومت اسلامی مورد تأکید امام خمینی قرار گرفته است. برخی دیگر از عناوین کتاب عبارت‌اند از: اختلاف و پیامد آن، آداب برخورد با بیگانگان، جایگاه شوراهای انجمن‌های اسلامی، انتخابات و مجلس و بازسازی کشور.

روش‌های تربیت، قم: بوستان کتاب

نویسنده بر اساس آیات قرآن و روایات معصومین (ع) در موضوع تربیت و با استفاده از نظریات امام خمینی در زمینه اخلاق، به بیان روش‌های تربیت از دیدگاه اسلام می‌پردازد. مقصود وی ارائه راهکارهایی است تا به وسیله آن، اهداف تربیت دینی در فرد و جامعه اجرا گردد. روش‌های مشترک مفصل‌تر از روش‌های خودسازی و دیگر سازی بررسی شده‌اند. برخی عناوین کتاب عبارت‌اند از: تفکر، امر به معروف و نهی از منکر، محبت و رزق، عمل، هنر، پرستش، اسوه، مدارا، تکرار و تلقین. مؤلف به آراء موجود در مکاتب تربیتی نیز اشاره کرده است.

اندیشه‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی امام خمینی (ره) سیاست‌های پولی در بانکداری بدون ربا (بررسی فقهی - اقتصادی)، به کوشش پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، قم: بوستان کتاب

کتاب حاضر به بررسی فقهی - اقتصادی سیاست‌های پولی در بانکداری بدون ربا پرداخته است. نویسنده، نخست ابزارهای متداول در بانکداری ربوی و قابلیت به‌کارگیری آنها را در سیستم فعلی ایران بحث کرده است. سپس ضمن بررسی ابزارهای پیشنهادی، ابزارهای دیگری را نیز پیش می‌نهد. مبنا و مدار کتاب بر نظریه‌های فقهی امام خمینی (ره) است، اما نویسنده نظرات سایر فقها و اندیشمندان را نیز یاد می‌کند. کتاب در هفت فصل تدوین شده است. در فصل اول، ادبیات سیاست‌های پولی در بانکداری بدون ربا بررسی می‌شود. فصل دوم، سیاست پولی و ابزارهای آن در علم اقتصاد را بازگو می‌کند. در فصل سوم، سخن از بانکداری بدون ربا و اهداف سیاست‌های پولی در آن است. فصل چهارم مبانی فقهی ابزارهای سیاست پولی را بررسی می‌کند. فصل پنجم، بررسی فقهی ابزارهای پول متداول در بانکداری بدون ربا است. ابزارهای جایگزین در نظام بانکی غیر ربوی، در فصل ششم بررسی می‌شود و فصل هفتم به سیاست پولی و ابزارهای آن در عمل می‌پردازد.

حرکت تجدید و الاستنهاض، قراءه فی الفكر السياسي للامام الخميني، قصير، عبدالله، بيروت: مركز فرهنگي امام خميني (ره)

بازخوانی و تحلیل اندیشه‌های سیاسی امام خمینی به منظور آشنایی با رزم موفقیت او در انقلاب و تأسیس جمهوری اسلامی است. نویسنده با استناد به نوشته‌های روشنفکران دینی معاصر ایرانی و عرب و به‌ویژه سخنان و مکتوبات خود

او به شرح سرفصل‌های زیر پرداخته است: شرایط شکل‌گیری شخصیت امام خمینی و دیدگاه نوگرایانه ایشان، مفهوم لغوی و اصطلاحی تجدید، فقه سیاسی شیعه، فکر سیاسی از دیدگاه آیت الله خمینی، مفهوم نهضت و ریشه‌های تاریخی آن، واقعیت‌های اقتصادی و سیاسی و اجتماعی ایران در پیش از انقلاب، اندیشه و برنامه‌های امام خمینی برای تغییر نظام شاه، و آثار حرکت‌های تجدیدی و انقلابی در اسلام سیاسی.

آفت‌ها و آسیب‌های انقلاب اسلامی از دیدگاه امام خمینی (ره)، تدوین مؤسسه فرهنگی قدر ولایت،

گزیده‌ای از دیدگاه‌ها و تحلیل‌های امام خمینی درباره معضلات و مشکلات انقلاب اسلامی و آسیب‌های احتمالی آن است. این سخنان از بیانات و پیام‌های امام خمینی گزینش شده و در یازده فصل تدوین یافته است. کتاب حاضر هم حاوی آسیب‌ها و آفات است که موجبات ضعف و نابودی انقلاب را فراهم می‌کند و هم راهکارهای مقابله با این آفت‌ها را در کنار مسئولیت‌های اقشار مردم و ارکان جمهوری اسلامی بیان می‌دارد. امام خمینی منشأ تمام آسیب‌ها را در اختلاف و تفرقه دانسته و ضمن طرح دغدغه‌های خود در مقاطع مختلف در این خصوص، هشدارهایی درباره مسئولیت روحانیت و حوزه علمیه، صدا و سیما، دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش، مسئولان و مدیران نظام، نیروهای مسلح، روشنفکران و دستگاه قضایی و اطلاعاتی داده است.

نهضت علمی و فرهنگی از نگاه امام خمینی (ره)، علی اصغر کوثری، با همکاری ابراهیم نیک‌منش و محمدرضا کتابی، تهیه و تنظیم دفتر جنبش نرم‌افزاری و توسعه علوم اسلامی، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

این کتاب به منظور آشنایی با اندیشه‌های امام خمینی در مورد مؤلفه‌های عام انقلاب فرهنگی و تولید علم و مهندسی فرهنگی و مسئولیت حکومت و نخبگان و حوزه‌ها در ۳ بخش سامان یافته است. ابتدا از اهمیت توسعه علمی و تولید و یافتن الگویی اسلامی برای مدیریت فرهنگی جهان اسلام به عنوان مقدمه‌ای برای طرح ساماندهی فرهنگی بحث شده و مشخصات و مؤلفه‌های تمدن اسلامی با محوریت نهضت علمی بیان گردیده و از امکانات، آثار و پیامدها و موانع تحقق این ایده سخن رفته و با مراجعه به سخنان امام خمینی و تأکید وی بر عدم جدایی دین از سیاست راهکارهای مختصری برای نهادینه‌سازی تولید علم بیان شده است.

ویژه نوزدهمین سالگرد رحلت حضرت امام خمینی (ره)

امام خمینی است. در این کتاب ضمن بیان زندگی و تحصیلات و مبارزات امام خمینی از اهداف او برای ایجاد جامعه مطلوب، نفی سکولاریسم و نفی پادشاهی سخن رفته و ابعاد ولایت فقیه بررسی گردیده است. سپس شخصیت عرفانی، اخلاقی و پاره‌ای اندیشه‌های فقهی و سیاسی ایشان مورد بحث قرار گرفته و در پایان، معارف و موضوعات وصیتنامه امام خمینی شرح و تبیین شده است.

رهبری امام خمینی (ره)، شیدائیان، حسین، تهیه و تنظیم: پژوهشگرده تحقیقات اسلامی

در دفاع مقدس، برای نخستین بار فقیهی جامع شرایط در جایگاه رفیع و بسیار حساس فرماندهی کل نیروهای مسلح قرار گرفت و نبردی سخت و طاقت فرسا را هدایت کرد. امام با هوش و ذکاوت خدادادی و ایمان استوارش و با الهام از فرهنگ غنی اسلام و سیره پیشوایان معصوم (ع)، تدابیری شگفت و شیوه‌هایی نو ابداع کرد و از آزمون رهبری و هدایت کلان دفاع مقدس سربلند بیرون آمد. این نوشتار، درباره مبحث رهبری امام خمینی به عنوان یکی از عوامل معنوی و فرهنگی دفاع مقدس است که در پنج فصل سامان یافته است. در فصل نخست، مباحثی مقدماتی درباره رهبری با عنوان کلیات آمده است. در فصل دوم، دفاع مقدس در اندیشه امام تبیین شده است. در فصل سوم، ویژگی‌ها، در فصل چهارم شیوه‌ها و تدابیر و در فصل پنجم تأثیر معنوی رهبری امام مطرح شده است.

مصاحبه‌های امام خمینی (ره)، تهیه و تنظیم رسول سعادت‌مند، قم: تسنیم

در این کتاب، کلیه مصاحبه‌ها و گفتگوهای امام خمینی از سال ۱۳۳۱ تا ۱۷ مهر ماه سال ۱۳۵۹ به ترتیب تاریخ و تعیین مشخصات مکان و موضوع و مصاحبه‌کننده تدوین و فهرست گردیده است. منابع مصاحبه‌ها کاملاً مستند و در صحیفه نور و صحیفه امام چاپ شده است. در این مصاحبه‌ها امام خمینی علاوه بر بیان ریشه‌ها و اهداف انقلاب، به موضع‌گیری قاطع در برابر ستمگری‌های حکومت شاه و حکومت‌های اروپایی پرداخته و فریاد اسلام‌خواهی و عدالت را برای مردم جهان طنین‌انداز کرده است. بیشتر مصاحبه‌ها پیش از پیروزی انقلاب اسلامی و در غرب فرانسه صورت گرفته و مبانی اندیشه سیاسی و مقدمات حکومت اسلامی و جمهوری اسلامی را می‌توان به راحتی در این سخنان شناسایی کرد.

رهنمودهای جاودانه: وصیت نامه الهی - سیاسی امام خمینی همراه با شرح و توضیحات، قم: مرکز نشر هاجر

شرح و توضیح وصیتنامه سیاسی الهی امام خمینی (ره) است. مؤلف ضمن تنظیم این وصیتنامه در ۷۶ بند به منابع و مصادر، روایی، فقهی و تاریخی آن اشاره دارد و با اشاره به شخصیت امام و آینده‌نگری ایشان، مضامین این وصیت را منشوری برای انقلاب و زبور حکومت اسلامی دانسته است. عناوین مهم و صیای امام عبارت‌اند از: نقل اکبر و اصغر، مهجوریت قرآن، مذهب جعفری، فلسفه تشکیل حکومت، دین و سیاست، اقلیت‌های مذهبی، ولایت فقیه نمادهای حکومت و وظایف آنها، قوای مسلح، مطبوعات، اهداف انبیا و مسئولیت روحانیت.

مآخذشناسی توصیفی فقهی، اصولی و حقوقی امام خمینی (ره)، تهران: پژوهشگرده امام خمینی و انقلاب اسلامی

فهرست‌نگاری کلیه آثار فقهی و اصولی امام خمینی است. کتاب در دو بخش تنظیم شده است. در بخش اول تمام کتاب‌های فقهی و اصولی امام خمینی و شرح‌های آنها آورده شده است. در بخش دوم عنوانها و چکیده مقاله‌های پایان‌نامه‌ها در ارتباط با اندیشه‌های فقهی و اصولی امام خمینی ذکر گردیده است. تقریرات درس امام خمینی که شاگردان ایشان نگاشته‌اند، در ادامه آمده است. بعد از بیان مشخصات اثر، چکیده‌ای کوتاه برای هر کتاب نوشته شده، سپس سیاهه مطالب و موضوعات و صفحات آنها آمده است.

امام به روایت دانشوران، تدوین مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)

خاطرات جمعی از نویسندگان و دانشوران است که عمدتاً دغدغه فرهنگ جامعه را داشته و بعد از انقلاب در کرسی‌ها و منصب‌های علم و فرهنگ جزو خدمتگزاران انقلاب و جمهوری اسلامی ایران بوده‌اند. در این مجموعه ناگفته‌هایی از رخداد‌های انقلاب و نیز خاطراتی از مناسبات و روابط راویان بارهبر انقلاب اسلامی گردآوری شده است. شمس‌آل‌احمد، غلامحسین ابراهیمی دینانی، حمیدانصاری، سید کاظم اکرمی، جلیل تجلیل، عبدالحسین حائری، غلامعلی حداد عادل، سید محمد خاتمی، محمد رحبی، عباس زریاب خوبی، علی شریعتمداری و کیومرث صابری کسانی هستند که تحلیل‌ها و نظریاتشان درباره شخصیت امام خمینی و اهمیت انقلاب اسلامی آمده است.

عصر امام خمینی (ره): گزیده و تلخیص، حاجتی، احمد رضا، قم: بوستان کتاب

نگارنده به مطالعه و بررسی ویژگی‌های اجتماعی و سیاسی و فرهنگی و دینی این عصر پرداخته است. وی ابتدا شخصیت امام خمینی را از ابعاد و زوایای گوناگون از نگاه عالمان و متفکران مورد تحلیل و ارزیابی قرار داده و سپس درباره عصر امام خمینی و احیای فکر دینی، تلاش جهانی برای آشنایی با فرهنگ و تمدن اسلام، دیدگاه صاحب‌نظران مسلمان درباره رویکرد دینی و معنوی انسان معاصر، برداشتهای دریافت‌های متفکران مغرب زمین درباره گسترش دین‌گرایی و معنویت‌خواهی به تفصیل سخن می‌گوید. مؤلف آنگاه به تشریح رویکرد دینی و مذهبی دانشمندان، توجه فزاینده به کارکردهای مثبت دین، و نهضت عظیم اسلام‌گرایی پرداخته و در ادامه روند اسلام‌خواهی در جوامع غربی، عوامل اساسی اسلام‌گرایی و نیازمندی انسان به دین، اعتراف صاحب‌نظران و دانشمندان غربی به کارآمدی تعالیم اسلامی را مورد پژوهش قرار داده است. نویسنده در پایان به تبیین عصر امام خمینی از نگاه خود او می‌پردازد. وی منابع این تحقیق را اعم از کتاب و رساله و مجله و روزنامه، معرفی و فهرست می‌کند.

ثوره الفقیه و دولته: قرائات فی عالمیه مدرسه الامام الخمينی (ره)، بیروت: مکتبه دارالحسین

مجموعه مقالاتی درباره شخصیت و اندیشه‌های امام خمینی است. به منظور معرفی شخصیت علمی - سیاسی و اجتماعی امام خمینی مقالاتی از شخصیت‌های مذهبی و سیاسی جهان که هر یک در خصوص یکی از دیدگاه‌های امام خمینی نوشته شده است، جمع‌آوری و در این نوشته تدوین شده است. شخصیت امام خمینی، امام خمینی در برابر انحرافات و شیطنت‌های امریکا، امام خمینی و ولایت فقیه، جایگاه زن در اندیشه‌های این رهبر دینی، آزادی قدس، شعائر حسینی، عشق و عرفان، رهبری و اداره دنیای اسلام از نگاه امام خمینی، از جمله موضوعاتی هستند که در این نوشته مورد بحث و بررسی نویسندگان آن قرار گرفته‌اند. نویسندگان مقالات از کشورهای مختلف جهان چون لبنان، سوریه، عراق، مصر، فلسطین، هند و برخی دیگر از کشورهای اسلامی هستند که برخی دارای تحصیلات حوزوی و برخی دانشگاهی هستند.

سطر اول: خاندان، رجال و حوادث بیست سال نخست زندگی امام خمینی (ره)، مرادی نیا، محمد جواد تهران: مؤسسه چاپ و نشر عروج

پژوهشی تاریخی تحلیلی درباره مراحل رشد و شکل‌گیری شخصیت امام خمینی و خاندان و اقوام وی است. بخش اول به موقعیت جغرافیایی و تحولات سیاسی خمین اختصاص دارد. بخش دوم به توصیف و معرفی خاندان پدری و خاندان مادری، پدر، مادر و برادران امام خمینی پرداخته و ویژگی‌ها و خصوصیات اخلاقی و شخصیتی هر یک را معرفی کرده است.

امام خمینی (ره) (زندگی، اندیشه و وصایا)، عباسی تبار، رحمت؛ ملکی، علی؛ علویان، مرتضی قم: یاد اندیشه

مروری بر حوادث زندگی، ویژگی‌ها، سیره و اندیشه‌های

بررسی استراتژی امام خمینی (ره) در رهبری انقلاب اسلامی ۱۳۴۲- خسروی، احمد علی قم: منبع

بررسی شیوه عمل و نوع استراتژی مبارزاتی امام خمینی در رهبری و پیروزی انقلاب اسلامی ایران است. روش کتاب، تحلیلی است و با بهره‌گیری از کتابهای تاریخی معاصر و سخنان امام خمینی نوشته شده است. عنوان‌های مورد بحث عبارت‌اند از: بررسی استراتژی‌های انقلاب (مبارزه منفی، پارلمانی و مسلحانه)، رژیم سلطنتی و نظام بین‌الملل، مخالفان نظام سلطنتی و استراتژی مبارزاتی آنها؛ علل ناپایداری احزاب سیاسی، زندگینامه و حضور امام خمینی در صحنه سیاسی؛ امام و استراتژی مبارزه منفی، پارلمانی و مسلحانه؛ امام خمینی و استراتژی تعلیم و تبلیغ.

اخلاق سیاسی، ابراهیم زاده، حسن تهران: مؤسسه چاپ و نشر عروج

کوششی است برای آشناساختن نسل جوان با یکی از ابعاد اساسی امام خمینی؛ یعنی بعد اخلاقی. نویسندگان این مجموعه کوشیده‌اند تا مفاهیم کلیدی اندیشه اخلاقی امام را به گونه‌ای منظومه‌وار توضیح دهند و زمینه را برای درک کامل تری از آرای اخلاقی امام فراهم آورند. مفروض نویسندگان این مجموعه آن بوده است که نقطه عزیمت امام، اخلاق بوده و حتی نگاه ایشان به سیاست از این منظر بوده است، لذا پدید آوردن چنین مجموعه‌ای برای فهم اندیشه مرکزی ایشان لازم است. در مبحث حاضر مشخصات و نشانه‌های سیاست اسلامی و مبانی و اصول اخلاقی آن از دیدگاه امام خمینی بیان شده است. عدم باور به مبارزه مسلحانه، عدم تمایل به حزب‌گرایی، محوریت مهربانی در مشی سیاسی و نقش مردم از خصوصیات اخلاق انقلابی امام دانسته شده سپس جلوه‌هایی از سیره و منش اخلاقی امام خمینی در عرصه‌های مختلف حکومت و سیاست ذکر شده است.

اندیشه‌های حدیثی و رجالی امام خمینی (ره) بررسی نظریات رجالی امام خمینی، محمدحسن ربانی، قم: بوستان کتاب

خلاصه‌ای از مباحث علم رجال و قواعد آن است که براساس مدرسه فقهی امام خمینی و آرای او تنظیم شده است و دوره مختصری از کلیات علم رجال است که برای آشنایی دانش‌پژوهان حوزه سامان یافته است. به اعتقاد نویسنده، درباره علم رجال و پردازش به آن، سه گونه داوری شده است. برخی آن را نفی کرده، برخی در آن کنجکاوای فراوان کرده و برخی چون امام راه میانه را پیموده‌اند. وی در صدد است مخاطبان را با شیوه استنباط امام آشنا سازد. کتاب در چهار فصل و یک خاتمه سامان یافته است: ضرورت پرداختن به علم رجال، قاعده اجماع، نقل مشایخ ثقات، شیخوخیت اجازة، عنوان فصل‌های آن است.

روش‌های فقه الحدیثی امام خمینی (ره)، عصارپور آرانی، محمد، تهران: پژوهشگرده امام خمینی و انقلاب اسلامی

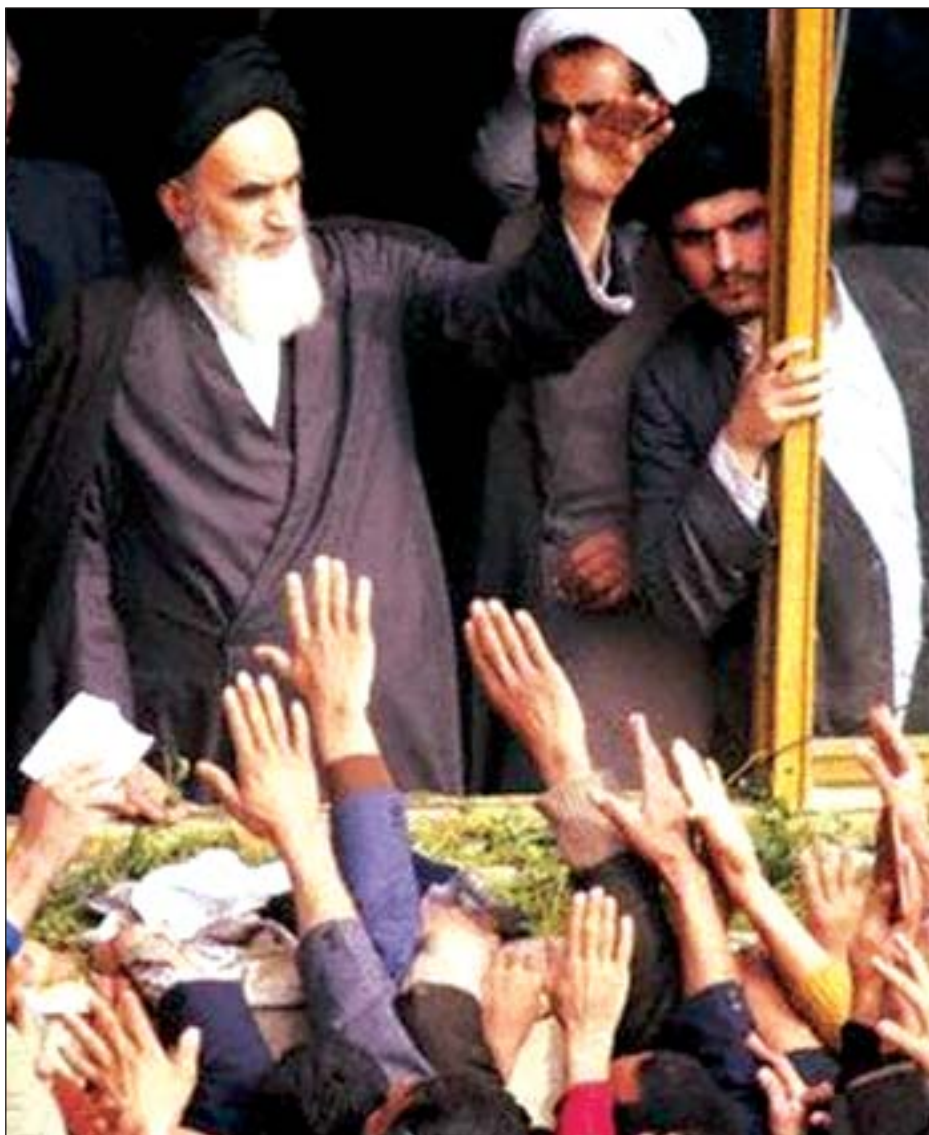
امام خمینی به عنوان احیاکننده معارف الهی که جامع علوم معقول و منقول بودند سهم بسزایی در زنده کردن حدیث، سنت پیامبر (ص) و ائمه اطهار (ع) داشتند. ایشان با دیدی وسیع به احکام الهی و معارف نگاه می‌کردند و با همین منظر احادیث را مورد توجه قرار می‌دادند. این نوشته در پی آن است تا روش‌هایی که امام برای فهم حدیث مورد استفاده قرار داده‌اند، بررسی و تحلیل شود. در مجموعه آثار حدیثی و اصولی، فقهی و تفسیری به بررسی روش‌های فقه الحدیث از منظر امام پرداخته می‌شود. محور مباحث در این کتاب پرداختن به معیارهای نقد و فهم محتوای احادیث خواهد بود. هدف نهایی، شناخت شیوه یا شیوه‌های فهم از متون حدیثی فقه الحدیث و نیز مبانی اصول حدیث‌شناسی در اندیشه امام خمینی و مقایسه و تطبیق آراء و نظرات امام با نظریات مشهور اندیشمندان می‌باشد. علم الحدیث علمی است که به سبب آن سخنان، افعال و احوال پیامبر اکرم (ص) و امامان معصوم (ع) شناخته می‌شود و این علم خود به دو قسم می‌شود: روایه الحدیث و درایه الحدیث.

گفت و گو با رئیس مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران درباره بایسته های تاریخ نگاری امام (ره) و انقلاب

روایت های دست اول

احمد ساجدی: بخش عمده ای از موسسات پژوهشی و جمع کثیری از تاریخ پژوهان در آستانه سی سالگرد انقلاب اسلامی ایران در تدارک هستند تا زوایایی از تاریخ انقلاب اسلامی را بکاوند و طبعاً باید پذیرفت که بازخوانی تاریخ انقلاب اسلامی بدون بررسی زندگی فکری - سیاسی و اجتماعی بنیانگذار آن عملاً غیر ممکن است. از این حیث به نظر می رسد که بخش عمده ای از این واکاوی ها در حوزه آراء، اندیشه ها و نیز سلوک عملی معمار انقلاب اسلامی قابل بازخوانی باشد.

اما آنچه که امروز اهمیت خود را بیش از پیش به ذهنیت فرهنگی ما گوشزد می کند، میزان تلاش های صورت گرفته برای بازخوانی زندگی حضرت امام خمینی (ره) است. این که لزوم این بازخوانی چیست و چه مولفه هایی دارد و تا چه حدی توانسته ایم در عرصه تاریخ نگاری، معمار انقلاب اسلامی را به نسل های بعدی معرفی کنیم و این معرفی از چه زاویه ای صورت گرفته است؟ و ...

دکتر موسی حقانی، رئیس مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران در گفت و گو با کتاب هفته به مناسبت نوزدهمین سالگرد ارتحال جانگداز معمار کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی (ره)، به بخشی از این پرسش ها پاسخ می گوید. او یادآور می شود که کار پژوهشی درباره زندگی شخصیت های بزرگ و اثرگذار تاریخی در اغلب کشورهای جهان، جزو پژوهش های تاریخی است اما تاکنون آن گونه که بایسته و شایسته تاریخ این جغرافیای فکری و فرهنگی است، کار جدی در این حوزه و روش شناسی تاریخ پژوهی شخصیت های تاریخی به چشم نمی آید. البته او منکر تک نگاری های تخصصی طی سال های گذشته نیست اما بر این نکته تاکید دارد که این تک نگاری ها به خودی خود پاسخگوی نیاز جامعه ایران نیست.

اگر بخواهیم یک سیر پژوهشی در حوزه تاریخ نگاری شخصیت های اثرگذار اجتماعی، دینی، سیاسی و ... در ایران، قائل شویم به فقر شدید این دسته از پژوهش ها اذعان خواهیم داشت. گاه با تک نگاری هایی در حوزه جریان های تاریخی و سیاسی در ایران مواجه هستیم که البته هر کدام از این تاریخ نگاری ها بر اساس نوع برداشت و تلقی تاریخ پژوه، به رشته تحریر درآمده اند. در این میان تاریخ نگاری شخصیت ها در ایران پیش از انقلاب نیز بر همین اساس استوار است و کمتر پژوهشی را می توان یافت که بر اساس اسناد و مدارک متقن به بازخوانی نظر و عمل یک شخصیت بپردازد.

به اعتقاد این تاریخ پژوه، خلأ باقیمانده از سال های قبل از انقلاب، امروز چهره تهدید آمیزی به خود گرفته است و بیشتر احساس می شود. البته در حوزه تاریخ نگاری جریان های سیاسی و اجتماعی نظیر انقلاب مشروطه طی سال های گذشته، آثار قابل توجهی - هر چند ناقص - درباره این واقعه و رهبران مشروطه در ایران منتشر شده اما با توجه به اهمیت شخصیت های تاریخی، این حجم کار بسیار اندک و طبعاً با کاستی هایی همراه است.

از سوی دیگر باید پذیرفت که ما در حوزه بازخوانی تاریخی زندگی شخصیت های اثرگذار، آن گونه که باید و شاید کار نکرده ایم و این موضوع در مورد انقلاب اسلامی جدی تر است به طوری که به اعتقاد این تاریخ پژوه در تک نگاری های صورت گرفته پیرامون منش سیاسی و شخصیت اثرگذار حضرت امام (ره) این نقصان بیشتر احساس می شود.

فاصله تاریخی: نقد یک نظریه

عموما یکی از شیوه های مرسوم در عرصه تاریخ نگاری به باور متفکران علم تاریخ، فاصله زمانی از هر واقعه ای برای

آرا و آثار حضرت امام خمینی (ره) تبعات غیر قابل جبرانی خواهد داشت.

از سوی دیگر گاه افراد برداشت های شخصی خودشان را به عنوان تاریخ ارائه می کنند و دفعته برخی از روایان که خود در بطن مسائل حضور داشته اند، به اصالت تاریخی لطمه وارد می کنند. نمونه بارز این مدعیان حقانی برخی تأویل های صورت گرفته از آرای امام طی سال های اخیر است که طی آنها هر کدام از پژوهشگران تنها از زاویه دید خود به شخصیت حضرت امام (ره) نگریسته اند و همین موجب شده تا پژوهشگر از پوشش دیگر وجوه شخصیتی ایشان بازماند.

این تاریخ پژوه بر این باور است که روایت نسل حاضر که امام را درک کرده اند باید محک بخورد تا روایت آیندگان از این شخصیت بزرگ تاریخی، متقن و مستند به واقعیات و کنه آرای ایشان باشد.

اهمیت گرایش به مستندات تاریخی

تاریخ بدون مستنداتش، به باور بخش عمده ای از عالمان علم تاریخ مجعول است و نمی توان آن را قابل قبول دانست. حقانی با تاکید بر این که اسناد و مدارک تاریخی به عنوان ابزار اصلی تاریخ پژوه نقش غیر قابل انکاری در صحت و اتقان روایت های تاریخی بازی می کنند، به لزوم پرداختن به این مستندات تاکید می کند و معتقد است که امسال شاید بهترین آغاز برای استفاده از این مستندات باشد چرا که در آستانه چهل و پنجمین سالگرد قیام تاریخی ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ می توان بر اساس اسناد و مدارک منتشر شده به بازسازی و

دوری جستن از رویکردهای احساسی و مهم تر از همه انتشار اسناد و مدارک در گذر زمان است تا تاریخ پژوه بتواند یک پدیده تاریخی را در فضایی فارغ از مسائل احساسی مورد بازخوانی قرار دهد.

این رویکرد با وجودی که محاسن قابل توجهی دارد در نظر حقانی خالی از اشکال نیست و ممکن است به واسطه حذف روایانی که با موضوع درگیر بوده اند و در بطن آن واقعه با پدیده مورد پژوهش همراهی داشته اند؛ روایت ها نتوانند پیام تاریخی مستور در وقایع و پدیده ها را به اطلاع مخاطب برسانند. «وقتی شما نسل حاضر را که با انقلاب همراه و جایگاه کاریزمانتیک حضرت امام (ره) را درک کرده و در بطن جریان های انقلابی حضور داشته اند از روایت محروم کنید و این وظیفه را به چند نسل بعدتر که این دوره را درک نکرده اند واگذار کنید، روایت تاریخی به واسطه مسائلی نظیر تأویل های یک سویه، اسناد مجعول و ... دچار مشکل خواهد بود.»

به اعتقاد دکتر موسی حقانی عموماً زمانی که یک واقعه تاریخی مورد پژوهش قرار گیرد باید در رویکرد به آن همه جوانب را سنجید. از این حیث رویکردی که معتقد است تاریخ زندگی حضرت امام (ره) باید به واسطه نسل های بعدی روایت شود تا شائبه هر گونه رویکرد احساسی به شخصیت ایشان از میان برود دچار اشکال های جدی است به طوری که گاه ممکن است برخی از بدخواهان اندیشه حضرت امام (ره) با رواج دادن اسناد مجعول روایت های بعدی را تحت الشعاع خود قرار دهند که در این صورت تحریف در

کتاب هفته

ویژه نوزدهمین سالگرد

رحلت حضرت امام خمینی (ره)

شنبه ۱۱ خرداد ۱۳۸۷

تدوین تاریخ نگاری نهضت اسلامی پرداخت تا از این رهیافت امکانی برای تدوین تاریخ انقلاب اسلامی و به تبع آن تاریخ نگاری زندگی حضرت امام (ره) فراوی پژوهشگران پدید آید.

به دنبال روایتی جامع

طی سال های گذشته کتاب های زیادی با محوریت شخصیت جامع بنیان گذار انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (قدس) در ایران و جهان منتشر شده است و هر کدام از پژوهشگران به نوبه خود سعی داشته اند با بازخوانی تاریخ انقلاب و حضرت امام (ره) وجهی از وجوه گوناگون شخصیت جامع الاطراف معمار بزرگ انقلاب اسلامی را آشکار کنند. اما آنچه حقانی بر آن تاکید دارد لزوم ارائه یک روایت جامع تاریخی با استناد به مدارک دقیق و کامل تاریخی از سوی تاریخ پژوهان است.

البته او منکر این واقعیت نیست که ارائه یک روایت جامع از زندگی و شخصیت چند وجهی حضرت امام (ره) نیازمند عزم ملی است و پیشنهاد می کند که مسئولان فرهنگی با تعریف یک پروژه ملی نسبت به رفع این خلأ گام بردارند: «البته این پروژه اجزای خاص خودش را دارد و باید هر کدام از تاریخ پژوهانی که در حوزه تاریخ معاصر ایران و به خصوص تاریخ انقلاب تخصص دارند در بخشی از این پروژه کار کنند. البته تاکنون برخی از این تاریخ پژوهان به دلیل احساس تکلیف بخش هایی از زندگی حضرت امام را با استناد به مدارک تاریخی روایت کرده اند که بخش عمده ای از این تک نگاری ها به زندگی و شخصیت سیاسی حضرت امام (ره) معطوف شده است، اما در هر صورت هنوز یک روایت جامع و کامل از زندگی ایشان در دست نیست.»

آسیب شناسی تک نگاری ها

طبعاً زمانی که خلأیی در یک حوزه تاریخی ایجاد می شود برخی از تاریخ پژوهان بر اساس احساس تکلیف سعی در رفع آن خلأ می کنند و همین تعجیل می تواند موجب ارائه آثار نه چندان متقن تاریخی باشد، از این حیث باید گفت که روایت های متعدد اما شتابزده از این دست نمی توانند به نیاز فکری جامعه پاسخ دهند و حتی نوعی حس اشباع شدگی کاذب را به همراه می آورند: «البته همین نکته می تواند انگیزه خوبی برای ایجاد عزم ملی برای پژوهش در نظر و عمل حضرت امام (ره) برای ارائه تاریخ جامع و کامل از زندگی ایشان باشد.»

مؤلفه های پژوهش در زندگی حضرت امام (ره)

آنچه امروز شاید به عنوان یکی از آسیب های جدی در حوزه تاریخ نگاری انقلاب اسلامی و به تبع آن زندگی حضرت امام (ره) به شمار آید تن دادن به الگوی نظری صرف از سوی تاریخ پژوه است در حالی که باید در مورد این موضوع محتاطانه عمل کرد و دیدگاه های حضرت امام (ره) را با همه ویژگی های خودشان. نظیر رهبری یک نهضت دینی، روحانیت سیاسی، سیاستمداری دینی و... در یک چارچوب تعریف شده مورد مطالعه قرار داد ضمن این که ایشان وجه عرفانی و شخصیت اخلاقی والایی داشته اند که اگر کسی بخواهد شخصیت و سلوک امام (ره) را بدون توجه به این مسائل تحلیل کند، به طور حتم دچار لغزش های تاریخی خواهد بود.

اماروش شناسی تحقیق در مورد زندگی حضرت امام (ره) باید بر چه اساسی استوار باشد؟ به اعتقاد حقانی هر روش شناسی تاریخی بر معرفت شناسی خاصی مبتنی است و طبعاً در مورد تاریخ نگاری زندگی حضرت امام (ره) این معرفت شناسی باید در گستره دینی مورد استفاده قرار گیرد و اگر بخواهیم فارغ از معرفت شناسی دینی، زندگی ایشان را روایت کنیم با مشکل مواجه خواهیم شد.

او برای نمونه به معرفت شناسی پوزیتیویستی که رفتاری حس گرایانه در پیش می گیرد اشاره دارد و یادآور می شود که این شیوه های تاریخ نگاری در مورد شخصیت های دینی عملاً ناکارآمد است چرا که شخصیتی نظیر حضرت امام (ره) به اتکال توجهی جدی دارند و قیام را نیز بر همین اساس سامان داده اند. هر چند باید مؤلفه هایی نظیر ریزیابی، ترتیب بندی علل و عوامل را نیز در کار دخیل کرد اما این مؤلفه ها بدون معرفت شناسی دینی عملاً ناکارآمد خواهد بود.

نگاهی به ویژگی های شعر حضرت امام (ره)

رهبر کبیر؛ شاعر بزرگ

نداشتند، اگر قرار باشد در شرح اشعار ایشان سخن بگویم با ساعت ها بحث کنیم به ویژه که امام در همه سبک ها شعر گفته اند و به حق هم موفق بوده اند.»
به گفته وی امام در غزلیات خود به سبک عراقی و به شیوه حافظ در قصیده هم به سبک خراسانی و به شیوه ناصر خسرو شعر گفته است و با توجه به رباعیات و دیگر اشعار می توان به این نتیجه رسید که ایشان به تمام سبک ها و قالب های شعری اشراف داشته اند و با رعایت اسلوب و ویژگی های همه این سبک ها و در وزن های متنوع شعر سروده اند. وی پهلوی زدن غزلیات امام به اشعار حافظ و قصاید ایشان به اشعار ناصر خسرو را از مهم ترین وجوه شعر این عارف بزرگ می داند.

تواضع، فروتنی و اخلاص به شیوه ائمه (ع) از دیگر ویژگی هایی است که امام در تمام زندگی به آن مقید بودند و در اشعار ایشان به خوبی دیده می شود.
براتی پور می گوید: «در سراسر اشعار امام (ره)، اخلاص، تواضع و خشوع در برابر معبود موج می زند.»
سبزواری معتقد است که امام سراسر عرفان ناب بودند و به انعکاس باطن و ضمیر منیر خویش در اشعار پرداخته اند و برای محبوبی سروده اند که جز خدا کسی نمی تواند باشد.

به گفته سبزواری اشعار امام مرجع مهمی برای انسان سازی است و باید بیش از پیش در زمینه های گوناگون مورد توجه قرار گیرد.

سبزواری عقیده دارد: «لازم است برای پرورش نسل آینده، آثار این مرجع انسان ساز مورد استفاده تمام دست اندرکاران حوزه های فرهنگی و علمی قرار گیرد.»
در کنار توجه عارفانه به حضرت معبود، سرودن اشعاری درباره ائمه معصومین (ع) و به ویژه حضرت امام عصر (عج) و حضرت فاطمه زهرا (س) نیز از احوالات آن عارف بزرگ است و ایشان اشعاری هم درباره این بزرگواران دارند. به عنوان مثال می توان به یک قصیده از ایشان درباره حضرت زهرا (س) و حضرت فاطمه معصومه (س) که با مطلع «ای ازلیت به قربت تو مخمر» آغاز می شود اشاره کرد.

به گفته براتی پور از جمله ویژگی هایی که در اشعار حضرت امام برجسته است صلابت، استحکام و یکدستی ویژه ای است که در تمام اشعار به چشم می خورد.
او می گوید: «امام در غزلیات، قصاید، مسمط، رباعی و در همه قالب های دیگر با صلابت وارد شده اند و به خوبی هم احوال درونی خود را منعکس کرده اند.»
براتی پور می گوید: «متأسفانه بعد شعری حضرت امام را کسی نشناخت و تنها چند شعر ایشان تحلیل و بررسی شد.»

او می گوید: «این در حالی است که اشعار ایشان در تمام زمینه ها ممتاز است و ضرورت بررسی و معرفی بیشتر آن ها بسیار احساس می شود.»

امام یک عارف کامل بودند و از ایشان انتظار دیوانی به شکوه و پرباری دیوان ایشان، انتظاری بجاست.

کریم محمودی: سال ۱۳۶۸ برای مردم ایران یادآور خاطرات تلخی است؛ خاطراتی که با گذشت ۱۹ سال هنوز هم به همان تلخی خرداد است. در میان بهت همگان، امام از میان ما رخت بر بست و مردم ایران و جهان در ماتم و عزای این فرزانه بزرگ به سوگ نشستند.
آنچه پس از رحلت این فرزانه دوران بر زبان ها افتاد و دل ها را به تپش انداخت در کنار ویژگی های عرفانی، معنوی و سیاسی، مجموعه اشعار ایشان بود که انتشار یافت. مجموعه غزل های امام از همان ماه های پس از رحلت ایشان دست به دست شد و تمام مردم ایران و جهان شاهد یکی دیگر از ویژگی های این شخصیت بزرگ جهانی شدند.

حال پس از گذشت نزدیک به دو دهه از آن روزها، دیوان کاملی از اشعار امام فراهم آمده است و شامل مجموعه ای از غزلیات، قصاید، رباعی ها و مسمط است. این که این اشعار چه ویژگی هایی دارند و با نظر به روح بلند و اندیشه عارفانه حضرت امام چگونه قابل بررسی هستند از جمله نکاتی است که در این گزارش و با بهره گیری از کارشناسان حوزه شعر به آن خواهیم پرداخت.

عباسعلی براتی پور، با اشاره به این که برای بررسی ویژگی های شعری هر شاعری باید به ویژگی های شخصیتی، زندگی، شرایط اجتماعی، سیاسی و فرهنگی و احوالات درونی و بیرونی وی پرداخت می گوید: «امام بزرگوار و بسیاری از علمای بزرگ دین که دستی هم در شعر داشته و مجموعه اشعاری گردآوری کرده اند هرگز خود را شاعر نمی دانستند. چرا که ایشان شأن علمی و تقوای این بزرگواران بالاتر از شاعری است.»

وی با اشاره به دیوان اشعار حضرت امام (ره)، غزلیات آن پیر فرزانه را اشعاری عارفانه و عاشقانه می داند و می افزاید: «این مجموعه ترکیبی از عشق و عرفان است.»
وی با اشاره به غزل ایشان با مطلع «یاد روزی که به عشق تو گرفتار شدم» می گوید: «این غزل نشان می دهد که ایشان از مشرب عرفانی و عشق به معبود لبریز بوده است.»

حمید سبزواری، شاعر پیشکسوت هم اشاره می کند که امام شاعر نبودند و نمی خواستند شعر بگویند اما با توجه به مسلک عرفانی و ویژگی های عرفانی و معنوی، احوالات درونی خود را به صورت شعر بیان کرده اند.
به گفته سبزواری اشعار امام سرشار از عرفان است و از روی تفکر و تأمل در امور معنوی سروده شده اند.

سبزواری که اشعار فراوانی درباره حضرت امام (ره) سروده و درباره قیام امام و نهضت اسلامی هم اشعار پر مغزی دارد، دوری از ظواهر دنیوی و عمق معنوی را ویژگی دیگر اشعار امام می داند.

این که امام قصد و هدف شاعری نداشته بر کسی پوشیده نیست اما این که در وادی غزل، قصیده، رباعی و حتی مسمط وارد شده و اشعار پر مغزی سروده است چیزی نیست که بر کسی پوشیده بماند.

براتی پور می گوید: «با وجود این که امام داعیه شاعری

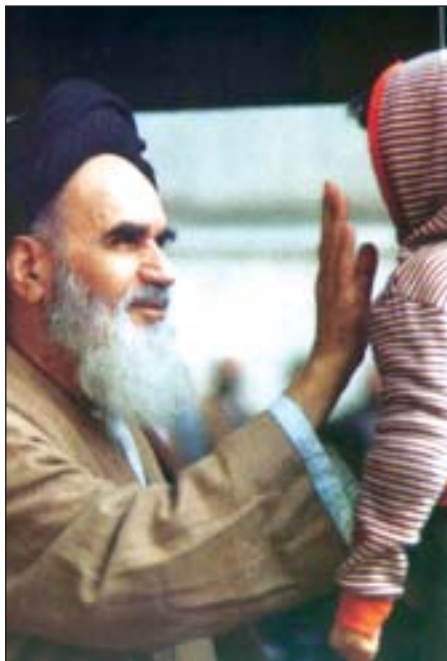
ویژه نوزدهمین سالگرد

رحلت حضرت امام خمینی (ره)

روایت تاریخی زندگی و اندیشه‌های امام (ره) برای مخاطب کودک و نوجوان

رایحه مهربانی

شرایطی را فراهم می‌آورد تا افرادی به تحریف حقایق زندگی امام خمینی (ره) بپردازند، به همین خاطر، پژوهشگران باید به تحقیق درباره اندیشه‌ها و سبک زندگی این بزرگوار روی آورند و اطلاعات دقیق و مستندی را در اختیار نویسندگان و شاعران کودک و نوجوان قرار دهند.»

فرهمندیان، داستان را یکی از بهترین روش‌ها برای آشنا کردن کودکان و نوجوانان با زندگی امام خمینی (ره) می‌داند و معتقد است: «این گروه سنی، همچون دیگر مخاطبان از پند و اندرز و آموزش مستقیم لذت نمی‌برند، به همین خاطر بهتر است نویسندگانی که با دنیای کودکان و نوجوانان آشنا هستند و نیازهایشان را می‌شناسند، به نوشتن داستان‌هایی زیبا درباره روش زندگی شخصیت دین تاریخی و مذهبی بپردازند و چه خوب که خود کودکان نیز در این داستان‌ها حضور داشته باشند. برای مثال بهتر است نویسندگان نیز به رفتار امام با کودکان بپردازند.»

روایت رفتار امام (ره) با کودکان

جعفر ابراهیمی (شاهد) با اشاره به این که کودکان و نوجوانان از کارهای شعاری روی گردان هستند بیان می‌کند: «امام خمینی (ره)، زندگی و عقاید ویژه‌ای داشته که برای کودکان و نوجوانان، جذاب و تأثیرگذار است که از آن میان می‌توان به ساده‌زیستی، رفتار خوب با کودکان و... اشاره کرد.»

وی یکی از بهترین منابع برای نوشتن درباره امام خمینی (ره) را خاطرات ثبت شده از زندگی این بزرگوار می‌داند و معتقد است: «نویسندگان می‌توانند به خاطراتی که از امام ثبت و ضبط شده مراجعه کنند و حتی می‌توانند از قالب خاطره - قصه برای کار خود بهره ببرند و چه بهتر که خاطراتی را به قالب قصه درآورند که کودکان و نوجوانان در آن حضور دارند برای مثال می‌توانند به خاطره‌هایی که از زبان نوه‌های امام نقل شده رجوع کنند یا از برخورد امام با نوه‌هایشان سخن بگویند.»

ابراهیمی زندگی و افکار امام خمینی (ره) را از ابعاد گوناگون قابل بررسی می‌داند و می‌گوید: «امام، علاوه بر این که شخصیتی تاریخی - سیاسی است، دارای زندگی چند وجهی و قابل تأملی است که شناختن و شناساندن آن به نوجوانان و جوانان، مهم و ضروری است و چه بهتر که نویسندگان به بررسی و وااشکافی آن بپردازند.»

وی همچنین معتقد است: «نویسندگان اگر به بررسی آثار و افکار امام بپردازند، می‌توانند این جنبه‌های ناشناخته را دریابند. برای نمونه با مطالعه کتاب چهل حدیث به جنبه عرفانی شخصیت امام خمینی (ره) پی می‌برند یا تفسیر سوره حمد را که می‌خوانند با روحی بزرگ آشنا می‌شوند که نگاه زیبایی به جهان و جهانیان داشته است، اگرچه امام، علاوه بر شعر و عرفان، شناخت عمیقی نیز نسبت به سیاست و اجتماع داشته‌اند.»

لیلا موآقی: نوشتن از تاریخ و شخصیت‌های تاریخی، کار چندان ساده‌ای نیست. حالا اگر بخواهی با کودکان از تاریخ سخن بگویی، دشواری کار چند برابر می‌شود چرا که هم باید تاریخ و فراز و فرودهای آن را به خوبی بشناسی و هم با ذهن و زبان کودکان آشناباشی؛ به ویژه اگر موضوع این تاریخ‌نگاری، روایت زندگی و ابعاد شخصیت حضرت امام خمینی (ره)، بنیانگذار و معمار انقلاب اسلامی باشد.

دغدغه روایت سلوک و زندگی پربار حضرت امام (ره) برای کودکان موجب شد تا به سراغ چند تن از صاحب‌نظران برویم و نظراتشان را درباره گفتن از تاریخ و شخصیت جاودانه‌ای چون امام خمینی (ره) جویا شویم. نتیجه این گفت‌وگوها را می‌خوانید.

محمد میرکیانی، نویسنده و مدیر گروه کودک و نوجوان شبکه اول سیما معتقد است: «نویسندگان هم می‌توانند به طور مستقیم به زندگی امام خمینی (ره) بپردازند و کاملاً وفادار به مستندات تاریخی باشند و هم می‌توانند به حواشی زندگی این شخصیت تأثیرگذار تاریخ معاصر توجه کنند.»

وی توانایی و خلاقیت نویسنده را شرط لازم برای نوشتن درباره شخصیت‌های تاریخی می‌داند و می‌گوید: «نویسندگان چه به اصل زندگی امام بپردازند و چه حواشی آن را بیان کنند باید خلاقیت لازم برای پرداختن به وقایع و شخصیت‌های تاریخی و توانایی رسیدن به زبان و درکی تازه را داشته باشند. همچنین باید از شعارزدگی پرهیز کنند و با پرو بال دادن به تخیل خود، داستان زندگی امام خمینی (ره) را به کودکان و نوجوانان منتقل کنند.»

نویسنده کتاب «قصه ما مثل شد»، پژوهش را لازمه نوشتن کتاب‌های تاریخی می‌داند و معتقد است: «نویسندگان ما» برای پرهیز از افراط و تفریط باید به پژوهش درباره شخصیت‌های تاریخی از جمله زندگی، آرا و افکار امام خمینی (ره) بپردازند و باید حقیقت زندگی آنان را به بیجه‌ها معرفی کنند تا کودکان و نوجوانان بتوانند این افراد را الگوی خود قرار دهند.»

محمد فرهمندیان، کارشناس تالیف و تدوین کتاب‌های درسی نیز بر این باور است که می‌توان از وجوه گوناگون به تصویر کردن زندگی امام خمینی (ره) برای کودکان پرداخت که یکی از این قالب‌ها، وجه تاریخی زندگی ایشان است به این معنی که امام به هر حال در برهه‌ای از زمان سرگذشتی داشته‌اند. هر چند مستندنگاری و مراجعه کردن به مستندات تاریخی، یکی از ضرورت‌هایی است که نویسندگان باید به آن توجه کنند.

وی با اشاره به این که گذر زمان، روایت تاریخی زندگی امام را دشوارتر می‌کند، می‌گوید: «مرور زمان، موجب از بین رفتن شاهدان عینی و کمرنگ شدن مستندات تاریخی می‌شود و

ابراهیمی داستان را مناسب‌ترین قالب برای پرداختن به زندگی شخصیت امام (ره) می‌داند و می‌گوید: «شعر، زبان احساسات است و به بیان کلیات می‌پردازد اما نمی‌تواند با کودکان و نوجوانان از اندیشه‌های امام سخن بگوید، در حالی که داستان و خاطره‌هایی که به صورت قصه نقل می‌شوند، بهتر می‌توانند حقیقت زندگی امام خمینی (ره) را منتقل کنند، اگرچه از قالب شعر هم می‌توان استفاده کرد.»

تکنیک‌های روایت

حسین شیخ‌الاسلامی، نویسنده و منتقد ادبیات کودک و نوجوان معتقد است: «کلی‌گویی و مطلق‌گرایی در ادبیات کودک تأثیرگذارتر است تا بزرگسال در ادبیات کودک، نویسندگان با کودکی حرف می‌زنند که قرار است بزرگ شود و خیلی چیزها را تغییر دهد، به همین خاطر احساس می‌کنند، بهتر و راحت‌تر می‌توانند با او ارتباط بگیرند.»

وی بعضی از کتاب‌های شعاری را کتاب‌هایی موثر می‌داند و می‌گوید: «بعضی نویسندگان، آنقدر خوب داستان و عناصر داستانی را خوب می‌شناسند و چنان با سوز و شور، تکنیکی برخورد می‌کنند که خواننده را مخاطبان خود تأثیر می‌گذارد حتی اگر به باور بعضی، شعاری کار کرده باشند اما خطر عمده‌ای که کتاب‌های تاریخی را تهدید می‌کند، لبریز بودن این آثار از اعداد، ارقام و اطلاعاتی است که به کار کودکان و نوجوانان نمی‌آید، بدون آن که آن واقعه یا شخصیت تاریخی را آن گونه که باید و شاید به آنان معرفی کند.»

شیخ‌الاسلامی یادآور می‌شود: «نویسندگان کتاب‌های تاریخی برای کودکان و نوجوانان باید شخصیت‌ها را در بسترهای تاریخی - اجتماعی روزگارشان بشناسند البته شخصیت برجسته‌ای چون امام خمینی (ره) در این مورد استثنا هستند چون بیش از آن که شرایط اجتماعی، بسترهای لازم را برای انقلاب اسلامی پدید آورند، ایشان بودند که شرایط را برای رسیدن به این دگرگونی فراهم کردند.»

برخورد خوش با دیگران از جمله با کودکان و... از مواردی است که نویسنده در کتاب «سیب و آرزو» به آن پرداخته و تلاش کرده با لحنی اندرزگونه و بیانی مستقیم در قالب داستان و خاطره‌گویی، کودکان را به پیروی از آن فراخواند.

فتاحی در این مجموعه علاوه بر پرداختن به جنبه‌های گوناگون زندگی امام خمینی (ره) به سال‌های پیش از انقلاب اسلامی و حال و هوای مردم در آن روزگار توجه کرده و زمینه‌ای را فراهم آورده است که کودکان و نوجوانان علاوه بر آشنایی با زندگی بنیان‌گذار انقلاب اسلامی با تاریخ انقلاب نیز تا حدی آشنا شوند زیرا نمی‌توان از امام خمینی (ره) گفت و به تاریخ انقلابی که امام (ره)، آن را بنیان نهاد اشاره‌ای نکرد.

چشمه رویایی، راه آسمان، نماز شب، عبادت، رعایت حق دیگران، دزدان مروارید و... داستان‌واره‌ها و خاطره‌گویی‌هایی است که در این مجموعه گردآمده‌اند. امیررضا ستوده، کار تحقیق و پژوهش این مجموعه را برعهده داشته است، اگرچه ای کاش کودکان و نوجوانان حضور پررنگ‌تری در این کتاب داشتند. برای مثال نویسنده می‌توانست خاطره‌هایی را انتخاب و بازنویسی کند که به ارتباط امام خمینی (ره) با فرزندان و نوه‌هایشان برمی‌گشت یا برگرفته از سخنانی بود که ایشان خطاب به کودکان و نوجوانان مطرح کرده‌اند. اکبر نیکان‌پور، تصویرگر کودک و نوجوان نیز این کتاب را تصویرگری کرده است. «سیب و آرزو» را نشر پنجره در ۱۲ هزار جلد منتشر کرده است.

نگاهی کوتاه به کتاب «سیب و آرزو»

آرزوهای چیدنی

گفتن از تاریخ و شخصیت‌های تأثیرگذار تاریخی، کار بسیار دشواری است و این سختی زمانی بیشتر نمایان می‌شود که نویسندگان و تاریخ‌نگاران بخواهند آن را با زبان و دنیای کودکان هماهنگ و همراه کنند.

به راستی چگونه می‌توان به حقیقت تاریخ دست یافت و آن را به زبانی ساده و شیوا به کودکان و نوجوانان منتقل کرد؟

بعضی قالب خاطره را مناسب‌ترین روش برای شناساندن شخصیت‌های تاریخی به بیجه‌ها می‌دانند و برخی بر آنند تا کودکان و نوجوانان را از طریق داستان با زندگی، آثار و افکار مردان بزرگ آشنا کنند و هر قالب و روشی نیز علاوه‌به‌مندان خاص خود را دارد و می‌تواند مخاطبان را با بخشی از تاریخ آشنا کند. حسین فتاحی در کتاب «سیب و آرزو» به بازنویسی خاطراتی درباره بنیان‌گذار انقلاب اسلامی پرداخته است. نویسنده در این مجموعه کوشیده تا حقایقی از زندگی امام خمینی (ره) را در قالب خاطره آشکار کند. رازداری، ساده‌زیستی، امانتداری،

پای صحبت گلعلی بابایی درباره کتاب «همپای صاعقه»

ادامه روایت تا آخرین خاکریز

«بسم الله الرحمن الرحيم این کتاب یک منبع بسیار غنی و ارزشمند است که از آن می توان ده ها کتاب، فیلمنامه و زندگینامه استخراج کرد. لحظات و حالات ثبت شده در سراسر این کتاب، همان ظرافت های حیرت انگیزی است که از مجموع آن تابلوی پرشکوه و با عظمت عملیاتی چون فتح المبین و بیت المقدس پدید آمده و برترین های هنر جهاد و ایثار و شجاعت و ابتکار را در مجموعه نمایشگاه بی نظیر هنرهای انقلاب اسلامی نشان می دهد. این مردان بزرگی که نام آنها بسی آسان بر زبان و دل غافل ما می گذرد، از جنس همان اخوان صفا و فرسان هیجانند که سید شهیدان سلام الله علیه آنها را با عظمت و سوز و مهر، مخاطب ساخت و از فقدان آنان غمگین بود. سلام خدا و بندگان برگزیده و فرشتگان و رسولان و انثار روح مطهر آنان باد. در روز و شب هایی از آبان و آذر ۸۶ صفحه به صفحه و سطر به سطر مطالعه و نیوشیده شد.» آنچه خواندید، جملائی است که رهبر معظم انقلاب حدود شش ماه پیش به عنوان تقریظ در انتهای کتاب «همپای صاعقه» نوشته اند؛ کتابی ۸۰۰ صفحه ای که با تلاش گلعلی بابایی و حسین بهزاد روند شکل گیری

و کارنامه لشکر ۲۷ محمد رسول الله (ص) را روایت می کند. رهبر معظم انقلاب معمولاً کتاب هایی را که مطالعه می کنند از دست نوشته های خود بی نصیب نمی گذارند: «من کتاب هایی را که می خوانم، معمولاً پشتش یادداشت یا تقریظی می نویسم یعنی اگر چیزی به ذهنم آمده، پشت آن یادداشت می کنم.» نوشته های اختصاصی ایشان درباره کتاب های دفاع مقدس پیش از این در اثر «من و کتاب» توسط انتشارات سوره مهر منتشر شده است. این کتاب عنوان پر فروش ترین اثر انتشارات سوره مهر را در نمایشگاه بیست و یکم از آن خود کرد.

پس از انتشار تقریظ رهبر معظم انقلاب بر کتاب «همپای صاعقه» که در ایام برگزاری نمایشگاه بین المللی کتاب امسال صورت گرفت، این کتاب ناگاه مورد توجه بسیاری از علاقه مندان قرار گرفت و به سرعت نایاب شد. هر چند که پیش از این چندین بار بازار موجود نبود. به همین دلیل به سراغ گلعلی بابایی از نویسندگان این کتاب رفته ایم و درباره آن با او گفت و گو کرده ایم. گلعلی بابایی در ابتدا از اواخر سال ۱۳۷۶ یاد می کند؛ زمانی که پس از برگزاری کنگره شهدای لشکر ۲۷ محمد رسول الله (ص) قرار شد که کارنامه این لشکر در قالب دو پروژه تدوین شود. ابتدا کارنامه عملیاتی آن بر اساس وقایع و حوادثی که رخ داده است و دیگری تدوین کارنامه تصویری لشکر در قالب یک کتاب عکس نفیس. وی در این باره می گوید: «در بحث عکس، مقداری از کار انجام گرفت و تعدادی عکس جمع آوری شد، اما با شهادت شهید جان بزرگی که مسئولیت کار را عهده دار بود، این بخش متوقف شد و به سرانجام نرسید و تنها به صورت نمایشگاه ظهور پیدا کرد. اما کارنامه عملیاتی لشکر در همان زمان با قوت پیگیری و انجام و پس از چهار سال تلاش در سال ۷۹ چاپ و منتشر شد.»

این کتاب که فاصله زمانی دی ماه سال ۱۳۶۰ تا ۱۴ تیر سال ۱۳۶۱ را روایت می کند تنها متوجه عملیات های فتح المبین و بیت المقدس نیست، بلکه به عقب تر از آن برگشته و ابتدا به سراغ قهرمانان و

موسسان اولیه تیپ محمد رسول الله (ص) رفته است. چنانچه بابایی می گوید، جملات آغازین کتاب از مریوان و با حاج احمد متوسلیان آغاز می شود: «ما ابتدا با حاج احمد در مریوان همراه می شویم و به روایت اقدامات و عملیات های او در این شهر می پردازیم، به ویژه عملیات محمد رسول الله (ص) که مقدمه ای برای تشکیل این تیپ شد. به شهر پاوه و به شهید همت و نیروهای او که عنصر مهمی در تشکیل تیپ بودند نیز سری می کشیم. بچه های سپاه همدان به فرماندهی محمود شهبازی دیگر قهرمانان کتاب و تشکیل دهندگان تیپ محمد رسول الله (ص) هستند که ما از آنان نیز سخن گفته ایم.»

کتاب در سه فصل، وقایع شش ماهه روایت می کند. بابایی و بهزاد در فصل اول چرایی و چگونگی آغاز جنگ، اتفاقات یک سال ابتدایی و کارشکنی های مختلف بنی صدر و لیبرال ها را مورد اشاره قرار می دهند. آنان در فصل بعد به روایت نبرد محمد رسول الله (ص)، یافتن قهرمانان کتاب و بنیانگذاران تیپ محمد رسول الله (ص) می پردازند و در نهایت روند شکل گیری تیپ و عملیات های فتح المبین و بیت المقدس و سپس اعزام قوا به لبنان از زبان اسناد توسط نیروهای رژیم صهیونیستی به پایان می رسد.

خلوص روایت ها

بابایی در مورد این اثر می گوید: «در کتاب برای هر عملیات یک بحث جامع مطرح می شود. از الف تا یای هر عملیات لحظه به لحظه جلو می رویم. با نیروها در پیاده شدن از قطار، در سازماندهی گردان ها و در رزم شبانه حضور داریم. به جلسات و گفت و گوهای فرماندهان که برای طرح ریزی عملیات تشکیل شده است، می رویم و حتی از مشاجره های آنان می گوئیم. همچنین شروع عملیات و حرکت گردان ها را از زبان خبرنگار حاضر، فرمانده گردان و یا گروهان و نیروهای عادی تا بسیجی ۱۵ ساله تک تیرانداز روایت می کنیم. پس از آغاز عملیات با بی سیم ها همراه می شویم و لحظه به لحظه با اپراتور

خرمشهر در قاب های ماندگار

مریم مسعود: دو کتاب عکس «خرمشهر» و قاب های ماندگار ششم خرداد با حضور عکاسان دفاع مقدس و فرماندهان سال های جنگ در مجتمع فرهنگی و هنری اسوه رونمایی شدند.

در این مراسم که با حضور سردار سرلشکر سیدیحیی (رحیم) صفوی، مشاور عالی مقام معظم رهبری در نیروهای مسلح و سردار بهروز اثباتی، معاون فرهنگی و اجتماعی نیروی مقاومت بسیج برگزار شد، هشتمین جلد کتاب عکس دفاع مقدس با عنوان «خرمشهر» به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی شامل ۲۸۷ عکس از ۴۸ عکاس رونمایی شد. این کتاب توسط بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس و انجمن عکاسان انقلاب اسلامی و دفاع مقدس در ۳۲۰ صفحه به صورت رنگی به چاپ رسیده است.

مشاور عالی مقام معظم رهبری در امور نظامی با اشاره به انتشار مجموعه کتاب های جنگ تحمیلی پیشنهاد کرد: انتشار این کتاب ها از نظر موضوعی به گونه ای باشد که در نهایت تصویری از کل دوران جنگ و دفاع مقدس را در این کتاب ها داشته باشیم.

سردار سرلشکر سیدیحیی (رحیم) صفوی از مسئولان گردآوری و تدوین این کتاب ها خواست علاوه بر خرمشهر به دیگر مناطق کشور مانند کردستان که پیش از آغاز دوران دفاع مقدس درگیر جنگ بوده اند نیز بپردازند. وی افزود: بسیاری از عکس های دوران دفاع مقدس در منازل و ادارات مختلف در حال خاک خوردن است و شایسته است تا بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس نسبت به استخراج این عکس ها اقدام کند و با سازماندهی آنها جلوی نابودی این آثار را بگیرد.

رحیم صفوی ضمن پیشنهاد تشکیل انجمن عکاسان مقاومت جهان اسلام تاکید کرد: «باید سازمان ها و دستگاه های مرتبط حمایت های لازم را از عکاسان انجام دهند زیرا این عکس ها موجب ثبت و ضبط افتخارات آن دوران برای ملت بزرگ ما شده است.»

احسان محمد حسینی، معاون هنری بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس هم از تجدید چاپ دوره شش جلدی و نایاب کتاب های عکس «جنگ تحمیلی» در قطع کوچک تر خبر داد و با اشاره به چاپ اولین جلد از مجموعه کتاب های «قاب های ماندگار» با گزیده عکس های احسان رجبی از جنگ گفت: «جلدهای دیگر این مجموعه به آثار شهید سعید جان بزرگی، کاظم اخوان و محمدحسین حیدری اختصاص دارند.»

وی افزود: «بعد از موفقیت استان اصفهان در چاپ کتاب عکس عکاسان اصفهانی از دفاع مقدس، استان های همدان و خراسان رضوی نیز کتاب های خود را آماده چاپ کرده اند.»

در ادامه سید عباس میرهاشمی، رئیس انجمن عکاسان انقلاب اسلامی و دفاع مقدس نیز با اشاره به زمان طولانی ۳۰ ماهه برای جمع آوری کتاب خرمشهر، این کتاب را اثری مانا و تاثیرگذار برای نسل های بعد خواند.

در حاشیه این مراسم ۴۶ اثر از عکاسان دفاع مقدس با موضوع عملیات بیت المقدس، آمادگی برای شروع این عملیات و روزهای مقاومت و آزادسازی خرمشهر به نمایش گذاشته شد.

جلدهای اول تا ششم مجموعه «جنگ تحمیلی» خارج از کشور چاپ و صحافی شدند تا این که جلد هفتم آن با موضوع زن در دفاع مقدس سوم خرداد سال گذشته با همت بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس و انجمن عکاسان انقلاب اسلامی و دفاع مقدس به چاپ رسید و هفته پیش نیز شاهد رونمایی از جلد هشتم آن با موضوع خرمشهر بودیم.

مرکز پیام هستیم و...»

بابایی به روایت هایی که از منظر عراقی ها طرح شده اشاره می کند و می گوید که یک روایت مشخص از چند منظر و دیدگاه مطرح شده است به گفته او کتاب از تاثیر گذاری عملیات ها بر فضای جامعه داخلی و بین المللی نیز غافل نشده است و در واقع خواننده کاملاً در فضای جامعه داخلی و بیرونی قرار می گیرد.

بابایی می گوید: «دخل و تصرف در زبان راویان صورت نگرفته است. در واقع ما هر گفته ای که راوی عنوان کرده آن را با همان لحن آورده ایم.» کتاب «همپای صاعقه» که نخستین بار حوزه هنری آن را در سال ۷۹ به چاپ اول رسانده، به سرعت فروش رفت و چند سالی در بازار نایاب شد. بعد از آن یک بار هم فرهنگسرای پایدار به چاپ این کتاب دست زد، اکنون تهیه کتاب همپای صاعقه بسیار مشکل است. البته بابایی می گوید که انتشارات حوزه هنری و روایت فتح برای چاپ جدید کتاب اعلام آمادگی کرده اند و به زودی چاپ جدید آن به دست علاقه مندان خواهد رسید.

توجه آقا برای من دلگرمی است

نویسندگان کتاب همپای صاعقه در مقدمه این کتاب قول داده بودند که نگارش کارنامه عملیات های دفاع مقدس محدود به این کتاب نشود و کتاب هایی با همین قالب، کل تاریخچه جنگ را در بر بگیرد. بابایی عنایت رهبر معظم انقلاب را دلگرمی و انگیزه ویژه ای برای ادامه کار عنوان می کند و می گوید که حتما کار را ادامه خواهد داد.

نویسندگان کتاب «همپای صاعقه» پیش از پژوهش برای نگارش جلد دوم این مجموعه تصور می کردند که پوشش چند عملیات در قالب این جلد ممکن است اما ادامه کار ثابت کرد که چنین نیست: «وقتی وارد مرحله پژوهش و جمع آوری شدیم، احساس کردیم که خود عملیات رمضان که آغاز جلد دوم بود، یک کتاب مستقل خواهد شد و همین طور هم شد. «ضربت متقابل» در واقع تنها به تابستان سال ۱۳۶۱ می پردازد. در عملیات رمضان، ایران برای اولین بار می خواهد از مرز عبور کند و وارد خاک عراق شود. ما در این جلد باید و نباید های این کار را از نظر کارشناسان و مسئولان مملکتی ارائه کرده ایم و نیز پاسخ پرسش هایی که در مورد ادامه جنگ پس از فتح خرمشهر مطرح می شود در آن وجود دارد و در واقع تقریباً هیچ سؤالی را برای کسانی که جنگ را ندیده و درک نکرده اند و نسبت به این مقطع سوالاتی دارند، باقی نمی گذارد.»

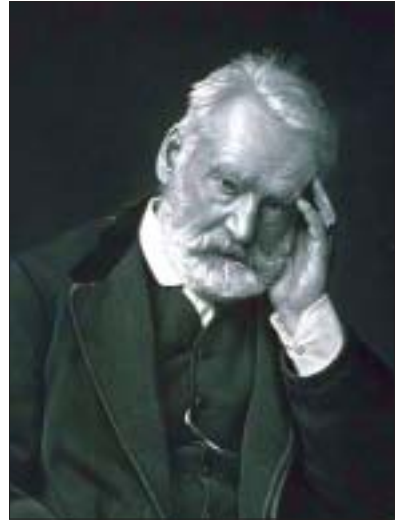
بابایی که پیش از این کتاب های «قطعه رهایی»، «غریب هور»، «عقیان بازی دراز»، «نبردهای جنوب اهواز» و «ققنوس فاتح» را به چاپ رسانده است، هم اکنون نیز به کمک حسین بهزاد در حال جمع آوری منابع برای نگارش جلد سوم تاریخچه جنگ است و تقریباً به انتهای پژوهش رسیده است. عملیات مسلم بن عقیل و والفجر مقدماتی که پس از عملیات رمضان به وقوع پیوست، موضوع این کتاب است. او همچنین کتابی با عنوان «از الوند تا قراویز» را به پایان برده است که به رزمندگان همدانی در جنگ می پردازد. «گردان حبیب لشکر ۲۷ محمد رسول الله (ص)» نام اثر دیگری است که بابایی را به خود مشغول کرده است.

زهره نیلی

با محسن سلیمانی درباره تلخیص و ترجمه «بینوایان»

در یاد در آکواریوم

ویکتور هوگو

چیزی به متن نمی‌افزایم و تنها به کاستن و پیرایش آن به قصد زیباتر شدن می‌پردازم. وی خلاصه کردن را ویژه داستان‌های خطی و روایی و نه آثار سوررئالیسم می‌داند و معتقد است: «داستان‌هایی را که زبان شعرگونه دارند و به ویژگی‌های مدرن رمان نزدیک می‌شوند، نمی‌توان به صورت خلاصه درآورد. زیرا این داستان‌ها، حتی قابل ترجمه کردن هم نیستند و در ترجمه، تا حد زیادی ازدست می‌روند تا آنجا که جیمز جویس، نویسنده سوررئال ایرلندی به مترجم فرانسوی آثارش می‌گوید که آنچه نوشته‌ای، اگر چه بسیار خوب است اما متن من نیست.»

سلیمانی معتقد است که خواندن خلاصه داستان‌ها، عطش کودکان به اصل داستان را فرو نمی‌نشانند بلکه آنها را به خواندن کتاب، علاقه‌مند می‌کند و موجب می‌شود تا آنان به اندازه فهم و درک خود از متون و شاهکارهای ادبی جهان لذت ببرند و به بی‌تی از مولانا اشاره می‌کند: گر بریزی بحر را در کوزه‌ای/ چند گنجد قسمت یک روزه‌ای.

سلیمانی در پاسخ به این سؤال که تا چه اندازه توانسته اید فضای داستان را بازسازی و به خواننده معرفی کنید می‌گوید: «حتی هموطنان دیکنز، مارک تواین و هوگو هم نتوانسته‌اند به باز آفرینی صحنه‌های جذاب پرداخته و روح حاکم بر اثر را آن گونه که باید و شاید حفظ کنند. اگر چه من تلاش کرده‌ام تا با تکیه بر متن اصلی، تا آنجا که می‌توانم به دنیای روحی نویسنده‌ها نزدیک شوم و خواننده را با این فضای ذهنی آشنا کنم.»

وی معتقد است که برای خلاصه کردن داستان، تنها آشنایی با زبان و روان نویسنده و تکیه بر متن اصلی، کفایت نمی‌کند و مترجم، علاوه بر این باید با ساختار داستان آشنا باشد و کارکردهای آن را به خوبی بشناسد و گرنه تبدیل یک صحنه جذاب به یک خلاصه بی‌نمک، همه رمان را درهم می‌ریزد. همچنین کسانی که به خلاصه کردن داستان‌های معروف کلاسیک می‌پردازند باید مخاطب خود را به خوبی بشناسند و میزان ظرفیت و حوصله او را بدانند.

سلیمانی در پاسخ به این که چگونه می‌توان به خلاصه کردن آثار نویسندگان صاحب‌سبک پرداخت می‌گوید: «بعضی معتقدند که نیازی به حفظ سبک و زاویه دید نویسنده نیست. اما من بیشترین حق را به پدیدآورنده اثر می‌دهم و معتقدم که باید سبک و ویژگی‌های زبانی او حفظ شود. به همین خاطر

خوانندگان را در قالب داستانی چندصفحه‌ای با زمانی تأثیرگذار و طولانی چون «بینوایان» آشنا کرده، می‌گوید: «من کوشیده‌ام تا خوانندگان را با پاره‌ای اطلاعات مفید و مختصر آشنا کنم و گرنه معتقدم خواندن خلاصه داستان، هیچ کدام از خوانندگان را از مطالعه متن اصلی داستان، بی‌نیاز نمی‌کند بلکه چشم آنها را بر زیبایی‌های متن می‌گشاید و آنان را به خواندن آثار بزرگانی چون هوگو، تولستوی، داستایفسکی و... علاقه‌مند می‌کند و گرنه چگونه می‌توان کلیت بینوایان را نادیده گرفت و اندیشه‌ها و تنهایی‌های ژان والژان را در چند صفحه گنجانده؟!»

مترجم رمان بینوایان که پیش از این نیز آثاری از تولستوی، چارلز دیکنز، داستایفسکی و... را برای نوجوانان تلخیص، ترجمه و به همت انتشارات پیدایش منتشر کرده معتقد است: «داستان‌های نویسندگان بزرگی چون دیکنز همیشه در اوج نیست و در خیلی موارد مردداست و نویسنده تنها به پرگویی و اظهار فضل پرداخته زیرا مخاطب امروز را نمی‌شناخته است. به عبارتی در بسیاری از آثار کلاسیک، توصیف، گاه فراتر از نیاز واقعی داستان است. در چنین شرایطی، هوشیاری مترجم ایجاب می‌کند، بخش‌هایی از داستان را به گونه‌ای حذف کند که به طرح اصلی، لطمه‌ای وارد نشود. برای مثال می‌تواند به خلاصه کردن توصیفات جزئی و کشدار و حذف شخصیت‌های فرعی بپردازد.»

انتشار شاهکارهای ادبی کلاسیک جهان در دوره‌های مختلف تاریخ با ترجمه‌های گوناگون و به همت مترجمان متفاوت، از جریان‌های تثبیت شده در حوزه ادبیات کلاسیک است که در کشور ما هم نمونه‌های فراوانی از آن را در دوره‌های مختلف، شاهد بوده و هستیم. نمونه تازه‌ای از این گونه ترجمه‌ها، برگردان شاهکار بی‌مانند ویکتور هوگو، نویسنده فرانسوی است که در قالب دو جلد و به همت انتشارات افق منتشر شده است.

محسن سلیمانی، مترجم این کتاب کوشیده تا آنجا که می‌تواند به زبان و ذهن نوجوانان امروز نزدیک شود و به خلاصه کردن متن داستان بپردازد تا حدی که به اصل و کلیت اثر، آسیبی وارد نشود. زیرا سلیمانی بر این باور است که تنها از این طریق می‌توان خوانندگان پرمشغله و بی‌حوصله‌ای را که از یک طرف دوست دارند، بدانند و ویکتور هوگو در «بینوایان» چه گفته و از سوی دیگر، فرصتی برای خواندن این داستان طولانی ندارند، با این گونه کتاب‌ها آشنا کرد. به همین خاطر او به زودن پیرایه‌ها پرداخته و گوهر داستان را از درون صدف متن، بیرون کشیده است. برای نمونه هوگو در آن زمان، ناچار بود از فاضلاب‌های پاریس سخن بگوید ولی خوانندگان امروزی، نه حوصله خواندن این توضیحات مفصل را دارند و نه نیازی به دانستن آن. سلیمانی در پاسخ به این پرسش که چگونه می‌توان

در هفته گذشته از نظر انتشار کتاب‌های چاپ اول، انتشارات پنجره با سی عنوان کتاب پرکارترین ناشر؛ محمد کاظم مزینانی با نوزده عنوان پرکارترین مولف؛ و آقای علی دیندینه با یازده عنوان پرکارترین مترجم بودند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های بزرگسال

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
ارزاترین کتاب	۳۰۰۰ ریال	شاه آیین مکتب، ویلیام شکسپیر، ناشر: کتاب همراه، چاپ ۸۰۳، صفحه: ۵۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۴۰۰۰۰۰ ریال	نقدیه و مرقبات مبتنی بر شکسپیر، سیلویا اسکات‌سلیپ، سعید حسینی، ناشر: استیلانو نظریات نقدی و صنایع لذایی کشور، چاپ ۱، ۱۵۲۴، صفحه: ۱۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۶۴ مرتبه	قانون تجارت: با آخرین اصلاحیه‌ها و الحاقات، همراه با مواد ۲۱ الی ۹۳ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۳/۱۳۱۱، سیاست تجارت الکترونیکی جمهوری اسلامی ایران، ناشر: انتشارات، ۴۵۴ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه، ۱۸۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۵۰۰۰۰ نسخه	راهنمای کام به کام زبان انگلیسی اول دبیرستان، عبدالله فیزی، ناشر: انتشارات، چاپ ۲۲، ۳۰۴ صفحه، ۱۷۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۳۰۰ نسخه	آخرین لبه، ناشر: شاپورخواست، چاپ ۱، ۱۴۴ صفحه، ۱۷۵۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۲۰۰۰ صفحه	کتاب مطالعات اجتماعی با ترجمه فارسی و علامت وقف، رضا مرادی، ناشر: پیام عدالت، چاپ ۱۷، ۵۰۰۰ نسخه، ۷۰۰۰۰ ریال
کمترین صفحه	۱۲ صفحه	اطلس پوسته خودرو و نقشه تهران، سیدمحمدرضا لاجوردی، ناشر: جام آندیشه، چاپ ۱، ۵۰۰۰ نسخه، ۴۵۰۰۰ ریال

شاخص‌های آماری کتاب‌های کمک‌درسی

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
ارزاترین کتاب	۷۰۰۰ ریال	سوالات امتحانات طبقه بندی شده ریاضی (۱) همراه با پاسخ تشریحی، بهنام سوری، ناشر: کید، چاپ ۵، ۴۸ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۹۰۰۰۰ ریال	ریاضیات طبع صنایع غذایی، نکت و نکته، تست، آزمون‌های کارشناسی ارشد سال‌های ۱۳۷۴ الی ۸۷ با... رضا فرهنگ، ناشر: علم کشاورزی ایران، چاپ ۱، ۶۴۴ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۶۰ مرتبه	مجموعه سوالات طبقه‌بندی شده تکتور عمومی و پایه: سراسری و آزاد ۷۵ - ۱۳۸۶؛ پاسخ‌های کاملا تشریحی؛ مطابق با جدیدترین تغییرات منابع درسی اعلام شده، ناشر: آون پژوهش، ۳۶۴ صفحه، ۱۵۰۰ نسخه، ۶۹۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۱۰۰۰۰ نسخه	راهنمای کام به کام شیمی (۱) سال اول دبیرستان، پروین امیرحسینی، ناشر: نشر منتظران، چاپ ۴، ۲۱۶ صفحه، ۱۴۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۵۰۰ نسخه	کتاب کاروان فیزیک پایه اول از آزمون کارکنانی به کارشناسی، چنگدای از درس فیزیک رشته‌های بهداشت و رادیولوژی همراه با مجموعه تست، ناشر: آندیشه آریا، چاپ ۱، ۱۰۰ صفحه، ۴۰۰۰۰ ریال

تعداد نشران در این هفته	تعداد کتاب‌های بدون قیمت	تعداد پدیدآورندگان				تعداد کتاب‌های اگست
		مؤلف*	مترجم	زن	مرد	
۳۶۲	۷۷	۱۲۷	۶۵۹	۱۲	۲۸	

* مؤلف نامی پدیدآورندگان باشد نوشته نام، گردآورنده، مصحح و... به هر مترجم

گزارش آماری هفته

گزارش آماری هفته از سوی بخش کتابداری و اطلاع‌رسانی «خانه کتاب» و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات آین موسسه ارائه می‌شود. از شنبه ۱۳۸۷/۰۳/۲۱ تا چهارشنبه ۱۳۸۷/۰۳/۲۳ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب‌ها در موضوع علوم عملی و سپس کودک و نوجوان بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات ادبیات، علوم اجتماعی، آموزشی و دین و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتاب‌های منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	تایید*	ترجمه	چاپ اول	چاپ	نویسنده	شمارگان متوسط	صفحه متوسط
۱	کلیات	۱۲	۱۷	۶	۱۷	۶	۲۰	۲۸۰	۳۲۴
۲	فلسفه و روانشناسی	۴۴	۲۱	۲۳	۲۲	۳۱	۴۴	۲۸۰	۲۲۷
۳	دین	۱۰۵	۷۳	۲۲	۵۰	۵۵	۹۱	۳۷۲	۳۶۶
۴	علوم اجتماعی	۱۱۸	۹۰	۲۸	۶۵	۲۴	۱۱۵	۲۸۵	۲۸۳
۵	زبان	۵۵	۵۲	۳	۲۴	۲۱	۵۵	۵۱۰۸	۲۸۶
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۵۹	۳۲	۱۷	۲۷	۲۲	۵۵	۳۶۹	۲۷۱
۷	علوم عملی	۱۷۶	۱۰۸	۶۸	۱۱۸	۵۸	۱۱۷	۲۴۵	۲۶۶
۸	هنر	۲۷	۱۹	۱۸	۱۷	۴۰	۲۴	۳۵۲	۱۶۵
۹	ادبیات	۱۴۱	۱۱۲	۲۹	۸۶	۲۵	۱۴۶	۲۳۲	۲۸۲
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۱۸	۱۴	۴	۱۲	۵	۱۷	۳۰۰	۲۴۵
۱۱	آموزشی و کمک‌درسی**	۸۵	۸۱	۴	۳۸	۴۷	۸۲	۲۱۵۲	۲۲۰
۱۲	کودک و نوجوان	۱۷۱	۱۴۸	۲۳	۷۲	۹۸	۱۵۲	۶۹۲	۴۷
	جمع بندی	۱۰۲۲	۷۵۷	۲۷۵	۵۴۸	۴۸۴	۹۵۹	۳۳۱۲	۲۵۲

* تأیید: به نامی آرای اطلاع‌رسانی که ترجمه نشده، آرای چون تصحیح، تدوین، گردآوری، تحقیق، شعر و نظایر آن
 ** منظور از موضوع آموزشی و کمک‌درسی: کلیه کتاب‌هایی است که به نحوی با مواد درسی و برنامه‌های آموزشی تمام مقاطع تحصیلی ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان مربوط هستند و مخاطبان آنها دانش‌آموزان از پیش‌دانشگاهی تا دبیرستان هستند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های کودک و نوجوان

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
گرانترین کتاب	۱۴۰۰۰۰ ریال	دایره‌المعارف علوم برای نوجوانان: سیو و سفر در جهان طعم همراه با مینیستو ستاره‌نچی آریا معارف موضوعی، آن مارشال، مجید عمیق، ناشر: پنجره، چاپ ۱، ۴۴۴ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۱۷ مرتبه	شکول و شکول: بیژن نامجو، ناشر: موسسه انتشارات قدیانی، کتابهای بنفشه، ۱۶ صفحه، ۲۲۰۰۰ نسخه، ۲۵۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۳۰۰۰۰ نسخه	بهاره راه آیین، ناشر: وزارت راه و ترابری، کاره گل راه و ترابری استان اصفهان، چاپ ۱، ۱۶۰۰ نسخه
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	بانی سیه کوچولو، صد پهرنگی، ناشر: شهر خورشید، چاپ ۱، ۴۸ صفحه، ۳۵۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۳۶۰ صفحه	دایره‌المعارف شکلی‌ها: پستانداران، جانوران، آوزبان و پرندگان، اسنو پارکر، مهرزاده میلنات، ناشر: پنجره، چاپ ۱، ۴۵۰۰۰ نسخه

«درآمدی بر فلسفه مدرن اروپایی» عنوان کتابی است که در روزهای پایانی نمایشگاه از سوی نشر پرسش به روی پیشخوان نمایشگاه بیست و یکم رفت. این کتاب که اثری است از جنی تایچمن و گراهام وایت در اصل گزارشی از فلسفه قاره‌ای به دست می‌دهد و پیش از آن که به شکلی موضوع محور به سراغ فلسفه قاره‌ای رفته باشد سعی دارد آرای فیلسوفان برجسته فلسفه قاره‌ای نظیر هگل، کی‌یرکه‌گور، شوپنهاور، نیچه و ... را در مقالاتی از پژوهشگران این نحله فلسفی مورد واکاوی قرار دهد. ناهید احمدیان مترجم کتاب حاضر دانش آموخته ادبیات انگلیسی است و هم اکنون در مقطع دکتری این رشته در دانشگاه تهران تحصیل می‌کند و در دانشگاه الزهرا به تدریس زبان و ادبیات انگلیسی مشغول است. او در این گفت‌وگو دلایل ترجمه کتاب حاضر را تشریح و به پرسش‌های مطرح دربار کتاب فوق پاسخ می‌دهد.

با ناهید احمدیان و «درآمدی بر فلسفه مدرن اروپایی»

نگاه مدرن به فلسفه کلاسیک

سرکار خانم احمدیان! شما ادبیات انگلیسی خوانده‌اید ولی با برگردان این کتاب به نوعی از حوزه تخصصی خودتان فاصله گرفته‌اید. دلیل اصلی ترجمه این کتاب چه بوده است؟

باور عمومی بر این است که مترجمان باید حتی المقدور در حوزه تخصصی خود دست به ترجمه بزنند. این باور در مورد ادبیات به شکل کلی و در مورد ادبیات انگلیسی به طور خاص کاملاً اشتباه است. متأسفانه نگاه ما به ادبیات فارسی‌نگاهی بسیار تقلیل‌گرا و محدود است و ما عمدتاً ادبیات فارسی را در محدوده بسیار تنگ و کوچک تغییر و تبیین درون متنی مورد کندوکاو قرار می‌دهیم. این در حالی است که ادبیات اروپا و آمریکا (البته روی سخن من بیشتر در مورد ادبیات انگلیسی زبان است) رشته‌ای شناور از نظر درک معانی و مفاهیم به شمار می‌آید. چنان‌که درک ادبیات انگلیسی و برقراری ارتباط با آن بدون اشراف بر دیگر رشته‌های علوم انسانی مانند زبان‌شناسی، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و فلسفه تقریباً غیرممکن است. تأیید چنین ادعایی را به راحتی می‌توان در مقوله‌ها و واحدهای درسی که در رشته زبان و ادبیات انگلیسی ارائه می‌شود (که البته کم و کاستی‌های خویش را دارد) دنبال کرد. برای نمونه، نقد ادبی مملو از آراء روان‌شناختی، جامعه‌شناختی، زبان‌شناختی و فلسفی است و درک صحیح و جامع از ادبیات مستلزم ایجاد رابطه‌ای پویا بین جریان‌های فرهنگی و ادبیات است. اساساً نقطه آغاز آشنایی من با کتابی که موضوع بحث ماست نیز همین این مطلب است. یکی از استادان من در دوره کارشناسی دو فصل از این کتاب را برای واحدی درسی که فکر می‌کنم «مکتب‌های ادبی» بود ارائه کرد. در دوره کارشناسی ارشد همین استاد کل کتاب را برای بررسی و مطالعه روی دو نمایشنامه از ساموئل بکت معرفی کرد و حتی آن را مبنای پرسش پایان‌ترم قرار داد. در آن زمان و در حین مطالعه کتاب دریافتم که متن روانی دارد و با این که زبان فلسفه غالباً زبانی دشوار است، این کتاب توانسته ارتباط صمیمی و باورپذیری با مخاطب خود برقرار کند. به همین دلیل و نیز به علت تنوع فلاسفه و شهرت نام آنان، تصمیم به برگردان کتاب به فارسی گرفتم.

معمولاً رسم بر این است که مترجمان در مقدمه‌ای مجزا درباره کتاب توضیحاتی می‌دهند. از این حیث باید پرسید چرا کتاب مقدمه مترجم ندارد و در آن توضیحاتی درباره دشواری ترجمه و موانع آن و یا ارائه چارچوب کلی کتاب، داده نشده است؟ حقیقت این است که من پیشگفتاری نوشته و آن را به ناشر ارائه کرده بودم، اما در نهایت هنگام چاپ کتاب پیشگفتار مترجم - که البته مقدمه‌ای کوتاه بود - به متن اضافه شد. شاید اگر این کار صورت می‌گرفت بهتر می‌بود اما واقعیت آن است که این کتاب اولین تجربه رسمی من در باب ترجمه است و به همین دلیل کار خود را در سطحی نمی‌دانستم که نیاز باشد چندین صفحه را به مطالعه درباره چگونگی ترجمه و موانع آن اختصاص دهم. می‌دانم که مترجمان برجسته و صاحب‌نام ما به قدر کفایت گفته و می‌گویند و سخن

گفتن درباره آن حداقل در نخستین کار من چندین مطلوب نیست. در واقع هدف اصلی من در پیشگفتاری که ارائه کرده بودم دو چیز بود؛ نخست سپاسگزاری از استادام آقای دکتر بهزاد قادری، استاد ادبیات انگلیسی دانشگاه تهران که علاوه بر معرفی ناشر به من، به رغم مشغله‌های کاری، در زمینه ویرایش کتاب با من همفکری کردند و دوم عذر تقصیر درباره کاستی‌های ترجمه و نیز دعوت از خوانندگان برای ارائه انتقادات و پیشنهادهای مفید و سازنده‌شان برای کمک در ترجمه‌های بعد. به هر حال کتاب خود، دو بخش دارد که شاید بهتر از پیشگفتار من به درک بهتری از ساختار کتاب بینجامد؛ یکی بخش اول «به جای مقدمه» و دیگری فصل دوم «تفکری در کشمکش‌های عصر حاضر». شاید در هر حال باید فرصت به دست آمده را غنیمت بدانم و درباره یکی از مشکلاتی که حین ترجمه کتاب با آن دست به‌گریبان بودم و بارها به آن اشاره شد، یادآوری کنم. یکی از مشکلات اصلی من در ترجمه کتاب، برگردان اسامی خاص و نگارش آنها به رسم الخط فارسی بود. متأسفانه ما مرجع مشخصی درباره چگونگی تلفظ اسامی خاص از لاتین به فارسی نداریم. (حداقل طبق جست‌وجوهای سه سال پیش من، چنین منبعی وجود ندارد). این مسئله معضلات خاص خود را به دنبال دارد. برای نمونه، یک نام خاص با هجاهای یکسان در زبان‌های آلمانی، فرانسوی و انگلیسی به شکل‌های متفاوتی خوانده می‌شود. فرض کنیم اندیشمندی که من کار او را ترجمه کرده‌ام و یا نامی از او می‌برم فرانسوی باشد، متن مبدأ من انگلیسی و زبان مقصد فارسی. پرسش من این است که این اسم را چگونه باید بخوانم؟ فرانسوی، انگلیسی و یا حتی فارسی؟ (این که فارسی‌زبانان گاهی به لهجه‌ای تلفظ می‌کنند که نه انگلیسی است و نه فرانسوی خود قصه‌ای است!) در تمام موارد من از دوستانم در رشته‌های فرانسه و آلمانی کمک گرفتم اما مشکل تلفظ این اسامی به زبان اصلی‌شان در این است که گاهی صداهایی در زبان آلمانی و فرانسوی وجود دارند که معادل فارسی ندارند. در مورد دشواری‌های تلفظ گفتید اما کتاب حاضر، پانویس کم دارد. چرا که عموماً پانویس هر کتابی

به مثابه تبیین‌گر، نقش عمده‌ای در فهم مطالب ایفا می‌کند. در این مورد چه توضیحی دارید؟

یکی از موارد مهمی که من در ترجمه کتاب مورد توجه قرار می‌دهم این است که پس از یک بار ترجمه یک جمله، آن را برای بار دوم و از نگاه خواننده‌ای می‌خوانم که فرض می‌کنم کوچک‌ترین آشنایی با زبان مبدأ (انگلیسی) ندارد و همواره تلاش می‌کنم تا جایی که امکان دارد با حفظ امانتداری نسبت به متن، جملات را ساده و روان ترجمه کنم. پیش‌تر به عنوان یک معلم متوجه شده بودم آن دسته از دانشجویان که تسلط نسبتاً خوبی به زبان انگلیسی دارند، ترجمه‌های بد و نامفهوم را سخت‌تر از دانشجویانی می‌فهمند که تسلط ضعیف‌تری بر زبان انگلیسی دارند. این تجربه مرا به این باور راهنمایی کرد که انگلیسی‌زبانان متبحر با خواندن ترجمه بد، نمی‌توانند جمله را به شکل اصیل و اولیه خود در زبان مبدأ بازآفرینی کنند و آن را درک کنند زیرا ذهن زبان آموخته و نظام مند آنها قادر به درک چنینس‌های نامفهوم واژگان فارسی نیست. به همین دلیل برای آنها خواندن متن لاتین (حتی اگر معنای بسیاری از واژگان را ندانند) راحت‌تر از خواندن متن ترجمه شده فارسی است. این مسئله که درباره خودم هم صادق است سبب شد فکر کنم که بهترین راه برای کمک به درک متن - چه در مورد اسامی خاص و چه در مورد نام کتاب‌ها و ایده‌های بدیع احتمالی - ارائه معادل لاتین این واژه‌ها در داخل متن و یا به صورت زیرنویس است تا در صورت نیاز خواننده با رجوع به واژه‌های لاتین و احتمالاً با کندوکاو در اینترنت معانی معادل لاتین آن متن و بافت آن را بهتر درک کند.

البته در مطالعه کتاب متوجه می‌شویم که متن در برخی موارد سهل و روان و در بعضی موارد دیگر دشوار می‌شود.

من به هنگام برگرداندن متن و در زمان خواندن آن به عنوان یک خواننده متوجه مطلب شده بودم اما مسئله اینجاست که تمام کتاب توسط یک نویسنده با یک سبک نگارشی خاص تألیف نشده و در واقع کل اثر مجموعه‌ای از چندین مقاله از چندین نویسنده مختلف است. به‌طور طبیعی شیوه نگارش هر نویسنده از دیگر نویسنده‌ها متفاوت است. این تفاوت در نگارش، در اصل متن لاتین نیز وجود داشت و من نیز به هنگام خواندن کتاب متوجه شدم که در برخی مقالات آسان‌تر از برخی دیگر است. البته نباید این نکته را فراموش کرد که فهم آراء برخی از اندیشمندان به مراتب دشوارتر از دیگر فلاسفه است و این دشواری در اندیشه به‌دشواری در متن می‌انجامد. در مورد مقاله نویسانی که به زبان ساده‌تری نوشته بودند طبعاً ترجمه روان‌تر و آسان‌تر از آب در آمد. اما در مورد مقاله نویسان دشوار زبان، تلاش کردم با استفاده از تکنیک‌های ترجمه از جمله شکستن جملات - تا جایی که به اصل متن لطمه‌ای وارد نکند - و یا به کار بردن علائم سجاوندی - با وسواس بیشتر - به درک مطلب کمک کنم. اما در نهایت طبیعی است که دشواری متن در زبان اصلی به زبان ترجمه نیز منتقل شود زیرا مترجم همزمان با در نظر گرفتن خواننده، باید به اصل متن هم وفادار باشد.

یادداشت

دکتر مهدی منتظر قائم

کتاب راهگشای فرهنگ اجتماعی

در یک سال گذشته در میان کتاب‌های فراوان علوم اجتماعی یک اثر برجسته و قابل توجه وجود دارد که «فرهنگ تاریخ اندیشه‌ها» نام گرفته است. این اثر دایرة‌المعارفی است به سرپرستی فیلیپ وایت که با همکاری ۴۰ محقق تنظیم شده است و چند مترجم آن را به فارسی برگردانده و توسط نشر سعادت به چاپ رسانده‌اند.

نظام تولید کتاب در ایران به طور کلی و در حوزه علوم اجتماعی به طور خاص بر پایه فعالیت فردی صورت می‌گیرد در حالی که با توجه به رشد و توسعه علوم در شرایط حاضر، همکاری تعداد هرچه بیشتری از نویسندگان و مترجمان برای تولید منابع مورد مراجعه دانشجویان و استادان و مریدان ضروری به نظر می‌رسد.

در کشورهای غربی برخی بر این عقیده‌اند که عصر دایرة‌المعارف‌ها دوباره احیا شده است و هر ساله ده‌ها عنوان دایرة‌المعارف در دنیا تألیف و منتشر می‌شود اما در ایران امکان تولید دایرة‌المعارف‌چندان میسر نیست و گرایش به دایرة‌المعارف نویسی تنها توسط گروهی از مترجمان مورد توجه قرار گرفته است، اما این حرکت در صورت تداوم می‌تواند امکان پاسخگویی بخش مهمی از نیازهای اهالی دانشگاه و موسسات تحقیقاتی را فراهم آورد.

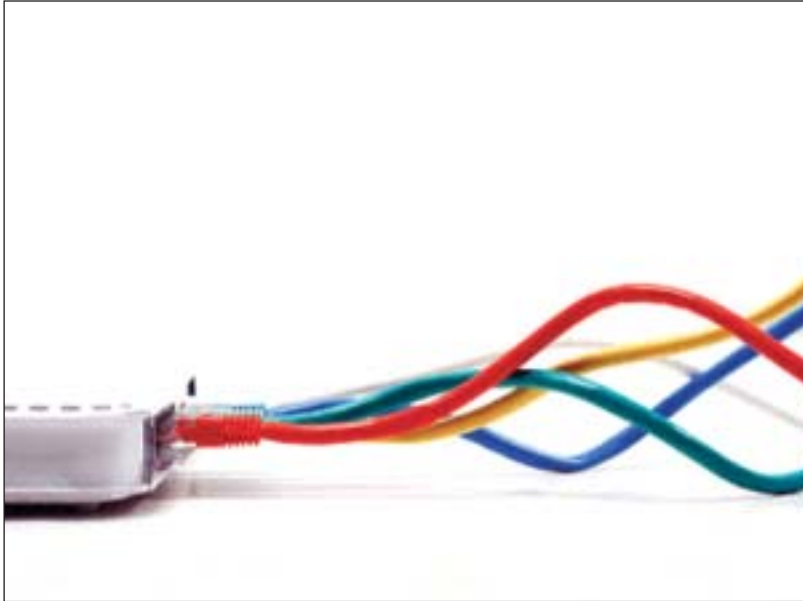

در مورد دلایل بالا رفتن میزان انتشار کتاب‌های علوم اجتماعی فکر می‌کنم که حداقل دو دلیل اصلی را می‌توان شناسایی کرد؛ اول آنکه ظهور نسل جدیدی از مترجمان و نویسندگان که البته با توجه به نیازهای اجتماعی کشور انگیزه و تمایل فراوانی به تألیف و ترجمه دارند و دوم این که این نسل با مفاهیم و ادبیات حوزه اندیشه که طی سه دهه گذشته در دنیا عرضه شده و امکان ورود و معرفی به جامعه ایران را نداشته آشنا هستند. بنابراین نسل جدید با حمایت ناشران هم اندیش خود در مسیر معرفی آنها قرار گرفته و بر این باور هستند که این مباحث می‌تواند راهگشای برخی مسائل و مشکلات - در سطح افراد و جامعه‌ها - باشد.

در این شرایط دو سیاست می‌تواند در ترویج افکار و اندیشه از طریق کتاب موثر واقع شود؛ اول بررسی زمینه‌ها و ایجاد مکانیسم‌هایی برای تشویق هرچه بیشتر کتابخوانی که بدین ترتیب هر عنوان کتاب منتشر شده توسط افراد بیشتری خوانده شود و دوم افزایش عناوین کتاب‌ها. با این همه، همچنان در وضعیت کتاب به ویژه در حوزه ترجمه، جای خالی چند نوع کتاب احساس می‌شود؛ کتاب‌های دایرة‌المعارف تخصصی که مورد نیاز جامعه دانشگاهی و نظام مدیریتی کشور است، کتاب‌های پایه‌تر ترجمه‌های دقیق از استادان صاحب‌نظر و کتاب‌هایی ساده شده اما دقیق و قابل اعتماد برای آغازکنندگان و مبتدیان. این نوع آثار برای آشنایی اولیه دانشجویان نیز می‌تواند مفید باشد.

سارقان اینترنتی به دنبال راهی برای نفوذ به کتابخانه های دیجیتال

مأموریت غیر ممکن؟

حال اگر ما مثلاً کتابخانه دیجیتالی ملی موسیقی تأسیس کنیم و سپس دریابیم که مطالب دیجیتالی ما - که غالباً نیز به طور رایگان در اختیار همگان قرار می گیرد - توسط شخص ثالثی جعل شده و با هدف کسب سود مالی در اختیار دیگران قرار می گیرد. چه باید بکنیم؟ مسئله آنجاست که مواد دیجیتالی مستعد حک و اصلاح هستند و بسیاری از دادگاه ها آنها را مدارک مستندی نمی دانند، مگر زمانی که بتوانید سند مستدلی ارائه کنید که نشان دهد مالک اصلی آن هستید.

برای کتابخانه دیجیتالی که نیازمند اعتماد مداوم مراجعان است نه تنها حمایت از مواد مجموعه در برابر سارقان، بلکه برای اطمینان دادن به کاربران خود از اصالت آنها، ضروری است. اما بهترین شیوه انجام این کار کدام است؟ یک شیوه، استفاده از پوسته امنیتی برای ارسال مواد دیجیتالی است. پوسته امنیتی زمانی فعال می شود که مراجعان در همه جا به کتابخانه دیجیتالی متصل شوند و موافقت خود را در پیروی از پروتکل های مدیریت حقوق دیجیتال اعلام کنند. گونه ای از این سیستم ها در شرکت هایی نظیر نت لایبرری به کار می رود.

در روزهای اولیه استفاده از نت لایبرری، مراجعان باید ابتدا نرم افزاری را پیاده می کردند تا بتوانند مواد را بخوانند؛ موادی که از طریق الکترونیکی امانت داده می شدند و با مهر اعتبار زمانی قابل استفاده بودند. این مهر باعث می شد که دستیابی کاربر به مواد مزبور بعد از اتمام زمان خاص ناممکن شود. برای امانت گرفتن مواد، اغلب مراجعان موظف بودند ماده قبلی را برگردانند یا آن را مشاهده کنند. بعدها نت لایبرری سیستم درون خطی را برگزید و لازم بود که کاربر، مواد را به صورت درون خطی بخواند و در نهایت به هر کاربر یک قفسه مجازی کتاب داده می شد تا بتواند مواد مورد علاقه خود را ذخیره کند.

در هر حال این سیستم دارای ویژگی منحصر به فردی بود که کپی برداری سیستماتیک را کنترل می کرد. این سیستم قادر است کتاب های الکترونیکی را به صورت های متفاوت و نیز در قالب بی اف نشان دهد. در هر حال باید توجه داشت که چنین پوسته امنیتی لزوماً با حق محرمانه بودن مسائل شخصی مغایرت دارد.

سیستم دیگری که برای ارسال مواد به کار می رود آرل نام دارد. آرل سیستمی است که توسط گروه تحقیقات کتابخانه ای برای ارسال الکترونیکی مواد اسکن شده، ابداع شده است. در هر حال هرگاه در این سیستم، مواد را اسکن و ارسال کنند، به هیچ وجه امکان کپی برداری مواد وجود ندارد. برای مواد بصری مانند تصاویر، شرکت هایی نظیر کوربیس از سیستمی استفاده می کنند که تصاویر را به صورت قطعات کوچک و با عنوان تجاری حک شده بر روی آنها نشان می دهد که تصاویر از کیفیت کافی برخوردارند و خریدار احتمالی می تواند بر اساس آنها درباره سفارش نسخه اصلی تصمیم گیری کند. اما هرگاه نسخه اصلی به دست آید می توان آن را کپی و منتشر کرد. بنابراین لازم است به دنبال جستجوی شیوه ای برای نشان گذاری مواد دیجیتالی بود که در عین حالی که کیفیت آنها را پایین نیاورد، اصل بودن آنها را نیز تضمین کند. با توجه به ماهیت دیجیتالی مواد مورد نظر، چنین نشانه گذاری هایی کاملاً امکان پذیر است. نشانه گذاری مدیران کتابخانه های دیجیتالی را قادر می سازد که جعل بودن آنها را تشخیص دهند. یکی از شیوه های نشانه گذاری، پنهان کردن داده های معین (مجموعه، ناشر، مؤلف، تاریخ دیجیتالی شدن و...) است که اصالت ماده را در خود ماده دیجیتالی نشان می دهند.

وریات برنامه نرم افزاری مطمئنی است که کاربران می توانند با استفاده از آن، دریابند که آیا مطالب دریافت شده از طریق اینترنت حقیقتاً برای انتشار توسط کتابخانه خاصی تولید، نگهداری و تأیید می شوند یا خیر. در بازه زمانی که سندی دیجیتالی بدون اطلاع نویسنده در چند مکان مختلف وجود دارد، مدیریت مطالب و مدیریت حقوق دیجیتال، دشوارترین وظیفه طرح امنیت کتابخانه دیجیتالی است. مشکلی که در اینجا وجود دارد ایجاد توازن میان لزوم تأمین دستیابی آسان به اطلاعات و حصول اطمینان از حمایت قانونی مؤلف است.

محافظت از مطالب دیجیتالی

برخلاف مواد آنالوگ، همه کپی های مواد دیجیتالی اصل هستند. فناوری جداسازی و تسمیح مواد دیجیتالی آنقدر ارزان است که در ذهن نیز نمی گنجد. دی وی دی های جعلی با قیمتی اندک به فروش می رسند و حتی بعضی از نسخه های غیر مجاز به گونه ای طراحی می شوند که در همه دستگاه های دی وی دی خوان قابل نمایش باشند.

اکثر این مواد دیجیتالی دارای محافظ های محکم نظیر شماره سریال، لوازم فعال سازی درون خطی و... هستند. با این حال باز هم این مواد، قفل شکنی می شوند.

محزن امنی نگهداری و ذخیره شوند که ممکن است کتابخانه فیزیکی، دارای آن محزن نباشد.

در کتابخانه های خودکار، لازم است که مراجعان از بعضی حقوق خود چشم پوشی کنند تا امکان دسترسی به اطلاعات را بیابند. در اینجا اطلاعات مربوط به نحوه کار آنها به طور خودکار جمع آوری و سپس ذخیره می شود. پس در یک مفهوم، مراجعان در برابر دستیابی به منابع اطلاعاتی یا خدمات، بخشی از مسائل شخصی خود را در اختیار کتابخانه می گذارند و از این نظر هیچ تفاوتی بین درخواست عضویت در یک کتابخانه با درخواست کارت اعتباری وجود ندارد. در هر حال باید اطمینان حاصل کرد که اطلاعات به دست آمده از این طریق، در اختیار اشخاص ثالث قرار نگیرد و چنانچه دستیابی و انتشار اطلاعات به صورت الکترونیکی در سیستم های باز (نظیر اینترنت) انجام می گیرد، لازم است از الگوریتم های مطمئن ارتباطی استفاده شود.

باید گفت که تاکنون سیستم های فراوانی برای تأیید مطالب پیشنهاد شده اند، اما این سیستم ها، ممکن است بسیار پرهزینه باشند. بعضی از آنها نیز به بررسی مکانیسم هایی پرداخته اند که مشابه مکانیسم های به کار رفته در تجارت الکترونیکی هستند که شاید یکی از راه حل های ممکن، ایجاد واسطه تأیید و ریبات باشد.

ضرورت امنیت دیجیتالی

هر چقدر که طرح امنیت کتابخانه دیجیتالی از پروتکل ضد جعل یا ضد تکثیر غیر مجاز برخوردار باشد، باز هم در هنگام استفاده در سیستم، باید دارای شرایط زیر باشد؛ شفافیت (نشانه گذاری نباید به کیفیت محتوای ارسال شده - چه تصویر باشد یا مواد سمعی و بصری یا متن - لطمه وارد کند)، مقاومت (داده های نشانه باید زمانی که در معرض تحریف ها یا تغییر شکل های متفاوت - از جمله خرابی سیستم حمل و نقل اینترنت، فشرده سازی و... - قرار می گیرند، مقاومت کنند و در برابر آنها تاب بیاورند). در کشورهایی که دارای زیرساختار اطلاعاتی ناهمخوانی هستند، هر گونه ابتکار در زمینه کتابخانه های دیجیتالی به سرعت در ورطه سیاست های امنیتی غیر مکفی یا مداوم و بی سرانجام می افتند. با توجه به هزینه کم رشن کردنی سازی ملاحظات امنیتی، وابستگی به اعتبارات دولتی و نیز کمبود شرکت های رقیب در امور رایانه ای، اقدامات مربوط به مدیریت امنیت مطالب و حقوق دیجیتال، غالباً چندان کارآمد و موثر نیستند و شاید در چنین مواردی بهتر باشد ذینفعان در کتابخانه های دیجیتالی یک کنسرسیوم امنیتی تشکیل دهند و به این وسیله هزینه کم رشن این کار را در میان خود تقسیم کنند. یک شیوه دیگر این است که از بودجه دولتی برای تأسیس یک کتابخانه مرجع امنیت دیجیتالی استفاده شود. این کتابخانه نشانه های دیجیتالی منحصر به فردی را برای آن دسته از افراد که مایل به نشر مطالب خود به صورت دیجیتالی یا در شبکه هستند، صادر خواهد کرد. پیشنهاد دیگر این است که هزینه محافظت از مجموعه های دیجیتالی را بر مبنای اهمیتشان در آنها سرشکن کنیم. مطالعات هزینه - فایده در شناخت این اموال به ما کمک می کند و نیز برآوردی از هزینه اقدامات حفاظتی به دست می دهد. به هر شکل، لازم است که پروتکل، تأییدی برای نشانه گذاری مواد دیجیتالی موجود داشته باشد تا استنباطی که کاربران از اعتبار منابع در ذهن خود دارند، حفظ شود.

اگرچه ممکن است کتابخانه دیجیتالی به غلط، فضایی برای ذخیره اطلاعات فیزیکی خاص تعریف شود، اما رعایت ملاحظات امنیتی در کتابخانه های دیجیتالی نیز همانند کتابخانه های فیزیکی الزامی است. تأسیس کتابخانه در دنیای فیزیکی و واقعی، نیازمند رعایت قواعد فراوان عملیاتی و ساختمانی است که نیازی نیست کتابداران به همه آنها واقف باشند. با این حال، امنیت یک کتابخانه دیجیتالی تابع مجموعه منابع، کارکنان، مراجعان آن و نیز صدها عامل دیگری است که روی هم رفته موجب می شوند آن کتابخانه چیزی بیشتر از مجموع بخش های تشکیل دهنده آن باشد. مفهومی که در اینجا به کار می رود امنیت سازمانی است. امنیت سازمانی به معنای مجموعه ای از مهارت های مرتبط به هم - شامل ارزیابی تهدید، کاهش تهدید، امنیت فیزیکی، امنیت عملیاتی و پرهیز از شکست - است. فقط معدودی از کتابخانه ها در ایران - اگر نگوئیم هیچ یک از آنها - دارای یک پروتکل امنیت سازمانی هستند. با این وجود به نظر می رسد که همه کتابخانه ها برای دیجیتالی شدن، مشتاقانه با یکدیگر مسابقه گذاشته اند. بعضی از آنها بدون این که به حفاظت مجموعه های خود توجه داشته باشند، به سوی دیجیتالی شدن پیش می روند و بعضی دیگر به موضوعات پراکنده ای نظیر تغییر نحوه استفاده کاربران، افزایش تنوع در شیوه های ارزیابی اطلاعات یا ارائه مؤثر اطلاعات توجه دارند. رویکرد آنها - هر دلیلی که داشته باشد - در صورت نبود پروتکل امنیت سازمانی، ضربه پذیر خواهد بود.

بعضی افراد تمایل دارند که کتابخانه مجازی را معادل کتابخانه دیجیتالی بدانند، اما این فقط نوعی بازی با کلمات است؛ زیرا حتی چیزی که به اندازه اندیشه بشری گذرا باشد، باز هم برای موجودیت خود نیازمند یک مغز فیزیکی است. شاید کتابخانه دیجیتالی دارای مکان واحد و خاصی نباشد، اما باز هم باید در مکان فیزیکی خاصی (یک دیسک سخت یا یک مجموعه سرور) مستقر باشد تا بتوان آن را پردازش کرد.

طرح امنیت کتابخانه دیجیتالی

طرح امنیت کتابخانه دیجیتالی دی ال اس پی از بخش های فیزیکی و از فرایندهای تشکیل دهنده یک کتابخانه دیجیتالی تشکیل می شود. دی ال اس پی نوعی فعالیت در شناخت آسیب پذیری های احتمالی، به حداقل رسانیدن یا از جدایی انداختن آنها در مقابل حمله کنندگان احتمالی است. از سوی دیگر، هیچ گاه نمی توانید به امنیت صد در صد دست پیدا کنید. آنچه که غالباً در این راستا انجام می شود انجام ممیزی امنیتی برای برجسته کردن این آسیب پذیری هاست. حسابرسی امنیتی از این دست، در سطوح متفاوتی انجام می شود و کارکنان، سیستم های اطلاعاتی، ساختمان فیزیکی، انتشار مطالب و دستیابی به آنها را شامل می شود. این نوع حسابرسی دو فهرست در اختیار شما قرار می دهد؛ فهرست خطرات و آسیب پذیری ها، فهرست کنترل های ممکن و اقدامات پیشگیرانه. این دو فهرست، ابزارهایی در اختیار ما می گذارند که می توانید به وسیله آنها برای راه حل های ممکن، تحلیل هزینه - فایده انجام دهید. یک کتابخانه دیجیتالی که به موضوع سم شناسی بالینی و پروتکل های درمانی بیماران می پردازد نسبت به مثلاً یک کتابخانه دیجیتالی آموزشی گاهی نیازمند سیستم های ضربه ناپذیرتر و مقاومتری است. در هر حال اگر طرح امنیت کتابخانه دیجیتالی برای یک کتابخانه که شامل مجموعه غیر دیجیتالی هم هست طراحی شود، آن گاه باید دارای پروتکل های حفاظتی برای موارد خطر باشد مثلاً اگر مجموعه دستنوشته ها دیجیتالی شوند، باید در

مصائب گونتر گراس

گونتر گراس نویسنده مشهور آلمانی زبان و برنده جایزه نوبل ادبی سال ۱۹۹۹ قرار است به زودی رمانی درباره سال‌های سخت زندگی اش قبل از جنگ جهانی دوم منتشر کند.

گونتر گراس هفته قبل در حالی در شهر گوتینگن آلمان کتاب جدیدش را که «دی باکس» نام دارد، رونمایی کرد که در این مراسم، دو فصل کتاب منتشر شده‌اش را برای کتابفروشان خواند.

کتاب تازه گونتر گراس با عبارت «روزی پدری بود» شروع می‌شود که در آن سال‌های سخت زندگی اش را پیش از جنگ جهانی دوم تا سال ۱۹۹۵ توصیف می‌کند. این کتاب ۲۶۰ صفحه‌ای قرار است آگوست سال جاری منتشر شود.

گونتر گراس، نویسنده، مجسمه‌ساز و نقاش در سال ۱۹۲۷ به دنیا آمد و یکی از اعضای گروه ۴۷ است. مشهورترین اثر او «طبل حلبی» است که بعدها جایزه نوبل ادبی را برایش به ارمغان آورد. آخرین کتابی که از این نویسنده در جهان منتشر شده است «پوست کندن پیاز» نام دارد که گراس در آن به زندگی خود پرداخته است.

کشف تاریخی ادبیات ترک

دیوان لغت ترک نوشته محمود کاشغرلی متعلق به سال ۱۰۷۲ میلادی که به مدت ۹ قرن مفقود شده بود، هفته گذشته با حضور ارطغرل قونای وزیر فرهنگ و گردشگری ترکیه، مومر گوگیر فرماندار استانبول و مقامات دیگر در کتابخانه آثار نویسندگان ملی استانبول رونمایی شد.

محمود کاشغرلی اندیشمند قرن یازدهم در سال ۱۰۷۲ میلادی این کتاب را نوشت و در سال ۱۰۷۴ به خلیفه عباسی در بغداد اعطا کرد. دستنوشته‌های این کتاب در سال ۱۹۱۰ در کتابخانه فاتح ملت پیدا شد.

کاشغرلی کتاب دیگری نیز با عنوان «نحو در زبان ترکی» دارد که علاوه بر اینکه در آن دستور زبان ترکی را کاملاً شرح داده، تاریخ زبان‌های کهن و زنده دنیا را هم به تفصیل و با شواهدی مستدل توضیح داده است. این کتاب نزدیک به ۱۰ قرن پیش گم شده و هنوز پیدا نشده است و دولت ترکیه برای یابنده آن جایزه تعیین کرده است. این کتاب که به منظور آموزش زبان ترکی به اعراب تهیه شده بود، در شهر کابل افغانستان مفقود شد و هنوز هیچ اثری از آن نیست.

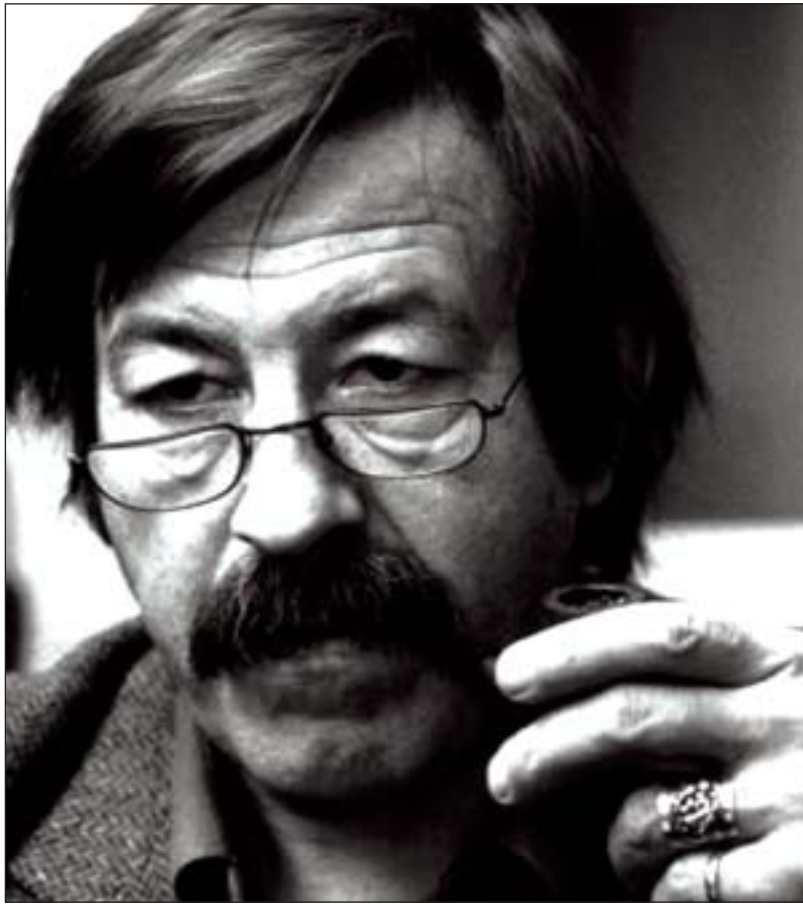
محمود کاشغرلی از جمله دوستان ابوالفضل بیهقی بوده که رباعیات عمر خیام را نیز به ترک‌ها معرفی کرد. او در «دیوان لغت» ترک مکرر از این رباعیات استفاده کرده است. کاشغرلی سال ۱۱۰۲ در ترکیه درگذشت.

میشل فوکو کتاب شد

کتاب «فوکو: اندیشه و شخصیت او» عنوان کتابی است که به تازگی به قلم پل وین نویسنده و فیلسوف فرانسوی منتشر شده است.

پل وین در این کتاب فوکو را فردی شکاک می‌پندارد که نظریه‌هایش تنها بر پایه نظاره شکل می‌گیرد.

نویسنده سپس به دوره‌های مختلف زندگی فوکو، شخصیت و اندیشه‌های وی پرداخته و میزان تاثیرگذاری افکار او را در زمینه‌های مختلف شرح داده است. میشل فوکو فیلسوف، تاریخدان و متفکر معاصر فرانسوی در سال ۱۹۲۶ متولد شد. او به خاطر نظریاتش درباره جامعه، سیاست و تاریخ در زمره سرشناس‌ترین متفکران قرن بیستم به حساب می‌آید. فوکو جزو رهبران نظری پساساختگرایی و پست

مدرنیسم نیز محسوب می‌شود.

اعلام نامزدهای جایزه کودک گاردین

هفته گذشته نامزدهای جایزه داستان گاردین معرفی شدند.

پیش از آنکه در گزرم اثر جنی داوونام، ابرجهان اثر فرانک کوتدل بویس، دختر گلداسمیت نوشته تانیا لندنمن، بدخون اثر لیانون لیستر، بچه پروو اثر

سیوبهان دود و چاقویی که نمی‌برید اثر آنتونی مک گوان به عنوان نامزدهای این جایزه معتبر ادبیات کودکان معرفی شده‌اند.

جایزه منتقد ادبی جوان گاردین، جایزه‌ای مختص به نوجوانان زیر ۱۶ سال است و برگزیدگان این جایزه به طور همزمان طی مراسمی در ماه سپتامبر (شهریور) معرفی و تجلیل خواهند شد.

روی قفسه‌ها

استیلای کتاب‌های تخیلی بر قفسه فروش هفته قبل نیز ادامه یافت. موجودات فضایی به زمین حمله می‌کنند و بر ذهن و روح میزبانان خود یعنی انسان‌ها مستولی می‌شوند. زامبی‌های فضایی همه را به تسخیر درآورده‌اند جز خانم استرایدر معلم مدرسه. کتاب «میهمانان ناخوانده» این هفته نیز فروش خوب خود را ادامه داد در حالی که «یکشنبه در تیغانی» نوشته جیمز پاترسون نیز که به بررسی زندگی دختر بچه‌ای به نام جین می‌پردازد. در لیست کتاب‌های پر فروش قرار دارد. رمان «شکست ناپذیر» اثر تروی دیننگ که بازخوانی متفاوتی از جنگ ستارگان است مقارن با تعطیلی مدارس به صدر آمده و حتی از رمان «همه حقیقت» نوشته دیوید بالداسکی که هفته گذشته عنوان چهارم جدول را داشت، پیشی گرفته است. قتل در کمال خونسردی عنوان کتاب پر فروش دیگری است که با قتل بی دلیل همسر کارآگاه قصه آغاز می‌شود. این کارآگاه برای رهایی از خاطرات زجرآور مرگ همسرش خانه خود را ترک می‌کند و به کوه‌ها می‌زند. در چهل و سومین روز دوری از خانه، لینلی با جسد مردی مواجه می‌شود که به نظر می‌رسد از بالای بلندی پرتاب شده است. این بار نقش کارآگاه دیگر یک کارآگاه نیست بلکه در نقش شاهد یا حتی مظنون به قتل ظاهر می‌شود. این کتاب نیز برای دومین بار در لیست پر فروش‌ها قرار گرفته است. «سرزمین ناآشنای جومپا لاهیری» هم که برای هفتمین بار در لیست کتاب‌های پر فروش هفته قرار گرفته، داستان کشمکش‌های عاطفی خانواده‌ای بنگلادشی ساکن آمریکا را به تصویر می‌کشد. در این خانواده، والدین در برقراری ارتباط با فرزندان آمریکایی خود دچار مشکلات و در دسرهای فراوانی می‌شوند. رمان کودک ۴۴ به قلم راب اسمیت نیز برای سومین بار در جدول پر فروش‌ها خودنمایی می‌کند. در این کتاب یک سری قتل‌های زنجیره‌ای و پیوسته رخ می‌دهد ولی به نظر می‌رسد این اتفاق‌ها توسط یک نیروی ماورایی اتفاق می‌افتد و پای هیچ قاتلی در میان نیست. «سختگیری» اثر هارلان کوبن در ردیف شانزدهم جدول دیده می‌شود. هارلان کوبن در این کتاب، نگرانی بی‌اندازه والدین یک نوجوان را روایت می‌کند. تیا و مایک به شدت نگران فرزند ۱۶ ساله‌شان آدم هستند و تمام کارهای او را با وسواسی بیش از اندازه زیر نظر می‌گیرند. خودکشی یکی از همکلاسی‌های آدم، عرصه را بر او تنگ‌تر می‌کند، زیرا والدینش با جدیت بیشتری کارهای او را کنترل می‌کنند. با تمام این مراقبت‌ها، مدتی بعد آدم ناپدید می‌شود و... این کتاب برای ششمین بار، حضور خود را در جدول پر فروش‌ها تجربه می‌کند.

تاسیس مرکز تاریخ مکه در عربستان

مرکز تاریخ مکه مکره با هدف معرفی تاریخ این شهر مقدس طی ادوار مختلف تأسیس شد.

شورای اداری ملک عبدالعزیز پادشاه عربستان هفته گذشته موافقت کرد که مرکز تاریخ مکه مکره به منظور بررسی ابعاد تاریخی مکه مکره طی ادوار مختلف تأسیس شود و به برگزاری همایش‌های علمی و تاریخی درباره مکه، انتشار و چاپ کتاب‌های علمی و نشریات مختلف بپردازد.

مرکز مذکور از مراکز مهم علمی به شمار می‌رود که تمامی دستاوردهای مسلمانان و غیر مسلمانان را طی دوره‌های مختلف تاریخ ارائه می‌کند.

زندگینامه مولانا به عربی

هفته گذشته گزیده‌ای از اشعار و سروده‌های مولانا جلال الدین مولوی بلخی به همراه زندگینامه این شاعر پرآوازه ایرانی توسط سازمان فرهنگی یونسکو با همکاری مؤسسه‌ای ادبی در کویت منتشر شد.

این اثر ارزشمند به کوشش سمیر اورشدی استاد ادبیات فارسی دانشگاه کویت تحت عنوان «جلال الدین مولوی: پیام آور شعر عرفانی» در شمارگان وسیعی در سطح جهان عرب منتشر شده است. سمیر اورشدی در این کتاب منتخبی از دیوان شمس تبریزی، مثنوی معنوی و مجالس سبعه را برای نخستین بار به زبان عربی ترجمه و منتشر کرده است.

حراج اولین داستان شرلوک هولمز

اولین داستان شرلوک هولمز در یک حراجی به قیمت ۱۵۵۰۰ پوند فروخته شد. این کتاب که دو داستان را دربر دارد در سال ۱۸۸۷ نوشته شده و سال گذشته در فروشگاه آکسفام پیدا شد و در حال حاضر در همان مکان به مزایده گذاشته شده است.

شرلوک هولمز اولین بار با مطالعه اسکارلت که در سال ۱۸۸۷ در یک سالنامه منتشر شد، ظهور کرد. دوئل بابت این داستان ۲۵ پوند گرفت و موفقیت این داستان او را تشویق کرد تا داستان‌های بیشتری را به شکل رمان و با محوریت شخصیت شرلوک هولمز بنویسد.

دوئل در سال ۱۸۵۹ در ادینبورگ اسکاتلند متولد شد. او از سال ۱۸۷۶ تا ۱۸۸۱ در رشته پزشکی تحصیل کرد. وی همچنین علاوه بر مجموعه خواندنی و پر فروش شرلوک هولمز، رمان‌های تاریخی و آثار دیگری را نیز خلق کرده است.

مایکروسافت، جستجوی آنلاین کتاب را

متوقف می‌کند

از این هفته مایکروسافت جستجوی آنلاین کتاب و اسکن آنلاین کتاب‌های دانشگاهی را متوقف می‌کند تا برای همیشه از این حوزه مهم فعالیت‌های آنلاین خداحافظی کند.

ساتیا نادلا، قائم مقام پورتال‌های جستجو و تبلیغات آنلاین مایکروسافت گفت: زمانی که موتور جست و جوی مایکروسافت راه اندازی شد تصور ما بر این بود که داشتن اطلاعات کتاب‌ها و مقالات علمی برای جذب مخاطب و کاربر بیشتر کمک کننده است و این تصور درستی بود.

مایکروسافت تا کنون ۷۵۰ هزار کتاب و ۸۰ میلیون مقاله از مجلات معتبر علمی جهان را اسکن کرده و همین تعداد مقاله نیز در اختیار کاربران است اما پیش از این برای اسکن کتاب و مقالات اقدام نخواهد شد. این تصمیم مایکروسافت با پیشنهاد ۴۴۶ میلیون دلاری اش به یاهو و نیذیرترین این پیشنهاد بی ارتباط نبوده است.

قصه های نمایشی

قاسم غریفی: مترجم ادبیات نمایشی

نمایشنامه ای از توفیق الحکیم نمایش نامه نویس برجسته مصری تحت عنوان «قطار» را به فارسی برگردانده و تحویل انتشارات سوره مهر داده ام و تصور می کنم این نمایشنامه که داستان آن روایت چند قشر از جامعه در یک قطار است، در آینده ای نه چندان دور روانه بازار شود.

علاوه بر این کتابی نیز در حوزه مباحث تئوریک نمایش از فرانسیس رابرت پزوهشگر انگلیسی هنرهای نمایشی به فارسی برگردانده ام که عنوان «کارگردانی نمایشنامه» را بر جلد خواهد داشت. نویسنده در این کتاب در هشت فصل به اصول کارگردانی مدرن و مباحثی نظیر طراحی صحنه، تاثیر نور و صدا در صحنه، مولفه های کارگردانی و ... می پردازد. در مورد این کتاب هنوز باناشر خاصی وارد مذاکره نشده ام اما به احتمال زیاد با انتشارات سوره مهر درباره انتشار آن صحبت خواهیم کرد.

در حال حاضر نیز مشغول برگردان نمایشنامه دیگری از توفیق الحکیم با عنوان «الکترای مدرن» هستم. جز این چند کاری که عنوان شد، در تدارک جمع آوری مقالات نمایشی ام طی این سال ها هستم تا مگر در کتابی مجزا سامان یابد.

این مقالات که بیشتر در زمینه تکنیک و سبک های مختلف نمایش هستند، به مباحثی نظیر طنز و کاربرد اجتماعی آن، شکل شاعرانه و شکل نمایشی و ... نیز می پردازند. البته باید عنوان کنم که بخش عمده ای از این مقالات پیش تر در نشریات تخصصی حوزه نمایش نظیر مجله صحنه و مجله نمایش منتشر شده اند.

هستی شناسی هنرهای سنتی

دکتر نیر طهوری: مدرس زیبایی شناسی

«اعلام پایان هنر در دوره جدید» عنوان رساله دکتری من در دانشگاه تهران بود که سال گذشته نیز به عنوان پژوهش برگزیده علوم انسانی در جشنواره بین المللی معرفی و مورد تقدیر قرار گرفت. چندی است که این رساله را با افزودن بحث هایی در قالب کتابی سامان داده و تحویل انتشارات فرهنگستان هنر داده ام.

در این کتاب با مبنا قرار دادن نظر هگل (در در سگفتارهای زیباشناختی) درباره اعلام پایان هنر در دوران مدرن و جایگزین شدن حقیقت یا فلسفه به جای هنر، به تحلیل آرای این فیلسوف برجسته تفکر غرب درباره هنر و تبعات آرای او پرداخته ام.

علاوه بر این دو طرح، پژوهشی نیز در دست انجام دارم که اولی عنوان «مبنای هنرهای سنتی» را بر پیشانی خواهد داشت و در اصل یک بازفهمی در مورد زمینه های هنرهای سنتی است. قابل ذکر است که این طرح را برای سازمان میراث فرهنگی و گردشگری انجام می دهم.

علاوه بر این، انتشارات علمی و فرهنگی هم اکنون با همکاری برخی از پژوهشگران مشغول سامان دادن به مجموعه ای چهار جلدی درباره هنرهای سنتی با زیرمجموعه هایی چون هنرمندان سنتی، مواد و شیوه های خلاقیت در هنرهای سنتی و ...

است. در این طرح پژوهشی مسئولیت دبیری علمی یکی از مجلدات آن تحت عنوان «حکمت هنرهای سنتی» را برعهده دارم و قرار است هرکدام از همکاران یکی از فصول آن را به رشته تحریر در آورند. این فصول به شکل رشته ای سامان یافته اند

و در آن حکمت هنرهای سنتی نظیر نقاشی، معماری سنتی و ... مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.

جامعه شناسی در عصر حاضر

شهناز مسمی پرست: مترجم علوم اجتماعی

چندی است که یک کتاب از گئورگ زیمل، جامعه شناس برجسته آلمانی به فارسی برگردانده و تحویل نشر ثالث داده ام. این کتاب که عنوان «مقالاتی درباره دین» را بر خود دارد، در سال ۱۹۷۷ از سوی برخی مترجمان انگلیسی از میان آثار او جمع آوری و به زبان انگلیسی ترجمه شده اند.

زیمل در این مقالات نظیر جامعه شناسی دین، دین در دنیای امروز، رستگاری روح، هنر دینی رامبراند و ... به شکلی علمی جایگاه و نقش دین در جامعه را تبیین و ضمن آن به نقش دین در آفرینش های هنری می پردازد.

علاوه بر کتاب حاضر، به صورت گروهی یک فرهنگ جامعه شناسی با سرویاستاری آقای مشیت علایی به فارسی ترجمه شده که همین ناشر به زودی روانه بازار خواهد کرد. من در این کار گروهی برخی از مدخل ها را به فارسی برگردانده ام. سرویاستار انگلیسی این فرهنگ برایان ترنر بوده و در کتاب حاضر برخی از مفاهیم مهم علوم اجتماعی شرح و بسط داده شده است.

کتابی نیز از کنت تامسون درباره امیل دورکیم به فارسی ترجمه کرده ام که نشر نی آن را منتشر خواهد کرد. تامسون در کتاب حاضر ضمن بررسی و نقد آثار این جامعه شناس برجسته فرانسوی، به چگونگی تحول یافتن ایده ها و مفاهیم تفکر او پرداخته و تاثیر آرای این جامعه شناس بر متفکران پس از خودش را مورد بررسی قرار می دهد.

علاوه بر چند کتابی که عنوان کردم، یک اثر از جرج ریترز جامعه شناس معاصر انگلیسی به فارسی برگردانده ام که عنوان «نظریه جامعه شناختی معاصر و ریشه های کلاسیک آن» را بر جلد خواهد داشت. ریترز در کتاب حاضر ضمن بازفهمی سیر تحول نظریه های جامعه شناختی، بحث مفصلی درباره مسئله جهانی شدن و پست مدرنیسم مطرح می کند.

شیوه های خبرنگاری امروز

دکتر احمد توکلی: مدرس ارتباطات

نشر ثانیه در آینده ای نه چندان دور کتاب «خبرنویسی به زبان ساده» را روانه بازار نشر خواهد کرد.

در این کتاب شیوه های خبرنگاری مدرن را به زبانی ساده و شیوا و فارغ از تعریف محوری و تئوری پردازی تشریح کرده ام و سعی داشته ام تا مباحث را اسیر تعاریف نکنم و مباحث را به شکلی ساده و کاربردی ارائه کنم.

البته باید عنوان کنم که مقصود از ساده سازی در کتاب حاضر، ساده انگاری در مباحث نیست و به نوعی باید گفت که خود طرح به شکلی حرفه ای سامان یافته و مخاطبان آن دانش آموختگان رشته ارتباطات و روزنامه نگاران هستند.

علاوه بر کتاب حاضر یک پژوهش دیگر در حوزه کار مطبوعاتی با همکاری دکتر داوود صفایی در دست انجام است که عنوان فعلی «حوادث نویسی» را بر جلد خواهد داشت. البته ریشه نگارش و تدوین این کتاب به شش سال پیش برمی گردد و در کتاب حاضر سعی شده تا یک اثر آکادمیک - تجربی برای روزنامه نگاران سامان یابد.

در این کتاب مباحثی نظیر سبک تنظیم اخبار صفحات حوادث روزنامه ها، تعامل خبرنگاران با پلیس و ... مورد بازخوانی و

بازفهمی قرار گرفته است. البته باید عنوان کنم که هنوز برای افزودن فصولی درباره حوادث طبیعی نظیر سیل، زلزله و ... تصمیم خاصی نگرفته ایم. در کتاب حاضر نمونه هایی نیز از اخبار برجسته و اثرگذار صفحات حوادث از روزنامه نگارانی

چون غلامحسین صالح یار، محمد بلوری، مسعود ابراهیمی، آنته کیهانی زاده و ... آورده شده و همین می تواند در بازفهمی تئوری های مطرح در کتاب یاریگر باشد.

جز این دو کتاب باید به ویرایش دوم کتاب «ویراستاری و مدیریت اخبار» نیز اشاره کنم که حجم کتاب در ویراست نهایی آن - که همین روزها توسط انتشارات خجسته روانه بازار خواهد شد - به دو برابر افزایش یافته و فصول باقیمانده نیز بازنویسی شده اند. نشر خجسته علاوه بر چاپ سوم این کتاب (ویرایش دوم) چاپ چهارم کتاب «مصاحبه خلاق» مرا نیز - که چندی است چاپ آن تمام شده - منتشر خواهد کرد.

امیر فرهی

امیر فرهی

با کتاب های آستین

رضارضایی: مترجم

پس از انتشار چهار رمان «عقل و احساس»، «غرور و تعصب»، «منسفیلد پارک» و «اما از جین آستین، نویسنده انگلیسی با ترجمه من توسط نشر نی به زودی دیگر برگردان من از این نویسنده با عنوان «نورثنگر ابی» توسط همین ناشر روانه بازار خواهد شد.

این رمان در سال ۱۷۹۸ میلادی توسط نویسنده به رشته تحریر درآمده اما یک سال پس از مرگ او در ۱۸۱۸ منتشر شده است. همچنین ترجمه رمان «ترغیب از این نویسنده را در دست ترجمه دارم و قرار است نشر نی آن را منتشر کند.

از قدیم تا جدید

امیر فرهی: متن پژوه

پس از انتشار برخی کارهای پیشینم در حوزه حافظ پژوهی که آخرین آنها با عنوان «حافظ و شاخه نبات» از سوی انتشارات اتاق آبی روانه بازار شده بود، هم اکنون سه اثر دیگر در حوزه متون ادبی ایران دارم که اولین آنها در آینده ای نه چندان دور با پیشانی نوشت «چهل غزل منتخب از حافظ» توسط همین ناشر آماده خواهد شد.

در این مجموعه از میان مجموعه غزلیات خواجه شیراز، چهل غزل انتخاب و براساس رویکردهای عرفان اسلامی آنها را مورد بازکاوی قرار داده و نگاه نسخه پردازان به این غزل ها را بررسی کرده ام.

البته این غزل ها پیش تر در کتاب «تصویر و تفسیری نو از حافظ» به طور مجمل مورد بررسی قرار گرفته اند اما در اثر حاضر سعی شده تا این بازکاوی جنبه تفصیلی تری به خود بگیرد.

کتاب بعدی با همین مشخصات به بازکاوی چهل رباعی از حکیم عمر خیام نیشابوری می پردازد.

در این کتاب نیز چهل رباعی قطعی و اصیل حکیم عمر خیام نیشابوری از میان رباعیات منسوب به این حکیم بزرگ عالم عرفان اسلامی انتخاب و شرح شده اند تا مگر به واسطه بازخوانی این اشعار، چهره واقعی این حکیم اسلامی که در زمان خود - بر مبنای اسناد باقیمانده - به حجت الحق متصف بوده، نمایان شود. ضمن این که در اثر حاضر بی پایه بودن نسبت های دهری گری که به این عالم اسلامی داده شده به اثبات رسیده است.

علاوه بر دو اثری که به حوزه ادب کهن ایران مربوط است، کتابی نیز در شناخت ابوالقاسم لاهوتی شاعر معاصر دارم که در اصل ساختار ترانه سرایی او را مورد تحلیل قرار می دهد. البته در کتاب حاضر نیم نگاهی نیز به زندگی سراسر عصیان این شاعر انقلابی که هم اکنون در تاجیکستان شان و حرمتی شایسته دارد داشته ام و در پایان نیز برخی از آثار برجسته او انتخاب شده اند.